Sañleiki
Gudhrædsluñar /
J Einfalldri, þo aanægianligri
Utskijring
Yfir þañ
Litla Barna-Lærdoom
Edur
CATECHISMUM,
Hins Sæla
Doct. MART. LUTHERI,

Jñihalldandi allt þad sem saa þarf ad vita og giøra, er vill verda Saaluhoolpiñ.

Samañskrifadur

Eftir Konungligt Allran aadugustu Skip.
Til Almeñiligrar Brwkunar.

Selst inbundiñ 10. Fiskum.

Pricktur aa Hoolum i Hialltadal,
Af Eyriki Gudmundssyni Hoff
ANNO 1764.

Þeir sem kieña ødrum, edur læra sísi Christilig Frædi, athugi:

1.) Ad Spurningar, sem Strik er vid ...atiuñi, eiga ecki ad læraſt, utañ ad, af þeim ...n eru Tornæmir, edur hafa litla Tijd til slijk... ...a Jokana; Helldur eiga þær ad lesaſt og vel ...yfirvegaſt af þeim. Eñ þau Unginēñi, sem hafa ...etra Næmi og Tijd, eiga ad læra þær; og eck... ...rt i þessum Frædum undañsella.

2.) Pad sem i Greinunum Ritningariñar stiiſt ...ed Upphafs Bookstøfum, edur svo kølludum ...ersaliis, er Atridis Ord i þeim, til hellſtu ...evijsingar þvi sem svarad hefur verid til Spur... ...igariñar.

Sa Litli Lutheri
CATECHISMUS.

Þetta eru Tiju Laga Bod-
.GUDS.

Fyrsta Bodord.

Eg er DROTTenn Gud þinn, Þu s
ecki hafa Annarliga Gudi fyrir mi

Hvad er þad? Þad er.

Vier eigum yfir alla Hluti fram, Gud
ttast, hann ad Elska, og aa hann einn ad Trwa.

Annad Bodord.

Þu skallt ecki leggia Nafn DRo
uds þijns vid Hiegooma, þvi DR
i mun ei hallda þann Sacklausann,
hvkar hanns Nafn Hiegoomliga.

Hvad er þad? Þad er.

Vier eigum ad Ottast og Elska Gud

Of

Aungvum eigum vier Jlls ad bidia i h
Nafni, Eigi sveria vid þad nie Fiolkijngi fr
ia, Eigi Liwga nie Svijkia, helldur eigum v
Guds Nafn ad akalla i ollum vorum Nau
synium, þad ad tilbidia, Lofa þad, og þvi Pa
ir ad giora.

Pridia Bodord.

Minstu ad Helga Hvijldar-Dag
DROTTins Guds þijns.

Hvad er þad? Þad er.

Vier eigum ad Ottast og Elska Gud.

Ad vier eigi fyrirlijtum Predikun, nie ha
Ord, helldur eigum vier þad Heilagt ad hald
giarnan heyra þad og læra.

Fiorda Bodord.

Heidra skallt þu Fodur þin og Mod
So þier vel vegni, og þu verdir Lang
sur a Jerdinni.

Hvad er þad? Þad er.

Vier eigum ad Ottast og Elska Gud.

Ad vier eigi fyrirlijtum vora Forelldra,
þa sem yfir oss eru bodnir, Eigi þa til R
re..m, helldur þa i Heidri hofum, þionum

og Plijdnir sieum, Elskum þa og Virding vei

Fimta Bodord.

Pu skallt ecki Mañ Deyda.

Hvad er þad? Pad er:
Vier eigum ad Ottast og Elska Gud.
Ad vier eigi meidum Holld vors Naunga, ed
br giorum honum Mein i nockru, helldur ei
um vier honum ad biarga og vid hialpa i
um hañs Lijfs Naudsynium.

Siøtta Bodord.

Pu skallt ecki Hoordoom Drijgie

Hvad er þad? Pad er:
Vier eigum ad Ottast og Elska Gud.
Ad vier lifum Hreinferdugliga bædi i O
um og Verkum, so hvor eiñ eiski og i Heidr
si sijna Egta-Persoonu.

Siøunda Bodord

Pu skallt ecki stela.

Hvad er þad? Pad er:
Vier eigum ad Ottast og Elska Gi
Ad vier eigi griipum Gotz edur P-ning
Naunga, edur med folskum Kaup Ey
Undirhyggiu, undir oss drogum; helldur

vier, honum ad hiaalpa, so hans Goz og Upp Elldi avaxtist og vardveitist.

Attunda Bodord.

Þu skallt ecki bera Falskan Vitni burd a mooti þijnum Naunga.

Hvad er þad? Þad er:

Vier eigum ad Ottast og Elska Gud.

Ad vier eigi rangliga liwgum neckru a vor Naunga, eigi svijkium, baktolum, edur ofræ min han i nockru, helldur eigum vier han ad a saka, allt gott um han ad tala, og færa allo Hluti til betra Vegar.

Nijunda Bodord.

Þu skallt ecki gyrnast Hws Nau ga þijns.

Hvad er þad? Þad er:

Vier eigum ad Ottast og Elska Gud.

Ð vier eigi med Flærd stundum eptir Ar Fast-Eign vors Naunga, edur undir o gum med Yfirvarpi Laga og Rettinda, he eigum vier þar til hiaalpa og styrkia, ad he sitt allt Oskaddad.

Tijunda Bodord.

Þu skallt eckt Gyrnast Kvinnu Na-
unga þijns, Eigi Þioon, nie Þioonustu
Kvinnu, Eigi Uxa nie Asna, og eckert þa
hanns er.

Hvad er þad? Þad er.

Vier eigum ad Ottast og Elska Gud.
Ad vier eigi burt-tælum edur lockum fra vor
um Naunga hanns Eiginn, Kvinnu, Þioonust
Foolk eda Kvik-Fie, helldur eigum vier ad
minna og Raadleggia, ad hvor og einn sie sam
astundi, ad þiona þad honum skylldugt er.

Hvad seigir Gud af ollum þessum Bodordum

Hann seigir so i Exod. Book XX. (v. 5. 6.

Eg er DROttinn Gud þinn, Ster
Vandlætari, vitiandi Naunglætis
ranna a Sonunum, I Þridiu og Fio
Ættkvijsl, þeirra sem mig hata, E
andi Myskunsemi i Þusund Lidu
sem mig elska, og mijn Bodord vard

Hvad er þad? Þad er.

Gud hootar þeim hier ollum Þijnu,
v'ikia þessum hanns Bodordum; Þvi eig
ad ottast og hrædast hanns Reidi, og ec
giora mooti hanns Bodordum: Enn þ

sem þessi hañs Boðorð hallda ' Lofar hañ sit Naað, Myskun, og ollum goodum Hlutum: Par fyrir eigum vier Gud að Elska, Trwa honum og Treysta, og eptir hañs Boðorðum glarnañ að giora.

Trwarjatningiñ.

Fyrsta Grein
AF SKOPUNINNI.

Jeg Trwi a Eiñ Gud Foður Allmaugañ, Skapara Himins og Jarðar.

Hvað er það? Það er.

Jeg Trwi að Gud hafi skapað mig, asamt ollum oðrum Skiepnum, og að hañ hafi giefit mier Ønd og Lijkama, Augu, Eyru og alla Li. Þar með Skyn og Skilningar-Vit, og að ollu þessu eñ nu við Magt helldur. Hie itir hañ mier, og fyrir sier noogliga, og Dagliesur hañ mier, Klæði og Skiæði, Mat o yck, Hws og Heimili, Føður og Mooður og Kvik-Fie, og allt það sem Gott er, mer hvi eg með þarf til þessa Lijfs Uppheldis. Verndar mig og varðveitir frai ollum Sko-

da og Hauſka, og ollum illum Hlutum. A[illegible]
þetta Gott veitir hañ mier, af ſiñi Einſkiærri
Fodurligri, Gudligri, Go[illegible]dgyrnd og Myſkun
ain allrar miñar Forþienuſtu og Ve[illegible]dſkuldun-
ar. Fyrir hvad allt eg ä honum Lof og Þac[illegible]
ir ad giora, hon[illegible]am ad þiona og hlijdiñ ad [illegible]
ra. Þetta eru viſſulig Sañindl.

Aunnur Grein
AF ENDURLAUSNJNNJ.

Jeg Trwi ä JEſum Chriſtum So[illegible]
hañs Eingietiñ DRottiñ vorn, hver e[illegible]
Gietiñ var af Heilogum Anda, Fæddu[illegible]
af Mariu Meyu, Þijndur undir Pon[illegible]
Pilato, Kroſsfeſtur, Deyddur og Gra[illegible]
Nidurſtie hañ til Helvijtis, Og ä P[illegible]
ia Deigi Reis hañ upp frä Daudu[illegible]
Uppſtie hañ til Himna, Situr nu[illegible]
Guds Fodur Almaattugs Hægri Ha[illegible]
ar, og Þadañ mun hañ koma ad dæ[illegible]
Lifendur og Dauda.

Hvad er þad? þad er:

Jeg Trwi, ad JESus Chriſtus ſie Sa[illegible]
Gud af Fodurnum Gietiñ fyrir allar [illegible]

Lijka saññr Madur, Fæddur af Mariu Meyu ad hañ sie miñ DRottiñ, sem mig glatadañ og syrirdæmdañ Mañ hefur afrekad, Endurleyst og Frelsad, frá öllum Syndum, Dauðanum og Diofulsins Valldi, Eigi med Gulli n Silfri, helldur med siinu Heilaga dijrmæt Bloodi, og med siñi Saklausu Pijnu og Dauda; So ad jeg sie hañs Eigiñlig Eign, Lifi under hañs Valldi, J hañs Rijki, honum þioni Eilijfu Riettlæti, Meinleysi og Sæluhialp, Li ka sem hañ er Sialfur af Daudanum Uppr siñ, Lifir og Rijkir ad Eilijfu. Þetta eru vissu lig Sañindi.

Þridia Grein
AF HELGUNINNI.

Jeg Trwi a Heilagañ Anda, og ad þar sie Ein, Heilög, Almeñilig, Christi J Kyrkia, Samneyti Heilagra, Fyrirgiefning Syndaña, Holldsins Uppriisa og eptir þetta Lijf, Eilijft Lijf. Amen.

Hvad er þad? Þad er:

Jeg Trwi, ad jeg gieti ecki af sialfs mij. (sialfrar miñar) eigiñ Krafti edur Skilni-

tr

trwad a Jesum Christum min Drottin, e-
ur til hans komist, helldur hefur Heilagur And
mig fyrir Gudspiallana Kiening, kallad og upp
lijst med sijnum Ástgiøfum, Helgad mig og vid
halldid i riettri Trw: Lijka sem han alla adr
Christna Men a Jordu kallar, saman safnar
Upplijsir og Helgar, og i eini riettri Trw til Je
sum Christum vardveitir. J hverri Christilig
Kyrkiu han Naadarsamliga fyrirgiefur mier o
øllum Trwudum Dagliga allar Syndir: L
a Efsta Deigi mun han uppvekia mig og a
Men af Dauda, og giefa mier, med øllu
Riett-Trwudum, i Christo Jesu Eilijft Lij
Saaluhiaalp. Þetta eru Vissulig Sanin

Drottinlig Bæn.

Fadir vor þu sem ert a Himni

Hvad er þad? þad er:

Gud vill hier med tilleida oss og locka, t
trwa skulum ad han sie vor riettiligur Fad
vier hans sannarlig Born; Svo vier þess, h
ur med fullu Trw-, abar-trausti meigum han
ia, svo sem good Born bidia sin elskulegan F
ur.

Fyrsta Bæn.

Helgist þitt Nafn.

Hvad er þad? þad er:

Guds Nafn er Sañarliga i sialfu sier Heilagt, þo vier bidium ecki; Eñ vier bidium i þessari Bæn, ad þad eiñiñ Helgist hier med oss.

Hvernig skiedur þad?

Nær Guds Ord kieñist Rietriliga og hreinliga, og vier eptir þvi lifum Heilagliga, so sem Guds Bornum hæfir. Þar til hialpi oss vor Elskuleigi Fadir a Himnum! Eñ hver sem ødruviisi kieñir edur lifir eñ Guds Ord biidur, sar vanhelgar Guds Nafn a medal vor. Þar frar ardveiti oss vor Elskuleigi Himneski Fadir!

Añur Bæn

Tilkomi þitt Rijki.

Hvad er þad? þad er:

Guds Rijki kiemur ad soñu an vorrar B. , af sialfu sier til, eñ vier bidium i þessa Bæn, ad þad eiñig komi til vor.

Hverniñ skiedur þad?

Nær Gud giefur oss siñ Heilaga Anda, s oss veitir þaa Naad, ad vier trwum haña He aga Ordi, lifum heilaglega, hier Stundliga

eñ Añars Heims Eilijflega.

Pridia Bæn.

Verdi þiñ Wille, Svo a Jordu sem a Himni.

Hvad er þad? Þad er:

Guds Goodur og Nadugur Wilie verdur þo vier bidium ecki; Eñ vier bidium i þessari Bæn, ad hañs Wilie verdi hier a medal vor.

Hvorniñ skiedur þad?

Nær Gud Onijtir og hindrar oll Jll Raad og vondañ Wilia, þeirra sem ehvi vallda, Guds Nafn Vanhelgast, og hañs Rijki nær eigi til vor ad koma; so sem eru Diofulliñ, Heimuriñ og vor Holldligur Wilie: Helldur styrkir hañ oss og stoduga giorir i sijnum Ordum og i Trwñi, allt til vorra Æfiloka. Þetta er hañs Myskunsamur og goodur Wilie.

Fioorda Bæn.

Gief oss i Dag vort Dagligt B

Hvad er þad? Þad er:

Gud giefur ad Soñu Dagligt Braud, vel Vondum Moñum, þo vier bidium ecki; vier bidium i þessari Bæn, ad hañ lati oss

 Dag

Dagligt Braud vidurkieña, og med Packlæti ti vor medtaka.

Hvad kallast Dagligt Braud?

Pad kallast allt pad sem Naudsynligt er t þessa Lifs Biargar; Sem er, Matur og Dryck ur, Klædi og Skiædi, Hws og Heimili, Tod ur og Eingiar, Kvik-Fienadur, Gotz og Pen ingar, Good Egta-Persoona, hliidiñ Born, Dyggt Pioonustu-Foolk, Trwir og Froomir Yfir Meñ, Good Almwgans Stioorn, Hag ked Vedurætta, Fridur, Heilbrygdi, Sidse mi, Heidur, goodir Vinir, trwfastir Nagrañ ar, Og allt añad þessu lijkt.

Fimta Bæn

Fyrirgief oss vorar Skulldir, So sem Vier og fyrirgiefum vorum Skulldu-Nautum.

Hvad er pad? Pad er.

Vier bidium i þessari Bæn, ad Fadir vor Himneskur vilie eigi ælijta vorar Syndir, Se hañ fyrir þeirra Skulld, vilie eigi veita oss vor Bæn, (Þvi vier erum allra þeirra Hluta Omai tigir, sem vier hañ umbidium, og hofum eigi pa verdskulldad) heldur ad hañ vilie oss pad all

giefa fyrir sina eiginlega Naad; Þvi dag-
Syndgum vier, og forþienum ecki anad en St
aff; So vilium vier og einig þar i moot fori
giefa af Hiarta, þeim sem oss a mooti brioot
Og giora þeim Gott, sem vid oss-misgiora.

Siøtta Bæn.

Eigi inleid þu oss i Freistni.

Hvad er þad? Þad er.

Gud Freistar ad sonu einkis Mañs, E
r bidium i þessari Bæn, ad hañ vilie vernd
is og vardveita fra Andskotans, Heimsins
Holldsins Vielum, so vier hropum ecki
þeirra Tilteiging i Van-Trw, Orvænting,
adrar Stoor-Syndir og Lostu, og þo vier f
unst af ollu þessu, þa lati hañ oss um sijd
irviña og Sigrinum hallda.

Siøunda Bæn.

Helldur Frelsa oss fra Illu.

Hvad er þad? Þad er.

Vier bidium vier alls i Einu i þessari B
Fadir vor Himneskur frelsi oss fra ollu
Lijfs og Saalar, Farsælldar og Heidurs;
o sijdustu, þa vor Dauda-Stund er kom

giefi hañ ofs goodañ Afgaung, og taki ofs myskunsamliga til sijn, wr þessum Eymdar-Dal, iñ i Himna-Rijki.

Amen.

Hvad er þad?

Þad er, ad eg skal vera fullviss, ad þessar vorar Bænir sieu vorum himneska Fodur þacknæmligar, og af honum heyrdar: Þvi hañ hefur sialfur skipad, ad vier skylldum med soddañ Hætti bidia, og hefur lofad, ad hañ villdi ofs Bænheyra. AMEN! AMEN!

Þad er Jaa, Sañarliga, þad skal so vera.

Sacramentum Heilagrar SKIJRNAR.

Fyrsta Spurning.

Hvad er Skiirn?

Skijrniñ er ecki einsamallt Vatn, helldur er hun þad Vatn, sem samañ er reirdt og bundid med Guds Bodordi, og med Guds Ordi samteingt.

Hvert er þad Guds Ord?

Þad vor Herra Jesus Christus sagdi hiaa Matthæum i 28. Capitula: Farid wt uñ allañ Heimiñ, kieñid øllum Þioodum, og skijrid

skijrid þaa i Nafni Fodur, og Sonar, o
Anda Heilags.

Aunur Spurning.

Hvad stodar oss og veitir Skijrnin?

Hun wtvegar oss og veitir Fyrirgiefning Synd-
aña, frelsar oss fra Daudanum og Dioflinum
og giefur þeim ollum Eilijfa Saaluhialp sē
trwa þvi, sem Ordiñ Guds og Fyrirheitiñ los

Hvor eru þau Guds Ord og Fyrirheit?

Þau vor HErra JEsus Christus seigir h.
Marcum i 16. Capitula: Hvor hañ trwir o
verdur skijrdur, saa skal hoolpiñ verda, i
hvor hañ ecki trwir, saa skal verda Fo
-mdur.

Þridia Spurning.

Hvernig maa Vatnid Orka so vegligra Hluta?

Vatnid maa alldrei slijks orka, helldur v
ad Guds Ord, hvert ad er i og med Vatn.
Trwiñ; Hvor ad slijkum Guds Ordum
atninu trwir; Þvi fyrir utañ Guds Ord,
atnid einsamallt Vatn, eñ eingiñ Skijrn; E
þar Guds Ord samlagast Vatninu, þa er
kijrn. Þad er Naadarfullt Lijfsins Vat

En

Endurgietningar-Laug í Hellegum Anda, so sem Pall Postuli seigir til Tit. i 3. Cap. Eptir sinni Myskunsemi hefur Gud oss hoolpna giørdt, fyrir þañ Endurgietningar Vatns Sœ, og Endurnijan Heilags Anda, hvorium hañ hefur noogliga úthellt yfir oss, fyrir JEsum Christum, vorn Lausnara, so vier Riettlættir fyrir hañs Næd, vrdum Erfingiar Eilijfs Lijfs, eftir Vonini: Þessi Ord eru soñ og Trwanlig.

Fioorda Spurning.

Hvad merkir þvilijk Vatns-Skijrn?

Hun merkir þad, ad sæ hiñ Gamli Adam i oss; a Dagliga ad dreckiast og deydast, fyrir Ydran og Yfirboot, med øllum Syndum og vondum Gyrndum; Og sijdañ dagliga fram koma, og upp aptur rijsa Eiñ nijr Madur, sæ ed lifa skal i Riettlæti og Heilagleika, fyrir Gudi æfiñliga. Hvar stendur þad skrifad?

Sancti Paull seigir til Rom. i 6. Cap.

Vier erum jardadir med Christo, fyrir Skijrnina i Daudañ, Ad lijka so sem Christur er uppvakiñ fra Daudum, fyrir Dijrd Fødursins, so eigum vier ad gaunga i Endurnijungu Lijfdagaña.

Sacramentum heilags ALTARJS.

Fyrs

Fyrsta Spurning.

Hvad er Sacramentum Altaris?

Sacramentum Altarisins er sañarligt Holld og Blood DRottiñs Vors JEsu Christi, und Braudi og Vijni, af honum sialfum JEsu Christo iñsett, oss Christnum Moñum ad eta og drecka.

Hvar stendur þad skrifad?

So skrifa þeir Heilögu Gudspialla-Meñ Matthæus, Marcus, Lucas, og Sancti Paul

Vor Herra JEsus Christus, a þei ri Natt sem hañ forraadiñ var, tok hañ Braudid, giordi Packir, og brau þad, og gaf sijnum Lærisveinum, og sag di: Takid og Etid, þetta er miñ Lijk ni, sem fyrir ydur verdur giefiñ, gio id þad i mijna Miñing.

Somuleidis eftir Kvølldmaaltijdin tok hañ Kaleikiñ, giordi Packir, ga eim hañ og sagdi: Dreckid allir hi f, þetta er Kaleikur hiñs Nija Test entis i mijnu Bloodi, sem fyrir yd hellist, til Fyrirgiefningar Synda

giørid þetta, so opt sem þier þad dreckid, i minna Miñing.

Aunur Spurning.

Hvad stodar osß med soddañ Hætti ad Eta og Drecka hier af ?

Pad wtvijsa mier þessi Ordiñ sem hier standa, Fyrir Ydur giefst og wthellist til Fyrirgiefningar Syndaña. Pvi ad söñu peitist osß og giefst fyrir þessi Ordiñ i Sacramentinu, Syndaña Fyrirgiefning, Eilijft Lijf og Sæluhiaalp; Pviad hvar Syndaña Fyrirgiefningiñ er, þar er eiñig Lijfid og Sæluhiaalpiñ.

Pridia Spurning.

Hvorniñ kañ lijkamlig Berging ad verka so mikla Hluti ?

Berging Brauds og Vijns verkar þad i einganñ Maata, helldur þau Ordiñ sem hier standa: Fyrir ydur giefst og uthellist til Fyrirgiefningar Syndaña. Hvor Ord ad eru hiaa lijkamlegri Bergingu, so sem Hofud-Styckl i þessu Sacramenti: Hvor sem þessum Ordum trwir, sa ødlast allt hvad þau Iñihallda og uppaa hlioodã, sem er, Syndaña Fyrirgiefning.

Fioorda Spurning

Hvor Meytir þessa Sacramentis makliga?

Ad fasta, og sig lijkamliga þar til ad bwa, er
o sofiu good vtri Sidsemi; Eñ sa er sañarliga
Nakligur og Weiskickadur, sem Trwna hefur a
þessum Ordum: Fyrir Ydur gleffst og Ut-
elliſt til Fyrirgiefningar Syndaña.
Eñ hvor sem ecki trwir þessum Ordum og efa-
ar, sa er Omakligur, þviad þetta Ordid
Fyrir ydur, krefur fullkomligrar
Trwar i Hiartanu.

UTSKYRING CATECHISMI.

Mitt Kiæra Barn, Villtu eige giarnañ verda Farsæll hier i Heimi, og ufvota sijdañ Eilijfrar Sælu a Himnum?

Vissuliga, Ef ad eg ad eins giæti ordid þad.

2. Villtu þa gaanga þañ Veg sem leidir til þessa Takmarks?

Jaa, Ef eg giæti fundid hañ.

3. Trwir þu eigi ad þar sie Eiñ Gud til?

Ju, þvi Helmuriñ hefur eigi gietad skapad sig sialfur, helldur hlijtur til hañs ad hafa verid nockur Orsök, sem er Elldri og Ædri eñ allir Hlutir, og þad er su Eilijfa Vera, sem kallast Gud.

4. Trwir þu eige ad Gud radi fyrir Eilijfri Saaluhialp?

Vissuliga, þvi hañ er yfir ollum Hlutum.

5. Trwir þu eigi ad þessi Gud uñi þier Eilijfrar Saaluhialpar?

Ad Vijsu, þvi hañ er Eiñ goodur Gud.

6. Mun Gud vilia vijsa þier Veg til Eilijfrar Saaluhialpar?

Ad

Ad Soñu, þad kañ eigi ad bregdast.

7. Med hveriu vijsar Gud þier og mier þeñañ eg?

Med sijnu Heilaga Ordi.

8. Hvsum vier þa þetta Guds Ord vor a medal?

Jaa, i þeirri Heilogu Ritningu, sem kallast Biblia.

9. Hefur Heimuriñ ætijd haft Guds Ord?

Jaa, þvi adur eñ Moyses var a Dogum hofdu Meñ Guds Ord, mn añarra Medala, fyrir Gudligar Opinberanir, og Muñliga Uñ- irvijsan þeirra gomlu Forfedra, fraa Kyni t Kyns, Eñ i Letur var þad eigi fært, fyrr i Moyses byriadi þad ad giora.

10. Hver hefur skrifad Bibliuna?

Þeir Heilogu Spaameñ, Gudsp[illegible]meñ P- ostular.

11. Eñ Voru þessir eigi Meñ?

Vijst voru þeir Meñ.

12. Hvorniñ eru þa þeirra Ord Guds Ord?

Þvi Andi Guds hefur blaasid þeim i Brios- it, hvad, og med hverium Ordum þeir skyldu ad skrifa. 2. Timoth. 3. v 15. 16. 17. Med- ier er kuñug Heilog Ritning, allt i fraa Barndoo- ya kañ hun ad undirvijsa þier til Saaluhiaalpar- Trwna a JEsum Christum. Þvi ad oll Ritning- [illegible]di iñgiefiñ, er Nytsamlig til Lærdooms, til Um-

danar, til Betrunar, til Leidrietting ar i Riettlætinu, so ad Guds Madur sie algiør, og til alls goods Verks hæfiligur. 2. Pet. 1. 21. Þar hefur eigi eñ nu nockur Spaadoomur, eftir Mañsins Vilia framfluttur verid, helldur af HEILÖGUM ANDA TILKNUUDIR, hafa þeir Heilogu Guds Meñ talad. Sia eñ framar Matth. 10, 19. 1. Cor. 2, 13.

13. Hvar af kañ Madur ad vita, ad þessi hin sama Ritning sem vier hofum, sie þad saña Guds Ord?

Af imisligum Hlutum, so sem af Gydinga, Tyrkia og añara Ellstu Pioода Samsiñingu, þvi þeir vitna til þess sama Ords; Eiñig af Samhlioodan Skrifaraña, Uppfylling Spaadoomaña, Stadfesting marghaattadra Krapta-Verka, og ad siidustu, þeim ofluga Framgaangi, sem þetta Ord hefur haft, fyrir utañ Smaar og mañliga Magt; og þad midt i þeim bloodugustu Ofsooknum; i hverium so margar Þusundir Piislar-Votta hafa iñsiglad þeñañ Sañleika med þeirra Bloodi.

14. Hvad skal sa giora sem eñ nu eigi trwir þvi, ad Ritningiñ sie Guds Ord?

Hañ skal alleina leitast vid ad hlijdnast Ordinu, og giefa þess Verkan Rwm i sijnu Hiarta, þar mun hañ verda þess fliott var, ad þad hefur eina Yfirnattwrliga og Riett Guddoomliga Dad, Kraft, Lijf og Anda i sier, til ad

Upp-

upplysa, Sanfæra, Hugga, Uppersa, og
ita Samvitskuna.

Joh. 7. 17. Ef sa er nockur sem giora vill hans
Vilia, HANN KEYNGI HVERT ÞESSI
LERDOOMUR ER AF GUDI, eda hvort eg
ala af siaalfum mier. Sia Psal. 50. 23.

15. Eigum vier þa Wasalaust ad medtaka H. Ritning fyrer Eina, Retta, Wissa og Fullkomna Regla og Mæli-Prood vorrar Trwar og Framferdis?

Ja, Wissulega. Luc. 16. 29. Þeir hafa Moysen og Spaamenina, heyri þeir þeim. Joh. 10. 31.

16. Meiga Men þa eigi Grundvalla sina Trw a; og haga sinu Framferdi eftir þeim Opinberunum, sem giorast fyrir utan þau Medøl, (sem Gud hefur tilsett,) eda a Draumum, eigin Skynsemdar Pootta ... annara Mana Myndugleika og Eftirdæmum, Gemlum ... einingum, Maaltækium, Samkomulagi og Sidvan, edur nockru þvilijku?

Nei. Einginn Son Trw nie Hlijdni verdur a slijku Grundvollud, helldur Hiaa-Trw, Gudleysi og uppfundinn Dijrkun af eiginn Pootta, sem Gudi er þvert a mooti.

Gal. 1. 8. En þo ad einig Vier eda Eingill af Himne predikadi ydur Evangelium ÖDRUVIJS EN ER HÖFUM PREDIKAD YDUR, SA SE BÖLVADUR. Matth. 15. 9. AD ONYTU PIOONA ÞEIR MIER, a medan þeir kiena þær Kienningar, sem ecki eru annad en BODORD MANA.

17. Hefur Guds Ord eñ þa fleiri Sierdeilis Eiginlligleika fram yfir Mañaña Ord ?

Jaa, nærst þess Guddoomliga Obryggdanlig-leika, Krafti og Fullkomligleika, sem þegar er bwid ad sijna, hefur þad eina sierdeilis Byrtu i sier, til ad upplijsa oss, sem erum af Nattur-uñi blindar Mañeskiur.

Ps. 119. 105. ÞITT ORD ER LAMPI Foota miña, OG LIOOS a mijnum Vegum.

18. Er þo ecki Bibliañ myrk og Vandskiliñ fyrir Einfallda og Faafrooda?

J ollu þvi sem Moñum er Naudsynligt ad vita sier til Saaluhiaalpar, er hun noog skijr, fyrir alla þa, sem hafa hana um Hond riettiliga, hvert sem þad eru Leik-Meñ, Lærdir, edur Lærdir. 2. Timoth. 3. v. 15. 16. 17.

19. Hvernig hefur Madur þa Guds Ord Riettiliga um Hond?

Þegar Madur Andvarpar fyrst til Guds um hañs H. Anda Upplijsing; Þær nærst les Guds Ord med goodri Gaumgæfni, og þeinkir eftir þvi-alvarliga, med fwsum Asetningi ad lifa eftir Ordinu, og hlijdnast þvi, i sijnum Verkum og Framferdi; Þegar Madur leitar eftir, ad sedia Hwngur Saalar siñar, eñ eigi sijna Holldliga Forvitni þar med; Og ad Sijdurstu, þ.

Madur

Madur vaanaſætir eigi Ordaña Meining eftir ſinum eiginn Girndum, helldur leitar þar i Ein-faldliga eftir þeim Sañleika, ſem þienar til Guds-hrædſlu, og Rañſakar þar eftir ſitt eigid Hiarta. Joh. 5. 39. 47. Cap. 7. 17.

20. Gietur Madur eigi af ſiñi eintoomri Skyn-ſemi ſkilid og ųtlagt Ritninguna ſier til Sæluhiælp-legrar Þeckingar?

Ney, Þvi vor Skynſemi er af Syndiñi for-dorfud. 1. Cor. 2. 14. Natturligur Madur SKI-MIAR ECKERT af Guds Anda, af hvi ad þad er honum Heimſka, og hañ FÆR ÞAD EIGI ÞEK-KT, þvi þad hlijtur Andliga ad dæmaſt. Eph. 1. 17.

21, Af hverium æ Ritningiñ ad leſaſt?

Af øllum Moñum, og þar fyrir eigi alleina af þeim ſem kieña, helldur og ſo af Tilheyrend-num: Ecki einaſta hafa allir Leyfi og Rett til þeſs ad leſa Ritninguna, helldur og eiñig er þad øllum bodid, ſo ſem ein Skyllda. Iaa þad er ſiaalfu ſier eiñ Guds Velgiorningur, ſem hver eiñ Chriſtiñ Madur æ ad færa ſiet med Þack-læti og Fognudi koſtgiæfiliga i Nyt, ſier til tijm-anligrar og eylijfrar Velferdar.

Poſt. G. B. 17. 11. og 2. Tim. 3. 15. Joh. 5. 39. 49.

22. Hverniñ ſundur-ſkiptiſt Heilog Ritning?

I Gamla Teſtamentid, ſem Spaamenñirnir

hafa fyrir Christi fyniligrar Hiervistar-Dag
ad Hebresku ritad, og þad Nya Testamentid
sem af Gudspiallamoñunum og Postulunum
i Grisku Maali skrifad, eptir Christi fyniligra
Hiervistar-Daga, og hverttveggia sijdañ
lagt ad vorra Landa Tungumaal, ollum Mon-
um til Idkunar, og goodra Nota.

23. Laat mig heyra hvert þu kant ad telia grein-
liga upp þær Bækur sem heyra til Gamla Testamentin.

Nofn og Tala þeirra, sem Meñ eru vani
Predikun og Lestri ad vitna til, eru i riett
Rod sem eptirfilgir: F.m Mosis Bækur
Josuæ Book, Domarañа Book, Ruths
Book, Tvær Samuelis Bækur, Tvær Kong-
aña Bækur, og Tvær Cronicu Bækur, Ein
Esræ, Ein Nehemiæ, Ein Esthers, og Ei
Jobs Book, Hundrad og F mtiju Psalmar,
flester ortir af David Kongungi. Pr...
Bæk r Salomo s, ka adar Ordskvidir Pr
dikarin, Lof-Kv di. Spameñ þeir Stæ
Fioor ir, Nefniliga: Esajas, Jeremias, Ezech,
og Daniel Spameñ þeir Smærri Tocl
sem eru: Hoseas, Joel, Amos, Obadias, J
n s, Micheas, Nahum, Habac k Zephania
Haggeus, Zacharias, Malachias.

24. Mier synist sem hier vanti nockrar af þeim sem eg sie þo i miñi Bibliu; so sem eru Tobiæ og Judiths Book, Spekiñar Book, Sirachs Book, Baruchs Book, Þær smätu Historiur uñ Susoñu og Drekañ i Babylon, Maccabeorum Bækur og Manassis Bæn.

Þessar Sijdurstu eru eigi sem hinar adrar Canoniskn, edur Reglulign Bækur, af Guds Anda iñblasnar, helldur nefnast þær, til Adgreiningar fra hinum, Apocryphiskar, edur hulldar Bækur, þvi þær eru eigi sama Gylldis og Mindugleika, Jafnvel hvott þær hafi iñi ad hallda nockrar goodar Lærdooms Greinir.

25. Hveriar eru Bækur þess Nya Testamentis?

Þeir Fioorir Gudspiallameñ: Mattheus, Marcus, Lucas og Johañes, Postulaña Giorninga Book, og þeirra Pistlar edur Sendibrief, Nefnilliga: St Pauls, Eiñ til Romverja, Tveir til þeirra i Corintho Borg, Eiñ til Galatas, Eiñ til Ephesios, Eiñ til Philippenses, Eiñ til Colossenses, Tveir til þeirra i Thessalonica, Tveir til Timotheum, Eiñ til Titum, Eiñ til Philemonem, og Eiñ til Ebræos; So og lijka Sio Almeñiligir Pistlar hiña Postulaña, Nefnilliga, Eiñ St. Jacobs, Tveir St. Peturs, Þrijr St. Johañis, Eiñ St. Judæ, og Loksins er hin Sijdasta Book Bibliuñar

Opinberanir Johañis. Allar þessar eru fyrir ut
añ no Karskonar Medol nübl.asnar af H. Anda

26. Hver er þa Mergur og Styttsta Jnihal
allra Bibliuñar Booka?

Pad er sa vigtugi Sañleiki, ad JEsus C
Christur, Veguriñ, Lijfid og Sañleikuriñ, til
Saaluhiaalpar øllum Trwudum Saalum.

Joh. 20. 31. Eñ þessi (Teikn) eru þvi skrifud, ad
þier Trwid, PAD JESUS SJE CHRJSTUR
Sonur Guds, og, ad þier skulud hafa Lijfid, sem Trwid
i hañs Nafni.

27. Hver Mismunur er a Lærdoominum i þi
Gamla og Nija Testamenti?

J Gamla Testamentinu vitnudu Spaameñ
irnir med Spaadoomum og Fyrirmynd-
uñ Christum, sem koma skyldi; Eñ þvi
Testamentinu vitna Gudspiallameñirnir o
tularnir med lioosum og skilmerkiligum L
iñ hañ, þa þegar i Heiminñ komiñ.

28. Eñ med þvi Bibliañ er stoor Book, yv..
ig gieta þa þeir Ungu og Einfølldu fundid þeña Ritn-
ingariñar Kiarna?

Peir kuña i Fyrstu ad hiaalpa sier vid Saa
ga Doct. Lutheri Catechismum.

29. Hvad er Catechismus?

Hañ er ein lijtil Biblia, edur stutt Agrip
uds Ordi, um þad, hvad vier eigum ad trw

og giora, i Spurningum og Andsvorum framsett.

30. Hvad hefur Lutherus sett fyrir framañ sierhvern Part Catechismi til Uppbyggiligrar Aminningar?

Pessi Ord: Hvernig sierhver Hwss-Fadir a einfalldliga ad uppfræda sitt Heima-Foolk.

31. Er þad þa Skyllda allra Hwss-Fedra?

Jaa Visfuliga: J Fimtu Bookar Mosis Cap. 6, 6. 7. Seigir Gud. þessi Ord, sem eg bijd þier i Dag, skalltu leggia uppaa Hiartad. OG PU SKALLT BRIJNA PAU ALLT JAFNT FYRIR BORNUM PIJNUM, OG RAEDA UM PAU, nær ed þu situr i þijnu Hwsi, og nær ed þu geingur um farid Veg, nær ed þu leggur þig nidur, edur stendur upp.

32. Eru margir Høfud-Partar Catechismi?

Fim, af hverium sa Fyrsti hlioodar um Guds Tiju Laga Bodord: Añar um Trwariñar Høfud-Greinir: Pridie um Drottiñliga Bæn: Fioordi um Sacramentum Skijrnariñar: Fimtium Sacramentum Altarisins: Par eptir filgir Hws Tablañ, sem iñihelldur hvers Mañs Skylldu eptir hans Standi, og fiñst hun hier iñfærd i Fioorda og Siotta Bodordi.

33. Verdur þetta ecki i færri Ordum iñibundid?

Ad vijsu, þvi allt þad sem Frædiñ iñihallda,

 blijdi-

hlijdir aünadhvert til Løgmaalinu, edur Evangeli

34. Hvad er Løgmaalid?

Løgmaalid er sa Lærdoomur, i hverium Gu sijnir oss sitt Riettlæti, kieñir oss hvilijkum os biriar ad vera, hvad vier eigum ad giora, og oog nar oss, ef vier laatum þad ogiort, edur giorū þar þvert ai mooti.

35. Hvad er Evangelium?

Evangelium er sa Lærdoomur, i hverium Gud sijnir oss sijna Naad og Myskunsemi i Chri sto, og tilbijdur oss hana, kieñir oss hvad vie eigum ad trwa, og heitir þeim Naad er hlijdn ast honum i Trwñi.

36. Hvad merkir eigiñliga þetta framandi Or Evangelium?

(Pad merkir) Glediligañ Bodskap.

37. Hvar er høndlad i Frædunum um̃ Evangel ium?

J Fioorum þeim sijdari Hofud-Portunum.

38. Hvar er høndlad i Frædunum um̃ Løgm lid?

J Fyrsta Partinum.

Firsti Parturiñ.

(Hvernig eiñ Hwss Fadir og Hwss-Moo skal undirvijsa einfalldliga sijnu Heimilis-Foo

Um̃ Løgmaalid.

39. Hvad margfalldt Logmaal hefur Gud utgiefid i Gamla Testamentinu?

Preñslags, sem var Fyrst Cerimoniu edur Kyrkiu Logmaal, Añad pad Verallodliga Dooma og Valldstioornar Logmaal, Pridia Sida Logmaalid, edur pad almeñliga Logmaal, um Kiærleikañ og Frammferdi Lifnadarins.

40. Helldst Cerimoniu edur Kyrkiu-Sida Logmaalid eñ nu vid?

Nei; Peis Cerimoniur og Foornfæringar voru eigi nema Evangeliskar Fyrirmindanir uppa Christum, sem hefur afmaad þær med sinñi Hiingadkoma. Col. 2 16. 17. Ebr. 10. 1.

41. Helldst Valldstioornar Logmaal Gydinga eñ nu vid?

Nei; Pad var eins og Cerimoniu Logmaalid, giefid Gydingum alleina um vissañ Tijma, eñ nu er sierhverium Christnum Mañi vissad til þeirra Laga, sem brwkast i Landinu, og hañs eigid Yfirvalld wtgiefur. Rom. 13, 1.

42. Bliifur pa Sida Logmaalid, edur pad almeñliga Kiærleikans Logmaal, eigi helldur leingur vid Magt?

Iw, vissuliga, þvi pad Logmaal er byggdt a Natturu Guds, sem Riettlaatt er og Heilog, og par fyrir er i þvi innifaliñ Guds Oraskanlegur og stadfastur Vilie um alla Meñ a ollum Tij-

 mum

mum, sem er Elskañ til Guds, sialfs sijns og Naungans.

43. Hvornig hefur Gud Opinberad þetta sitt Lögmaal og Oraskañligañ Vilia?

Hañ hefur i Skopuniñi iñskrifad þad i allra Mañа Hiertu, og þvi kallast þad Naatturu Lögmaal. Rom. 2. 15.

44. Hefur Gud þa ecki med neinu ødru mo. Opinberad sitt Lögmaal?

Jw, hañ hefur og so utgiefid þad synilige og skrifad aa tvær Stein-Toblur.

45. Hvar gaf Gud ut Lögmaalid?

A Fiallinu Sinai med Reidarþrumum og Eldingum, til Merkis uñ hañs breñandi Vandlæti vid þaa, sem þad yfirtroda.

46. Kuñum vier ad verda Saaluhoolpnir fyrir þetta Lögmaal?

Nei; Þvi sijdañ Syndafallid gietur þad eingiñ fullkomliga halldid.

Rom. 8, 3. Hvad Lögmaalinu var OMOGULIGT, (med þvi þad veiktist fyrir Holldid) þad giordi Gud, og sendi siñ Son.

47. Giorir þa Lögmaalid oss eckert Gagn?

Ad vijsu giorir þad oss stoormikid Gagn.

2. Tim. 1, 8. Vier vitum þad LOGMAALET GOTT, ef nockur tijdkar þad riettiliga.

48. Hvert er þa þad rietta Gagn og Nytsemd ad Lögmaalinu?

1.) Sannfærir þad þa Idrunarlausu um Syndir þeirra, og Guds Reidi i giegn Syndinni. Rom. 3, 20. Fyrir Lögmaalid kiemur VIDURKIENNING SYNDARINNAR.

2.) Þreingir þad og rekur eftir þeim, sem Ydrast, ad flija til Christum, og leita Traustz hia honum. Galat. 3. 24. Lögmaalid er vor TIPTVNAR MADVR TIL Christum.

3.) Undirvijsar þad þeim Trwudu, hvad þeir skulu giora og laata Ogiordt. Ordskv. Book 6. 23. Bodordid er SKRIDLIOOS og Lögmaalid er eitt LIOOS, og Hirting Tiptunarinnar er LIFSINS VEGUR.

49. Eru þa þeir Trwudu Lögmaalinu undirvorpnir?

Nei, ecki Lögmaalsins Kwgan og Bölvan, þvi þar fraa hefur Christur þa endurleyst.

Rom. 6. 14. Þier erud eigi undir LÖGMAALINU, helldur undir NAADINNI.

1. Tim. 1. 9. Vitandi þad, ad hinum RIETTLAATA er eckert LÖGMAAL sett.

50. Er þa Einn trwadur Christinn Madur ecki skylldugur ad lifa eptir Lögmaalinu?

Jw, vissuliga. Rom. 3. 31. GIÖRUM VIER ÞA LÖGMAALID AD EINGU, fyrir Trwna? Fiarri sie þvi, helldur uppreisum vier Lögmaalid.

51. Hvernig á eg þa ad skilia þetta er mier þykir undarligt?

Gief Giætur ad þessu Tveiñ: Hver eiñ riett-trwadur Christiñ Madur er frij fra Logmaalsins Bolvan og Kwgan, eñ ei fra þess Hlijdni, þad er: Hañ giorir þad ad sönu sem Logmaalid utheimtir, eñ þo eigi vegna Þvijngunar Logmaalsins og Otta fyrir þess Bolvan, helldur sokum þess, ad Kiærleiki Christi knijr hañ þar til; Og þa hañ af Breiskleika misgaair siin Ovitandi, hæfir Logmaalsins Bolvan hañ olldungis ecke, þvi hañ er i Christo. Rom. 8. 1.

52. Er Logmaalid þa anægdt med þau ytri Verkiñ?

Nei, Logmaalid er andligt, og utheimtir þvi allan Mañiñ, med Lijkama, Saalu, Siñi, Tilhneigingum, og ollum Kroftum.

Rom. 7. 14. Þvi vier vitum þad, ad Logmaalid er andligt, eñ eg em Holldligur, undir Syndina selldur?

53. Hvernig sundurskiptist Guds Logmaal?

J Tvær Toblur, af hverium hin Fyrri iñi helldur ÞRJU; eñ hin Seiñi, SJÖ Bodordur Skipanir.

54. Hvert er Logmaalsins stittsta Jñihalld?

Eckert añad eñ Kiærleikuriñ til Guds, og

siaal

Siaa'fra og Nærüngans; Þvi eg gieri ogiarna ꝏ mooti þeim sem eg elſka. Rom. 13. 10. Þvi er nu ELSKANN Lögmaalſins Uppfylling.
1. Tim. 1. 5. Sūma Bodordſins er KÆRLEIKRINN, af hreinu Hiarta, og af goodri Samvitſku, og af Omeingadri Trw. 1. Cor. 13. 1. 2. 3.

Um̄ Fyrri Bodorda Tobluna.

55. Hvad er Iñihalld fyrri Bodorda-Toblunar?
Kærleikurin̄ til Guds, sem kieñir mier alla mijna Skylldu vid han̄. Luc. 10. 27. ELSKA SKALLTU DROTTINN GUD ÞINN af ollu HIARTA, og af allri ÖND, og af ollum MÆTTI, og af ollu HUGSKOTI.

Ut af Fyrsta Bodordinu.

56. Ad hveriu ꝏ eg ad giefa Giætur i þeſſu og odrum Guds Bodordum?
Ad Tvennu, sem er: ad þvi Vonda sem er ban̄ad, og þvi Gooda, sem hari moot er skipad.
57. Hvad er þad Vonda, sem i þeſſu Bodordi verdur ban̄ad?
Ad fremia Afguda Dyrdkan.
58. Hvad er Afgud?
Allt þad sem Madur dijrdkar, ottaſt, elſkar, og treyſtir ꝏ, i Stadin̄ fyrir þan̄ einaſta sanna Gud.
59 Hvernig verdur þa þeſſi Afguda Dyrdkun framin̄?

Añgdhvert, so mikid beri ꝏ þvi, edur so litid beri ꝏ.

60. Hvijlijk er su Afguda Dyrdkan sem mikid ber ꝏ?

Þegar Madur tilbidur Sool, Tungl, Stiornur, Eingla, edur heilaga Meñ framlidna, hvert ꝏ mooti Guds Ordi. Es. 42. 8. Eg er DROttiñ, þad er mitt Nafn, og mijna DIJRD VIL EG EINGUM ODRUM GIEFA, nie mitt Lof Afgudunum.

61. Eñ maa Madur ecki tilbidia hañ saña Gud i einu Bijlæti, og meina til sialfs hañs?

Nei, Gud er eiñ Andi, og hverier hañ tilbidia, þeir skulu tilbidia hañ i Anda og Sañleika. Joh. 4. v. 24.

62. Maa Madur ecki bidia Einglana edur helga bauda Meñ ad bidia fyrir sier til Guds?

Eingañ veigiñ, þvi Gud vill alleiñ tilbediñ verda. DRottiñ Gud þiñ skallt þu tilbidia, og honum Einum þioona. Matth. 4. 10.

Þar od auk er þad og so til foraiesins . . . . riad Abraham veit ecki af oss, og Israel hañ þeck . . oss ecke. Es. 64. 10.

63. Hvernig er framiñ Afguda-Dyrdkan lijtid beri ꝏ?

Þegar Elska, Otti, edur Traust Hiartans . . ijr sier fra þeim lifanda Gudi, og adhyllist fra . . . . adra Hluti eñ Gud, edur eins mikid sem Gu . . .

64. Hvad margslags leynilegir Afgudir eru þ . . .

þa, sem kuña ad stela vorum Hiortum fra Gudi?

Ad soddañ Afgudum kuñum vier ad giora añadhvert oss sialfa, edur adra Meñ, edur adrar skapadar Skiepnur, elligar utvortis Guds Dyrdkun, edur og Dioful iñ.

65. Hvernig giörir Madur sialfañ sig ad Afgudi?

Þegar hañ hefur ofmikla Elsku a sialfum sier, le'tar einkis utañ þess sem hañs er (þikist i öllu sial byrgur), og stundar mest eftir siñi eigiñ Veg semd, eigiñ Vilia, eigiñ Gagni og eigiñ Eftirlæti, hvers vegna hañ hirdir hverki um Gud nie Naungañ: og skiedur þetta sierdeilis

1.) Med eigiñ Hroosan.

Hvad hefur þu, þad þu hafir eigi medtekid? eñ fyrst þu hefur þad medtekid, HVAD HROOSAR ÞV ÞJER ÞA, sem þu þad eigi hefdir medtekid. 1. Cor. 4. 7.

2.) Med Sierkiñi edur Sialfrædi.

Ohlijdni er GALDRA-SIJNDVR, og ad vera þverbrotiñ er AFGuda-DIJRDKan. 1. Sam. 15. 23.

3.) Med eigiñ Hollds-Lyst og Gyrndum.

Margir ganga sem Ovinir Krossins Christi, hverra Endalok er Fyrirdæmingiñ, HVERRA GVD MAGINN er. Phil. 3. 18. 19.

66. Er þa öll sialfs-Elska Afguda-Dijrdkan?

Nei, eigi utañ su sem er ofskickanlig og mataslaus, hver ed metur sig meir eñ Gud, og vill eigi giörast honum af Hiarta undirgiefiñ, og kañ

aſt vid ad Manneſkiau ſiaalf er eckert, en ſiaalfur Gud ſaa ædſti Gtodi,

67. Hvernig kann Madur ad giøra adra Menn ad ſiinum Afgudum?

Pegar Madur af ohæfiligri Hrædſlu fyrir þeim, edur Elſku og Trauſti til þeirra (edur at þeim), og ad hvert vanrækir pad Gooda, edur giørir þ.. Vonda.

Jer. 17. 5. Bolvadur er ſa Madur ſem hefur ſitt Trauſt A MANNFIMUM, OG SETUR HOLLD-JD FYRJR SJNN ARM, og i burt vijkur fraa DRottni med ſiinu Hiarta.

68. Hvernig kann Madur ad giøra adrar Skiepnur ad ſiinum Afgudum?

Pegar Madur hefur ſo mikid Yndi af þeim, ad til-þeirra dregſt ſu Hiartans ædſta Gledi, Huggun og Trauſt, ſem Madur ſkylldi aa Gud ſetia, hvad ſierdeilis er ad ſiaa at þeim augiornu, ſem undir eins vilia þioona Gudi og Mammon, og kallaſt þvi Skurd-Goda Dijrdkarar.

Col. 3. 5. Eph. 5. 5. Pvi pad ſkulud þier vita, pad einginn Fridluliifis Madur edur ohreinn, edur aa giarn, hver ad er Skurd-Goda Dijrdkari, hefur Arfleikd i Rijki Chriſti og Guds. 1. Tim. 6, 17. Rijkum beſſarar Verralldar biood þu, pad PEJR SJEu EKKJ MIKKILATJR, og leggi einga Von uppaa þeña fallvallta RJJKDOOM, helldur uppaa lifanda Gud.

69.

69. Hvernig kañ Madur ad fremia Afguda-Dijrdfan med utvortis Guds Pionustugiord?

Þegar Madur, midt i sijnu Idrunarleysi, setur sœvinsligt Traust uppa Kyrkiu-Ferdir, Altaris Gaungur, Skriftamaal, Olmusur, Bænagiordir, Saungva, Lestra, og þesshaattar Verk sem good eru hia þeim einum, sem eru ydrandi, eñ hia Hræsnurum eru þau einskis verd.

Jer. 7. 4. 5. TREISTID ecki uppa Lijgina, þa þeir seigia, hier er Musteri Drottiñs, hier er Musteri Drottins, hier er Musteri Drottins, helldur þar BETTID YDVARN LIFNAD OG ATHÆFI.

Es. 1. 15. Þo ad þier UTBREIDID YDAR HENDUR, þa byrgi eg þo miin Augu fyrir ydur, þvi ad YDAR HENDUR ERU FULLAR AF BLODI.

70. Er þar nockud sem hefur Snert af Afguda-Dijrdkan i vorri opiñberri Guds Pionustugiord?

Eckert, sem i sialfu sier mætti so kallast, eñ med Misbrwkaniñi kuña allar Skiepnur ad giorast ad Afgudum, sem adur er sagt.

71. Hvad kiemur þa Moñum til soddañ oguðligrar Misbrwkunar?

Þad giorir einkanliga Andvaraleysi sem ætid vill hafa eitthvad sier til Astudnings, þvi ad þegar sialf Samvitskañ fordæmir þañ Oguðli-, og hañ vill þo eigi snwa sier til Guds

sialfs,

siaalfs, siijr hañ sier þess flíootar, med sitt Trw-
nadar Traust til Skriftastoolsins, Altarisins,
og útvortis Athafna, og leitar þar iñi Huggun-
ar og Trausts fyrir sijna saúrugu Saalu, so ad
þad sem i siaalfu sier er skadlaust og gott, verdur
honum ad einum Afgudi, þad er, þad hindrar
og helldur honum fraa þeirri riettu Guds Dijrd-
kun, sem vera aa i Anda og Sañleika, þar sem
þessir Hlutir ættu þo ad styrkia hañ til heñar.

Luc. 13. 26. 27. Þa munud þier hefia upp ad seig-
ia: VIER HOFUM ETID HIA ÞIER OG
DRUCKID, OG A STRÆTUM VORUM
KIENDIR ÞU. Eñ hañ mun seigia; Eg seigi
ydur, þad eigi þecki eg ydur, hvadañ þier erud, far-
id fraa mier allir þier ILLGIORDA-MENN.

72. Kañ Madur og so ad giora siaalfañ Diöf-
ulíñ ad sijnum Afgudi?

Jaa, allir þraalaatir Synda-Þrælar eru eins
lijka Diöfulsins Þrælar, og hañ þeirra Gud og
Herra.

2. Cor. 4. 4. Gud þessarar Verralldar hefur forblind-
ad Hugskot Vantrwadra. Rom. 6. 16.

73. Vier hofum heyrt þad Vonda sem oss er
bañad; Seig mier lijka þad Gooda, sem oss er bodid
i Fyrsta Bodordinu?

Vier eigum yfir alla Hluti fram, Gud ad
ottast, hañ ad elska, og aa hañ eirn ad treysta.

74. Alitur þa Gud einfanliga vort Hiartalag, til siin?

Jaa, þvi hañ seigir

Ordskq. B. 23, 26. Gief mier, Son miñ, Hiarta þitt.

75. Sietur nockur ottast, elskad og treyst uppaa Gud riettiliga, medañ hañ eigi riett þeckir hañ?

Nei, það er Omoguligt, eñ ef vier þeckium hañs Riettlæti, þa Ottunst vier hañ, ef vier þeckium hañs Giædsku, þa elskum vier hañ, og ef vier þeckium hañs Almætti, þa treystum vier honum og trwum aa hañ.

76. Þetta vita Raunar flestallir Meñ um Gud, munu þeir þa og so ottast, elska og treysta uppaa hañ?

Nei, þvi fleitra Þecking er daud og Kraftalaus. 1. Joh. 2. 4. Hver ed seigir, eg þecki hañ og helldur ecki hañs Bodord, sa er Liugari, og i þvilijkum er eingiñ Sañleikur.

77. Hvilijk er þa su rietta lifandi Guds Þecking? Su sem kiemur vorum Hiortum til ad elska Gud, og bligdast vid ad giora nockud þad sem illt er i hañs Augsiaun.

1. Joh. 2. 3. Þar af vitum vier, þad VIER ÞECKIUM HAÑN, ef ad vier vardveitum hañs Bodord.

78. Er ecki best ad vera i siinum Einfalldleik?

Visssuliga, eñ ecki i Vankuñattu og Blindni. Rom 16. 19. Jeg vil ad þier sieud VITRIR hid Gooda, og EINFALLDIR uppaa þad Vonda.

79. Hvad er su saña Einfelldni?

Ad Madur med Trwnñi medtaki eins allt fyrir trwanligt, þad sem Madur er viss um ad Gud hafi opiñberad, og þad aun þess, ad hniss ast þar i med siñi hosdligri Skynsemi.

80. Hveriu orkar nu su saña Guds Þeking?

Hun orkar þvi, ad Madur vijst ottast, elskar, og treystir uppa Gud, þañ sem hañ riett þeckir.

81. Hvad er ad ottast Gud?

Þad er ad blygdast i Hiartanu fyrir Guds allra heilogustu Hatign, so Madur sie kvijdandi og hræddur fyrir ad uppvekia hañs riettferdugan Reidi med nockri Synd. Matth. 10 28. HRÆDIST EIGI ÞA sem Liskamañ aflifa, og Saalina gieta ei lijflatid, helldur HRÆDIST hañ framar, sem Saalu og Lijfi gietur tortijnt i Helvijti.

Phil. 2. 12. Verkid ydar eigiñ Saaluhialp med UGG og OTTA.

82. Er margslags Guds Otti til?

Tveñslags, Prældooms Otti, og Sonarligur Otti.

83. Hvad er Prældooms Otti?

Þegar Madur ottast Gud vegna Straffsins alleina, eñ hefur hverki Elsku nie Traust til hañs.

1. Joh. 4. 18. HRÆDSLA ER EIGI I KIÆRLEIKANUM, helldur utdrijfur fullkomlig-

ur

ur Kiærleiki HRÆDSLUNA, þvad Hrædslan hefur Kvøl, enn hver hann hrædist, HANN ER ECKI FULLKOMINN I KIÆRLEIKANUM. Siaa Joh. 15. 20. og Spek. Book. 17. 11. 12. 13.

84. Hvad er Sonarligur Otti?

Þegar Madur af Elsku til Guds, er kvijdandi fyrir ad giora honum nockud a mooti, jafnvel þoott hann ætti sier eigi nockurs Straffs ad vænta. 1. Mos. B. 39. 9. HVERNIG KANN EG GIØRA so mikid Ohæfu Verk, og syndgast a mooti Gudi.

85. Hver af þessum Tvøfallda Otta finnst hiaa þeim Riettchristnu?

Sa Sonarligi Ottinn tilheyrir þeim eiginliga, so sem Guds Børnum, þo blandast hann opt med nockru af Prældooms Otta, sierdeilis a Freistingar Tijmanum. Rom. 8. 15. Þier hafid eigi medtekid Prældooms Anda, so þier þurfid aftur ad ugga umm ydur, helldur hafid þier medtekid einn OSKA-BARNA ANDA, fyrir hvern vier køllum, ABBA, Elskuligur Fadir.

Matth. 8. 26. Hvad hrædist þier so, þier Lijtiltrwadir.

86. Hvar af þeckir Madur þa eina Gudhrædda Manneskiu?

Þar af, ad hun hatar og fordast Syndina sem sinn stærsta Ovin, og olldungis fær ecki af .r, ad giøra þad sem Illt er, af Asetningi. Ordsk. B. 8. 13. Otti Drottins hatar þad ILLA

87.

87. Eru þeir ecki allir og so Gudhræddir, sem lesa, bidia og syngia mikid?

Ecki alltijd, þvi þeir eru til

Hverier ed hafa YFIRLIT Gudligs Athæfis, eñ þess KRAFTI afneita þeir. 2. Tim. 3. 5.

88. Af hveriu hefur su saña Gudhrædsla siñ Uppruna?

Af Trwñi og Kiærleikanum, sem verkar soddañ Umhyggiu fyrir þvi, ad þocknast þeim æstwdliga Fodur.

89. Hvad er þad ad elska Gud?

Þad er, ad oss þoki mykid til hañs koma, og oss iñiliga laungi eftir honum, leitum i honum vorrar riettu Gledi og Unadsemdar, og giefum oss alldeilis a Valld hañs heilögum Vilia.

Psal. 18. 2. 3. HIARTKIÆRANN hefi eg þig DRottiñ, miñ Stirkleiki. Psal. 73. 25. 26. Nær jeg hefi ad eins þig, þa HYRDI JEG ECKERT UMM HIMIN OG JORD, þo ad eiñig mitt Lyf og Sal vanmegnist, PA ERTU PO, GUD, alla Tijma mitt HIARTANS TRAUST og mitt Hlutskipti.

Psal. 42. 2. 3. Lijka sem þad Hiorturiñ kallar eftir ferskn Vatni, so kallar mijn Sæla, Gud, til þijn. Mijna Sælu hana PYRSTIR eftir Gudi, eftir þeim Lifanda Gudi, HVENÆR MUN EG PANNGAD KOMAST, þad ad eg siaai Guds Andlit.

90. Hversu mieg eigum vier ad elska Gud?

Yfir alla Hluti fram, med þvi hañ er þad

2dsta Gooda. Matth. 10. 37. Hver hañ elskar Fødur og Moodur MEJR eñ mig, sa er mijn EJ-GJ VERDUGUR. Sia Luc. 10. 27.

91. Gietur Madur þa ecki bædi elskad Gud og Heimsins synduga Hættalag?

Nei. 1. Joh. 2. 15. Eigi skulud þier HEJMJNN elska, nie neitt þad J HEJMJNUM ER, ef nockur elskar HEJMJNN, J HONUM ER ECKJ Kiærleiki Fødursins.

92. Hvers vegna eigum vier ad elska Gud?

Fyrst, vegna þess hañ er fullkomliga goodur i sialfum sier; þar næst, af þvi hañ er goodur og Giædsku rijkur vid oss, sem dagliga niootum hañs Velgiorninga. Matth. 19. 17. Eingiñ er GOODUR utañ ALLEJNA GUD.
1. Joh. 4. 19. Latum oss hañ elska, þvi hañ hefur FYRSTUR ELSKAD OSS.

93. Hvar af siest þad, ad Madur elskar Gud?
1.) Af gudrækiligum Lifnadi.
Joh. 14. 21. Hver hañ hefur mijn BODORD, og HELDUR ÞAU, hañ er sa sem mig ELSKAR.
2) Af Kiærleikanum til Naungans.
1. Joh. 4. 20. Ef einhver seigir, eg elska Gud, og HATAR SJNN BROODUR, sa er LJUGARJ þvi hver hañ ELSKAR ecki siñ Broodur, hvern hañ SER; HVERNJG gietur sa Gud elskad, hañ eigi ser?
) Af Eftirlaungan til Orda DRottins, og

jdug-

Jdugligri Bæn til hans. Psal. 73. 28. Pad er mijn Gledi, ad eg helld mig TIL GUDS.

94. Getur þu elskad Gud af þijnum eigin Kroptum?

Nei, Guds Andi verkar sialfur Kiærleikann i mier.

Rom. 5. 5. Guds Kiærleiki ER UTHELLTUR i vor Hiortu Fyrir HEILAGAN ANDA.

95. Er nockurt Gagn ad þvi ad elska Gud?

Jaa, allra stærsta Gagn.

Rom. 8. 28. Vier vitum, ad þeim sem Gud elska, PJENA allir Hlutir TIL HJNS BESTA.

96. Meiga þeir þa, sem elska Gud, reida sig oruggliga uppa hann?

Ja. Psal. 84. 12. 13. Gud DRottinn er SOOL OG SKJOLLDUR. DRottinn giefur NAAD OG HEJDUR: hann mun ecki laata þa Frooma hafa Skort a nockru Goodu. DRottinn-Zebaoth, SÆLL ER SAA Madur, sem TREJSTJR UPPA þig.

97. Hvad er ad treysta uppa Gud alleina?

Pad er ad giefa sig a Valld Guds Forsioonar, med fullu Trunadar Trausti; Vænta alls goods af honum, og fela øll sijn Efni honum a Hendur. Ordsk. B. 3. 5. FORLAAT þig uppa Drottinn af OLLU HJARTA, OG TREYST ecki uppa þitt HYGGJU-VJT.

98. Maa Madur þa ecki reida sig a Mennina?

Nei;

Ra; Þvi opt ber vid, ad aññadhvert villa
'ir eigi, edur gieta eigi hiaalpad.
Ps. 146. 3. 4. TREYSTID eigi uppa HOF-INGJANA, þeir eru MENN, þeir kuña ecki ad
hialpa.

99. Þvi a Madur þa ad reida sig uppa Gud?
Þvi hañ er vor almaattugi og trwfasti Vinur.
Ps. 146, 5. 6. Sæll er sa, hvers HJAALP þad
ad Jacobs er, HVERS VON ad stendur uppa
Drottiñ hañs Gud; hver ed Himiñiñ, Jordina, Siooñ
og allt hvad þar er iñi, hefur giørt, hañ sa ed
ALLI HELLDUR Eilyfligana.

100. A Madur alleina ad reida sig uppa Gud
edaš vel geingur?

Ei, ecki alleina þa. helldur sierdeilis i Neydiñi.
Ps. 57. 2. A þig treystir Saala miin, og undir
SKUGGA ÞJNNA VÆNGJA þa hefi eg mitt
hæli, þar til ed su OGIÆFANN er umliðiñ.

101. Maa Madur og reida sig uppa Gud, jafnvel
þa hañ stofnar sier sialfum i Haiska vísvitandi?

Nei, þvi þad er Ofdyrfd. Matth 4. 7.
Þu skallt FREISTA Drottiñs Guds þiins.

102. Hvada Dygdir tilhlyda framveigis Fyrsta
Bodinu?

Þad at Madur ottast og elskar Gud yfir olla
Hlute fram, treystandi honum alleina, þa kiemur
ef sierdeilis Audmiykt, Poliñmædi og Afneitun
sialfs siins.

103. Hvad er Audmijtin?

Þegar Madur verdur i sijnu Hiarta med Rokum sañfærdur um̃ sin̄ Overdugleika fyrir Gudi og fin̄ur til þess sama Overdugleika, hvers vegna hañ sie ecki hæfur til ad niota min̄stu Naadar Æru, Hroosunar edur Uppheſdar (eptir sin̄ Verdskulldan.)

1. Pet. 5, 5. 6. Halldid ydur fast vid LJTJLÆTJD, þvi ad Gud mootstendur Dramblaatum; En LJTJLAATUM giefur hañ NAAD.

104. Hvad er Polin̄mædin̄?

Ad Madurin̄ vegna Guds takl villugliga æ mooti Mootlætingunum, þeim er ad Hendum koma, þo Holldi og Bloodi þungbærar sin̄ist, so hañ æn Moglunar, ia med Þackargiord liggi undir þeim þolin̄moodliga, þar til Gudi þocknast, ad giora Um̃breiting og Boot æ þeim.

Jac. 1. 2. 3. 4. Brædur mijnir! Reiknid þad fyrir allan̄ FÖGNUD, nær þier i margvijsligar FREYSTJNGAR fallid; Og vitid, þad Reinsla ydar Trwar verkar POLJNMÆDJ; En̄ Polin̄mædin mun stadfast blijfa, allt til Enda, so ad þier sieud fullkomnir og algiordir, og i aungvu Bresi hafid.

105. Hvad er Afneitan sialfs sijns?

Pad er, ad Madur hyrdi eckert um̃ sialfan̄ sig, edur afneitl sijnum eigin̄ Villa og ollu þvi sem honum þikir vænt um̃ i Heiminum, so ad Gu-

os Vilie alleina meigi i honum Framgaung saa.

Luc. 14, 26. 27. Ef nockur kiemur til mijn og HATAR eigi (bad er afneitar, edur miña elskar) Fødur sin og Moodur, Konu og Børn, Brædur og Systur, og har til sitt eigid Lijf, hañ KAN EIGI MINN LÆRISVEINN VERID. Og hver sañ eigi ber sin Kross og filgir mier eftir, saa gietur gi miñ Lærisveiñ verid.

Ut af Ødru Bodordinu.

106. Hvar fyrir standa upphafliga i Utleggingu essa og hiña añarra Bodordaña þessi Ord:

Vier eigum ad Ottast og Elska Gud?

So ad þar med verdi syndt, ad allar sañar Christiñdoomsins Dygdir meiga ecki vera einber ytvortis Hæverska og Sidsamlig Riettvijsi, helldur eiga þær ad framkoma af elskuriku og gudhræddu Hiartalagi þess iñra Mañsins. Þær eiga ad vera riettir Trwariñar, sem og Kiærleikans og Gudhrædsluñar Avextir, ef þær skulu Gudi þocknast, og vera betri eñ Phariseaña Riettlæti.

107. Hvad Illt er bañad i Ødru Bodordinu?

Ad leggia Guds Nafn vid Hiegooma.

108. Hvad er Guds Nafn?

1.) Þau eigiñligu og sierdeilisligu Nøfn, med hverium hañ verdur nefndur i Ritninguñi; so sem; Jehovah, Gud, DRottiñ, Fadir, Sonur,

ur, og Heilagur Andi, JEsus Christus, og þess konar fleiri.

2.) Allt það sem Gudi tilheyrir, hvar a hañ þeckist lijka sem eiñ Madur af siinu Nafni; Hier til heyrir sialfs hans Vera, Eigiñligleikar, Hatign, hans Verk, hans Ord hans Sacramenti, og allt það sem tilheyri hans Dijrdkun. Psal. 48. 11.

109. Hvernig verdur Guds Nafn lagt vid Hie gooma?

1.) Þa Madur hefur i Dagligu Tali Gud Nafn, edur Grein ur H. Ritningu, edur Vers ur einum Gudrækiligum Psalmi, edur nockud soddañ andligt, med hiegoomligum Hætti, ga lausliga, til Skiemtunar edur Maaltækis a Virdingar og Gudrækni. Eiñig þa Madu lastar Guds Verk.

2.) Þa Madur blandar þessu blessada Nafn vid bölvud Ord og Athafnir, og brwkar það ti Formælinga, Eida, Galldra, Liga og Svika.

110. Hvad er ad Formæla i Guds Nafni?

Þegar Madur i þessu gooda Nafni oskar Ill sier edur siinum Naaunga, jaa, þegar margur Guds Ovinur dyrfist ad hæda hañ allra hærsta Gud sialfañ.

Jac. 3. 9. Med Tunguñi dijrdkum vier Gud Fod ur

ur, og med heñi FORMÆLUM vier Mönnunum, eftir Guds Mind giördum, af hinum sama MUNNI framgeingur Blessan og BÖLVAN. Þad skal eigi so vera Brædur mijnir.

111. Hvad er ad sveria?

Þa Madur brwkar Guds Nafn til ad stadfesta eiñ Hlut, med, ad sañur sie, og þañig krefur Gud Vitnis og Doomara sijns Maal-Efnis.

112. Maa þa alldreigi sveria?

Ju, i stærstu Naudsyn, sem er: Nær Yfirvalldid Guds vegna krefst þess, og Sañleikuriñ kañ eigi odruvijs i Ljoos ad leidast, þa er þad eitt af Kærleikans Verkum.

Ebr. 6. 17. Meñirnir sveria vid eiñ ædra eñ þeir eru, og SA EIDUR, GIÖRIR ENDA ALLRAR ÞRÆTU.

113. Eru þa allir adrir Eidar i dagligu Tali Synd?

Jaa, stoor Synd, þo lijtid sie agtad fyrir hana.

Matth. 5. 34. 37. Eg seigi ydur, ad þier skulud ALLDUNGIS EKKI SVERIA, eñ ydar Ræda sie JAA, JAA, NEI, NEI, eñ hvad FRAMMYFIR þad er, þad er af hinu Vonda.

114. Eñ ef Madur vill eigi trwa mier þoott eg seigi Jaa, og Nei?

Þa maa eg ad hugga mig þar vid, ad mitt Vitni er i Himninum.

115. Er þa Syndiñ eins stoor þa eg sver eigi af Asetningi, helldur hef þad Orda Tiltæki af Vana,

ferdealis, þa eg hefi vana ſöñu ad ſtanda?

Jaa viſſuliga, þvi ſa ſyndſamligi Vani ſijnir þad, ad Syndiñ drottni yfir mier.

Sir. 23. 11. 12. Ven þiñ MUNN ecki til ad ſverja OG GUDS NAFN AD VANBRUUKA, þvi ad lijka ſem ſaa Præll ſem oft verdur ſtrijktur, er ecki utañ Beniar, ſo kañ ecki helldur ſaa hreiñ af Syndum ad vera, ſem oftſiñis SVER; og GUDS NAFN VANBRUUKAR: hver ſem ſver oftliga, ſaa ſyndgar oftliga, og Plaagañ mun ecki af hañs Hwſi gaanga. Eñ ef hañ ſver, og ſkilur ecki, Syndgar hañ þo ecki ad ſijdur. Eñ ef hañ ſkilur, og SKEITTIN EIGI PAR UMM, þa ſyndgar hañ TVOFALLDLIGA.

116. Hvad er ad fremia Fiolkijngi i Guds Nafni?

Þegar Madur vill med Guds-Nafni, Grein Ritningar, edur nockru, odru ſem tilhlijdir Guds Þionuſtuglord, lækna Meñ edur Fienad, ſigna edur ſæra, ſyna hver ſtolid hafi, edur fremia nockra Hiatrw. 5. B. Moſ. 18. 10. 12. Þar finiſt ecki hiaa þier ſaa nockur, ſem FER MED SPAADOOMA, edur er DAGVELIANI, edur ſaa ſem HYGGUR AD FUGLA-KVAKI, edur GALLDRAMADUR, edur SÆRINGA-MADUR, edur nockur Fithons Anda Forſagnari, edur TEIKNA UTLEGGIARI, eda SAA NOCKUR, SEM LEITAR FRIETTA AF DAUDUM: Þvi hver hañ giorir ſoddañ, hañ er ein SVIVIRDING fyrir Drottni.

117. Leifiſt Mañi eigi ad leita Raada til Fiolkuñugra edur Viſſinda Maña, er ſo kallaſt?

Nei,

Nei, eingañveigiñ. 3. Mos. 19. 31. Snwid ydur ecki til SPAASAGNAR-MANNA, og þier skulud einkis spyria af þeim, sem fara med TEIKNA-PIJDINGAR, so ad þier SAURGIST ECKI af þeim: Þvi eg er DRottiñ ydar Gud. Ezech. 14. 10.

118. Þarf Madur ecki ad hrædast Galldra Meñ?

Nei, þvi þeir giera þeim Trwudu alls eckert giordt, añ Guds Tillætsemi.

119. Hvernig vanbrwkast Guds Nafn til ad Liwga, edur Pretta, edur Svijkia?

1.) Med falskri Kieñing. Þegar Madur brwkar Guds Ord, til ad fegra nockurn Villu Lærdoom. 2. Tim. 3. 13. Hinir vondu Meñ og Svikarar fram̃leidast til hins verra, þviad þeir VILLA, OG VERDA VILLTIR. 2. Pet. 3. 16.

2.) Med Hræsni: þa Madur midt i siñi Vonsku viñ synast gudhræddur, vegna þess hañ ydkar Lestra og Saungva, edur talar um̃ Guds Ord. Psal. 50. 16. 17. Til hins Ogudhrædda seigir Gud: Hvar fyrir KUNNGIORIR þu mijnar RJETTLÆTINGAR, og tekur miñ SAATTMAALA PJER J MUNN, þar ed þu hatar Typtuning; og fleigir mijnum Ordum a Bak þier aftur.

120. Hvers hefur sa ad vænta, sem med nockurt soddañ Slag leggur Guds Nafn vid Hiegooma?

Stoors Straffs, bædi Tijmanliga og Eilijfliga; med þvi Drottiñ vill eigi hallda hañ saklausañ,

a usañ, (edur ohegndañ vera lata) sem leggur hañs Nafn vid Hiegooma.

121. Hvad er þad Gooda, sem oss verdur skipad i Ødru Bodordinu?

Ad vier i ollum vorum Naudsyniuin og Mootgængi, ækollum Guds heilaga Nafn, þad tilbidium, lofum, og þvi Packir giorum.

122. Hvad er þad ad tilbidia og ækalla?

Bæniñ er Christins Mañs ydugliq Ost til Guds. 1. Thess. 5. 17. Bidied Oaflætanliga.

Eñ Akallan, er ein alvarligri Bæn, sem pressast ut af Hiartanu vegna Neydar og Angistar.

Psal. 50. 15. AKALLA MIG I NEYDINNI, PA mun eg frelsa þig, og þu skalt þa heidra mig.

123. Hvad er þad ad lofa Gud og honum Packir ad giøra?

Pad fírra er: Ad kañast vid Guds Fullkomligleika og Giædsku i siaalfum sier, og vegsama hañ i sijnu Hiarta. Pad sijdara er: Ad kañast vid hañs Giædsku vid oss, og priisa hañ þar fyrir.

Ps. 103. 1. 2. LOFA þu Saala mijn DROTTINN, og allt hvad i mier er hañs heilaga Nafn. LOFA PU DROTTINN Saala mijn, og forgleym eigi þvi Goodu, sem hañ hefur giort þier.

124. Er þa eñ fleira þad Gooda, sem þad Añad Bodord skylldar oss til?

Jaa; sem er: ad hafa Guds Ord um̃ Hond med allri

allri Virdingu, tala giarna um̃ þad vid adra, lesa kostgiæfiliga þa heilogu Ritningu, og ad vidurkieña Guds Sañleika offielsdur, jafnvel i stærstu Hauskesemdum.

Ut af Pridia Bodordinu.

125. Hvad er oss bodid i Pridia Bodordinu?
Ad vier skulum helga Hvijldardagiñ.

126. Hvar af hefur Hvijldardaguriñ sitt Nafn?
Af Guds eigiñ Hvijld, þad er, ad hañ hætti Skopunar-Verkinu a þeim siounda Deigi eftir þad, hañ hafdi a undañfornum sex Dogum skapad Himin og Jord. 1. Mos. B. 2. 3.

127. Hver er þa Hvijldardaguriñ?
Hia Gidingum var þad sa sioundi Dagur i Vikuñi, a hverium Gud hvijldist; Eñ hia oss er þad sa firsti, a hverium Christur uppreis fra daudum.

128. Hvernig eigum vier ad helga Hvijldardagiñ?
So ad vier brwkum alleñ þañ Dag, alleina til heilagra Hugsana, Orda og Verka, og til Eflingar vorri eigiñ Helgun.

129. Hvad eftir þa vora Helgun?
Kostgiæfiliga ad heyra Guds Ord, lesa þad og yfirvega bædi i Kyrkiuñi og vorum eigiñ Hwsum. Joh. 17. 11. Heilagi Fadir, HELGA Þu þA i þijnum Sañleik, þijn ORD eru Sañleikur.

130. Hvernig eigum vier ad hlijda a Guds Ords Predikun?

Med hiartanligri Gudrækni, og sañarligu Aformi, ad laga vort Lijferni þar eftir.

Jac. 1. 22. Verid og eiñig GJÖRENDUR Ordsins, eñ eigi alleinasta TILHEYRENDUR, hvar med þier siaalfa ydur a Taalar dragid.

131. Forum vier þa til Kyrkiuñar alleina til ad heyra Predikunina?

Nei, helldur og so til ad vegsama Gud, og upporva hver añañ, til elskufullrar Umgeingni med honum. Coloss. 3. 16. Latid Christi Ord rijkugliga byggia medal ydar i allri Vitsku. KENNID OG AAMINNID ydur siaalfa med PSALMUM OG LOFSAUNGUM OG ANDLIGUM KVÆDUM, og siingid DROttni i ydrum Hiortum med Packargiord.

132. Er þa allt buid þegar soddañ Pioonustugiord er endud?

Nei, vier eigum sijdañ, med Bænum, Yfirvegan, og Ransookn, ad inþrickia Sañleikanum eñ þakkrostugligar i vor Hiortu; Og i þessu iñvortis Musterinu, sem er eiñ hoogvær Andi, eigum vier ad þioona Gudi, þacka honum, og tilbidia hañ, og laata hañs Ord gaanga oss riett iñilega til Hiarta. Luc. 11. 28. Sælir eru þeir sem HEYRA GUDS ORD, Og VARDVEITA PAD.

133. Hvad er þad Illa sem i Þridia Bodordinu er bañad?

Ad vier foregtum, edur vanrækium Guds Ord, edur lætum veralldliga Hluti hindra oss, i vorum Gudrækuis Efnum.

134. Hver vaurækir Guds Ord?

Sa sem an saña Naudsynia situr heima, og fer eigi til Kyrkiu a tilsettum Tijmum.

Ebr. 10, 25. Lætum oss eigi YFIRGIEFA VORN SOFNUD, so sem sumra er Sidur.

135. Hver foragtar Guds Ord?

Sa sem undir þess Heyrn edur Lestri, skrafar, sefur, edur fyllir upp sitt Hugskot med añarligum Þaunkum.

Pred. 4, 17. (5, 1.) VAKTA ÞINN FOOT, nær þu geingur til Guds Hwss, og KOM SO ÞU KUNNIR ad heyra. Þad er betra eñ heimskra Mañs Offur.

136. Hvar med vanhelgar Madur Hvijldagdagiñ?

Med lijkamligu naudsynialausu Erfidi, somuleidis syndsamligum Skemtunum, so sem Dañsi, Spilum, Gledileikum, ad gaanga i Dryckiu-Hws, og odru soddañ, sem alltijd er Synd i sier sialfu sier, eñ a Helgi-Dogum tvofolld Synd.

137. Eru þa eingiñ utvortis Verk leyfilig a Suñudogum?

Jw, soñ Naudsynia Verk, sem eigi mega undañdragast, og Kiærleiks Verk, sem ætijd a

 ad

ad giøra. Sia Luc. 14, 5 Matth. 12. 7.

138. Er þad þa ecki noog til Sabbaths-Dagsins Helgunar, ad Madur gangi Idiulaus?

Nei, Madur a l þess Stad, þvi framar ad astunda, ad hafa Hiartans Umgeingni med Gudi, so Hvijld Lijkamans adstodi Saalarinnar Erfidi.

139. Þurfum vier þa vid þessa Hvijldar-Dags i hverri Viku?

Vor eigin Saalar Þreyngina avijsar oss þa stooru Naudsyn, sem vier hofum til þeirrar andligu Hvijldar, og sameiginligrar Uppbyggingar.

Su Annur Tablan.

140. Hvad er i stuttu Maali Innihalld Annarrar Bordsda Toblunnar?

Kiærleikurinn til siaalfra vor og vors Naunga. Matth. 22. 39. Elska skalltu NAUNGA þinn sem siaalfann ÞIG.

141. Er þad þa riett ad elska siaalfann sig?

Ia, enn ecki i oskickanligann og syndsamligann Maata, þvi þa er Siaalfs Elskan Ordsok til alls Ills.

142. I hveriu er innifalinn su syndsamliga og oskickanliga Siaalfs-Elska?

Þegar Madur leitar þess sem honum þykir horfa til sijns eigin Gagns, sinnar Vyrdingar edur Skiemtunar, med soddann Hætti sem strijdir a mooti

mooti Guds Villa, og hirdir ecki neitt um̃ Naungans Kiærleika.

143. Hvar i er iñifaliñ su skickañliga og syndlausa Sialfs-Elska?

I þeirri Eftirlaungun sem af Gudi er iñplontud, til ad efla sijna eigiñ Velferd, og hina soũu Sæluhiælp.

144. Hvad er þad þa sem þu ætt mest ad hirda um̃ og hafa Um̃higgiu fyrir ad efla og styrkia til Velferdar?

Sæliñ er þad, sem er sa ypparligri og odaudleigi Partur Mañsins. Matth. 16. 26. Hvad stodar þad Mañiñ þo hañ viñi allañ Heimiñ, ENN FEINGI TJOON A SINNI SAALU.

145. Maa eg þa lijka bera Um̃hyggiu fyrir Lijkamanum?

Jaa, i skickañligañ Maata, og so sem hañ þarf med naudsynliga. Eph. 5. 29. Alldreigi hefur nockur sitt EIGID HOLLD hatad, helldur NÆRIR hañ þad og FOOSTRAR.

146. A þa Holldid eigi ad krossfestast?

Ju, vissuliga, þvi añars strijdir þad i mooti Sæluñi, med þvi Syndiñ bijr lijka i Holldinu, og nefnist Holld. 1. Cor. 9. 27. Eg TEM miñ LJIKAMA OG PJAAI hañ. Col. 3. 5. So DEYDID nu ydar LJMU sem a Jordu eru. Rom. 13. 14. Hafid ei Um̃hyggiu fyrir HOLLDINU, til (ad uppvekia) GYRNDIRNAR.

147. Hvad kieñir mier hin öñur Tablañ um það sem ahrærir miñ Naunga?

Það, að eg a að vera við hañ so siñaður, og haga mier so við hañ, sem mier er fremst mögulegt, eins og eg villdi mier af honum kiosa.

Matth. 7. 12. Allt hvad þier vilied Meñirnir GJORI YDUR, ÞAD SKULUD ÞJER OG ÞEJM GJÖRA, það er Lögmalid og Spameñirnir.

148. Hvernig giet jeg þa fundið eftir þessari Reglu, hvad Riett er edur Rangt i Umgeingni við miñ Naunga?

Nær jeg set mig sialfañ i Stað mijns Naunga, og yfirvega hvert eg villdi hañ slæi mig, bölvaði mier, sviki mig, stæli fra mier, edur baktalaði mig, og með því mijn Elska, sem eg hefi a sialfum mier, vill þetta ecki lijða, þa er hun mier ein Regla um Elskuna til mijns Naunga; og sijnir eiñig hvað Gott eg a honum að giora i Staðiñ þess Vonda.

149. Hver er þa miñ Naungi?

Allir Meñ, hvert sem þeir eru meiri Hattar edur miñi, christnir edur heiðnir, vondir edur goodir, Vinir edur Ovinir, sierdeilis þeir sem vier vitum að i Nauð eru staddir, og kuñum að hialpa. Post. G. B. 17. 26. Allar Mañaña ÆTTKVJSLJR bwa a Jorðuñi, AF EJNU BLOODJ. Luc. 10. 29.

150. Er þa eingiñ Mismunur, edur hærra edur lægra i Elsku þeirri, sem Madur a ad hafa til Nawunga sinns?

Ad vijsu, þvi þess meir og framar sem miñ Naungi er mier vandabundiñ, añadhvert i lijkamligañ Mata, ad Skylldugleika, Mægdum, Vinattu, Nagreñi, og Velgiordum; Edur uppa andliga Vijsu, vegna sameigiñligra Trwarbragda, Vonar, Kiærleika og Alvorugiefnis, i þvi, ad leita Guds Rijkis, þess nakvæmligar er eg skylldugur ad audsyna honum þvilijkañ Kiærleika, framar eñ ødrum.

Gal. 6. 10. Firsi vier hofum eñ Tijdina, þa giørum Gott hverium Mañi, eiña MEST ÞEIM SEM ERU TRUUARINNAR HEIMKYNNis.

151. Er eg þa skylldugur ad elska lijka Ovin miñ sem sialfañ mig?

Ja. Matth. 5. 44. ElSKID þier OVINE YDAR, BLESSID þa er ydur BOLVA, GIØRID þeim GOTT er ydur HATA, og BIDJED FYRIR þeim, er ydur SKADA OG OFSOOKN VEITA, so ad þier sieud Born Fødur ydar, þess a Himnum er.

152. Ma eg þa ecki hata þañ ogudliga?

Nei, eg a ad lata mier umhugad vera uñ hañs Gagn, lijka sem neckurs añars: Eñ giæta þo ad sialfum mier, ad eg eigi samhylli Synd

vus, og elska mest hans Saalu, og ala Oss vpir heni.

153. Er þad nuog, ad vier med Ordum og Atvikum audsijnum oss vingiarnliga vid vorn Naunga?

Nei, þad er vissuliga einig ad vera i Verki og Saňleika.

1. Joh. 3. 18. ELSKUM eigi med Ordi og Tungu alleina, helldur med VERKJ og SANNLEJKA.

154. Hvers vegna eigum vier ad elska vorn Naunga?

Guds vegna; Þvi þad kieňir haň oss med sijnu Ordi og Eftirdæmi.

1. Joh. 4, 11. Þier æstsamligir: Fyrst þad GUD hefur oss so ELSKAD, þa skulum vier eiňig ELSKA OSS JNNBYRDJS.

155. Hvar verdur mier framveigis wtmaalad ur Kiærleikiň til Naungans?

J þeim Sio seiňi Bodordunum, sem hlijda til Aňari Toblunl.

156. Hvert er þad Fyrsta Bodord a Aňari Toblunni?

Þad Fioorda Bodord.

Ut af Fioorda Bodordinu.

157. Hvad er oss skipad i Fioorda Bodordinu?

Ad hafa vora Forelldra i Heidri, þioona þeim, hlijda þeim, og virda þaa.

158. Hvad er baňad i Fioorda Bodordinu?

Ad

Ad fyrirlijta og til Reidi ad reita vora Forelldra.

159. Hverier skiliast undir Nafni Fødur og Moodur?

Fyrst vorir naatturligir Forelldrar, þar næst þeir sem i nockurn Maata eru yfir oss bodnir edur stioornandi, so sem: Yfirvallds-Persoonur, Fiaarhallds-Meñ, Hwss-Bændur, Prestar, Skoolameistarar, og þessháttar, sem allir eru Forelldrar, hvor eftir sijnu Standi.

160. Hvad margar eru Høfudstiettirnar?

Priaar fierdeilis, sem er:

1.) Veralldlig Valld-Stiett. J hverri Kongar, Furstar og adrar Yfirvallds-Persoonur eru Forelldrar, eñ þeirra Børn Undirsaatarnir.

2.) Kieñidooms-Stiettiñ. J hverri Prestar og Skoolameistarar eru Forelldrar, eñ þeirra Lærisveinar og Tilheyrendur Børn.

3.) Hwssstioornar-Stiettiñ. J hverri Fadir og Moodir, Hwssbændur, og Hwssmædur, Fiaarhalldsmeñ, Velgiordarmeñ, og so froomt gamallt Foolk eiga ad virdast sem Forelldrar af Børnum, Barna-Børnum, Stiwp-Børnum, Pioonustu-Feolki, Umbods-Børnum, og ødrum Ynglingum.

161. Hvers vegna a eitt Barn, eiñ Pienari, edur Lærisveiñ ad heidra þessa Forelldra?

Vegna

Vegna þess þad er Guds Skipan, og þei-
nar til þeirra eigiñ Velferdar.

162. Hver hefur tilsett Yfirvalldid yfir oss?

Sialfur Gud. Rom. 13. 1. Þar er EIGI
nockur VALLDSSTIOORN UTANN AF GUDI.

163. Erum vier þa Guds vegna skylldugir ad
hlijda, lijka og so einu Ogudligu Yfirvalldi?

Jai, þad var heidid Yfirvalld sem St. Pet-
ur villdi, ad þeir, sem lifdu i þeirri forstu Christ-
ni, skylldu hlijdnir vera, þa hañ sagdi:
VERID UNDIRGIEFNIR ALLRI Mañ-
ligri SKIPAN, fyrir Herrans Sakir. 1. Pet. 2. 13.

164. Hvernig eiga Undirsaatarnir ad hegda sier
vid sijn Yfirvolld?

1.) Eiga þeir villugliga ad hlijda þeim.

Rom. 13. 5. VERID nu af Naudsyn UNDIR-
GIEFNIR, eigi alleinasta Hirtingariñar vegna, helld-
ur og lijka eigiñ sforir Samvitskuñar Sakir.

2.) Heidra þau. Rom. 13. 7. GIEF-
ID ÞEIM HEIDUR sem Heidur heyrir.

3.) Bidia fyrir þeim. Rom. 2. 1. So
amiñi eg nu, ad Meñ umfram alla Hluti, GIORI
BÆNIR, BIENIR, FYRIRBEIDSLUR,
og Þackargiordir fyrir ollum Moñum, FYRIR KON-
GUM OG OLLU YFIRVALLDI, uppaa þad vier
mættum hafa spakt og roosamligt Lijferni i allri Gud-
rækni og Sidsemd.

4.) Skulu þeir greidugliga gialda þeim
Skatt,

Skatt, Tolla, og Tijundir.
Matth. 22. 21. GIEFID KEISARANUM hvad KEISARANS ER, og þad Gudi sem Guds er.

165. Eru þa Toll-Svik, og þesshattar Afdraattur stoor Svik?

Jaa vijst. Rom. 13. 6. 7. Þar fyrir skulud þier og Skatt giallda, þviad þeir eru Guds Pienarar, sem slijkar Verndanir skulu styrkia, þvi giefid þad hverium sem þier skylldugir erud, ÞEIM SKATT SEM SKATTUR HEYRIR, ÞEIM TOLL ER TOLLUR HEYRIR, þeim Otta er Otti heyrir, þeim Heidur sem Heidur heyrir.

166. Maa Madur alldreigi vera Yfirvalldinu Ohlijdiñ, edur forsooma þess Skipan?

Alldreigi, nema befalad sie þad sem er opinber Synd, a mooti Guds Bodordum.
Þvi þa hæfir ad Madur FRAMAR HLIJDI GUDI ENN MONNUM. Post. G. B. 5, 29.

167. Hvad er Yfirvalldsins Skyllda vid Undirsaatana?

Ad elska þa, leita þeirra tijmañligrar og eilijfrar Velferdar, hallda vid Fridi, og goodu Skicki, med þvi ad straffe þad Vonda, eñ launa þad Gooda. Rom. 13, 4. Valldstioorniñ er Guds Pienari ÞIER TIL GOODA, ENN ef þu giorir hvad Vondt er, þa maattu ottast, þviad hun BER EIGI SVERDID FORGIEFINS.

168. Af hverium eru Lærifedur og Predikarar tilsettir? Af

Af Gudi. 2. Cor. 5, 20. So erum vier nu Sendibodar i CHRISTI STAD, PVIAD GUD AMINNER FYRIR OSS.

169. Eiga Tilheyrendurnir ad hlijda Amiñingum þeirra Sœlusorgara?

Jaa vissuliga. Ebr. 13, 17. HLIJDID YDRUM KIENNIFEDRUM og filgid þeim, þvi ad þeir vaka yfir ydrum Sœlum, lijka sem þeir ed Reikningskap þar fyrir giora skulu, so ad þeir giori þad med Gledi, eñ ecki med Andvarpan, þviad þad er ydur ecki gott.

170. Eiga Meñ og ad hlijda einum Ogudligum Kieñifodur og breita eftir hønum?

Ecki maa breita eftir hañs Verkum, helldur hañs Kieñingu hlijda, so framt sem hañ vijkur eigi fra Ritningariñar Sañleika, og maa ransaka þad, eins og giørdu þeir sem biuggu i Berrohea. Post. G. B. 17. 11. 1. Joh. 4. 1.

Og þar aa heima þad sem Christur seigir: Matth. 23. 2. 3. A Mosis Stooli sitia Skriftlærdir og Phariseí. Allt hvad þeir seigia ydur þier skulud hallda, PAD HALLDID OG GIORID, eñ eftir PEIRRA VERKUM SKULUD PIER EIGI GIORA, þviad þeir seigia þad og giora eigi.

171. Uñ hvad eru Tilheyrendurnir þeirra Kieñifedrum skylldugir?

Ad elska þaa, hlijda, endurgialda, og bidia þeim Goods, og virda þaa. Gal. 6. 6. Sa er frædður verdur med Ordinu, hañ VEITI HONUM ALLS-

hattud.

HAATTUDUM SJREDUM, sem hañ uppfrædir.

172. Hvad er eins Kieñifedur Skyllda vid sijna Tilheyrendur?

Ad kieña þeim, æmiña og straffa þær, af einu goodfwsu, hoogværu og umhigglufullu Hiarta: Somuleidis, jdugliga ad bidia fyrir þeim, og gæanga undañ þeim med goodum Eftirdæmum, og hugga þær. 1. Pet. 5. 2. 3. 1. Cor. 4. 16. Cap. 11. 1. 2. Tim. 4. 2. PREDIKA PU ORDID, hallt vid hvert þad stiedur i hagligañ Tijma, eda ohagligañ, sañfær, straffa, æmiñ med allri Polimmædi og Kieñingu.

173. Er eirn Prestur ecki settur til ad hugga alla Meñ?

Nei, ecki utañ þær sañ-ydrandi: Peim sem lifa i Andvaraleysi er Hugguniñ ein Sæalariñar Olifian. Ezech. 3. 9. Nær jeg seigi til hiñs Ogudliga: Pu skallt Dauda deya, og þu varar hañ eigi vid, þa mun hiñ Ogudligi deya fyrir siña Synda-Sakir, eñ hañs BLOODS MUN EG KREFIA AF PINNI HENDI.

174. Hverier eru þeir folsku Spæameñ æ medal Kieñifedraña, sem Meñ eiga ad vakta sig fyrir?

Næst morgum odrum er eigi verda taldir, eru fierdeilis, eftir Frelsarans Ordum, þeir sem giora breidañ þañ Veg, sem leidir til Himins, og draga so Sæalirnar æ Tæalar med Von Sæaluhiælpariñar, þar til þær vakna i Helviiti.

Matth. 7. 14. 15. Pad PORT er PRAUNGT,

og ſaa VEGUR er mioor, ſem til Lijfſins leidir, og þeir eru ſæir, er hañ rata. VARTID YDUR fyrir Fals-Spaamoñum, ſem til ydar koma i Klædum Saudaña, eñ iñañ til eru þeir glepſandi Ulfar, af Avortum þeirra meigid þier þaa þeckia. Eſ. 3. 12. Foolk mitt, þijnir HUGGUNAR-MENN VILLA ÞIG.

175. Hvad er þeirra naatturligu Forelldra og Fiaarhallds-Maña Skyllda vid þa Ungu?

Ad bidia fyrir þeim, og bera Umſorgun fyrir þeirra tijmañligri, andligri, og eilijfri Velferd.

Eph. 6, 4. Þier Fedur ſkulud eigi egna ydar Børn til Reidi, helldur alid þau upp i AGA OG UMMVONDUN til Drottins.

176. Hvad eiga Forelldrarnir þa ad giøra vid ohlijdiñ Børn?

Þeir ſkulu ſtraffa þau ſkinſamliga og goodfuſliga, ecki til Uppertingar, helldur til Betrunar.

Ordſk. B. 13, 24. Hver hañ SPARAR ſiñ VONDÐ, hañ HATAR ſiñ SON, eñ hver A HONUM HEFUR AST, AGAR hañ ſliootl.

177. Straffar þa Gud Forelldrana, ſem laata Børniñ vera ſiaalfraad?

Jaa, það ſiaaum vier af Eftirdæmi Eli.

1. Sam. 2. 32.

178. Kañ Madur og ſo ad ſtraffa Børniñ um of?

Jaa. Eph. 6, 4. Þier Fedur ſkulud eigi EGNA ydar BORN TIL REIDI.

179. Hvad er Barnañа Skyllda vid Forelldrana?
Ad heidra þa og elska, þiona þeim og hlyda, med Hiarta, Ordum, Vidmooti og Verkum; Lijka eñ þa, þegar Borniñ eru ordiñ mindug, skinsom, rijk og malitlig; Somuleidis og ad bidia fyrir þeim.

Sir. 3, 10. HEJDRA FODUR OG MOODUR, med Giordum, Ordum og Poliñmædi, so ad þessra Blessan yfir þig komi. V. 14. Kiæra Barn, ANNAST PU PJNN FODUR, i fiñi Elli, OG STYGG HANN EJGJ so leingi hañ lifir.
V. 18. Hver siñ FODUR FYRJRLÆTUR, sa verdur Smadur (er sem eiñ Gudlastari), og hver hañ SJJNA MOODUR STYGGJR, sa er BOLVADUR AF DROTTNJ.

180. Maa eitt Barn lijka vel gyfta sig utañ Vilia og Samþycki siña Forelldra?
Nei, þvi þad er ad giora þeim stoort Anaur.

181. Eiga Meñ ad hlijdnast Forelldrunum i Illu og Syndsamligu?
Nei. Matth. 10, 37. Hver hañ ELSKAR Fodur og Moodur MEJR ENN MJG, sa er mijn eigi verdugur.

182. Hvad er Hwsboondans og Matmoodurinñar Skyllda vid þeirra Þioonustufolk?
1.) Ad giefa þvi tilheyriliga Fædu, og Laun i rlettañ Tijma. 3. B. Mos. 19. 13. Lattu ecki Daglauna-Mañsins VERK-KAUP VERA HJA PJER allt til Morguns.

2.)

2.) Stijra þvi og stioorna med goodfwsligt Polinmædi.

Eph. 6. 9. Og þier DROTTNAR, giørid eiñig þetta hid sama vid þa, og VATID AF OGNUNUM, og vitid eiñig, þad ydar DRottiñ er a Himnum, og þad hia honum er eckert Mañgreinar-Alit.

3.) Ad lata sier vera umhugad um þess lijkamligã Naudsyn, sierdeilis þa þad er veikt, sem og eins lijka um þad þvi er andliga naudsynligt, ad þeir uppfrædi, aminni, og bidie fyrir þvi, so sem giordi Hofudsmaduriñ fra Capernaum, Matth. 8, 6. 1. Mos. 18, 19.

183. Hvad er Pioonustufoolks Skyllda vid þess Hwsbændur og Matmædur?

Pad a ad eiska þau, heldra og hlijda þeim, og leita þeirra Gagnsmuna j ollum Hlutum, vera ydid og trwtt, hvert sem þeir eru nær eda fiær, og bidia lijka kostgiæfiliga fyrir þeim.

Eph. 6. 5. 8 Pier PIOONUSTUMENN, VERID HLIJDUGIR ydrum lijkamligum Drottnum MED OTTA OG SKIELFINGU, i Einfalldleik ydvars Hiarta, so sem Christo, EIGI alleinasta MED PIOONUSTU FYRIR AUGUNUM, MONNUNUM TIL POCKNUNAR, helldur so sem PIOONAR CHRISTI, þad þier GIORID þeña GUDS VILia AF HIARTA MED GOODUM VILIA: latid ydur þykia, so sem þier þionid Drottni, og eigi Moñunum, og vitid, ad hvad sem hver eiñ

gierir

giörir gott, þad mun hañ af Drottni medtaka, hvert hañ er Præll eda Frelsijngi.

184. Eñ ef Hwsboondiñ er undarliga lyndur og bægt ad forlijkast vid hañ?

Þaa æ Christiligur Pienari ad ydka Polinmædina. 1. Pet. 2, 18. 19. Pier Pioonustumeñ, verid Herrunum undirgiefnir med allri Ottasemi, eigi alleinasta goodum og spakferdigum, HELLDUR einnig PEIM SIERLUNDUDU, þvi PAD ER NAUD ef nockur fyrir Samvitskunar Sakir til Guds POLIR HIDIRA OG LIJDUR HID ORIETTA.

185. Maa Pioonustufoolk vera so hlijdid, ad þad læti brwka sig til syndsamligra Verka?

Nei, eingañveigiñ; Pvi hærr er Herrabod, eñ hærra er Guds Bod.

Post. G. B. 5, 29. FRAMAR ber ad HLIJDA GUDI ENN MONNUM.

186. Hveriu lofar Gud þeim Bornum og Pienurum, sem eru hlijdiñ, og hallda Fioorda Bodordid?

Ad þeim skuli vegna vel, og lifa leingi æ Jorduñi. —

187. Giefur þa Gud ollum froomum Moñum lang Lif og farsællt?

Jæ, siai hañ þad þiena til þeirra Sæluhiælpar, añars ecki.

188. Pvi lætur hañ ogudliga þa og so oft verda gamla?

Af þvi hañ vill uña þeim þeſs lengri Tyma og Tækifæris til Umvendunar.

189. Straffar Gud þa Barnaña Ohlijdni ein og hañ launar þeirra Hlijdni vid Foreldrana?

Ja, þar uppa hofum vier merkiligt Dæmi a Abſalon, Davids þverbrotnum Syni, ſem hieck a Hærunu i Eikiñi, giegnumſtungiñ med þremur Spiootum, 2. Sam. 18. 9. 15.

Ut af Fimta Bodordinu.

190. Hvad Jllt er bañad i þeſſu Bodordi?

Alſkins Mord og Mañdrap, ſem eigi ſkiedur eftir Yfirvalldſins Doomi og Skipan, helldur af eigiñ Hefndargyrni.

191. Hvad margſlags er Mordid, edur Mañdrapid?

Tveñſlags, ſem er fyrſt, þad ſtoorkoſtliga (ſem mikid ber a), ſem ſkiedur med gioranligum Verknadi; Og þad añad, ſem miña ber a, edur þad kiænligra, ſem ſkiedur med Hatri Hiartans, Ordum Muñſins, og Andlitſins Utliti.

192. Hvernig deydir Madur ſiñ Naunga med Verkinu?

1) Añadhvert i einu, med Hoggi, Stijng, Skoti, Eitri, og þvijlijku.

1. B. Moſ. 9, 6. Hver ſem UTHELLIR MANNSINS BLOODI, hañs Blood ſkal og ſo uthellaſt fyrir Mañiñ.

Ellegar

Ellegar þad gietur og ſkied

2.) Med laungum Tildrætti og leiniliga, med þvi, ad koma Naunganum i ſtoort Hiartans Angur, edur ſyrra hañ ſiñi Næring.

Sir. 35, 26. 27. Hver hañ TEKUR fra ødrum hañs NÆRJNG, HANN DREPUR ſiñ Naunga, hver hañ GJEFUR EJGJ Erfidis Mañinum ſijn LAUN, SA ER BLOODHUNDUR.

193. Nu ef Madur ſviptir eigi Naungañ Lijfinu, gietur hañ þa deydt hañ med Haturs-fullu Hiarta og Jllyrdum?

Jaa, þad kienir JEſus, Matth. 5, 21. 22. Þar hañ utleggur, hvernig þetta Bodord aa andliga ad ſkiliaſt, ſeigiandi:

Þier hañd heyrt ad ſagt er til hiña Gømlu; Þu ſkallt eigi Mañ vega, eñ hver ed Mañ vegur, hañ verdur Dooms ſekur; Eñ eg ſeigi ydur, hver hañ er REJDUR BROODUR SJJNUM hañ verdur DOOMS ſekur, eñ hver ſem til Broodur ſins ſeigir: RACHA, hañ verdur RAADS SEKUR, eñ hver ed ſeigir: Þu AFGLAPJ, hañ verdur ſekur HELVJTJS ELLDS.

194. Er þa ein Haturs full og Heſndargiørn Mañeſkia eiñ Mordingi?

Jaa viſſuliga, þvi Gud aalijtur Hiartad framar eñ Hondina.

1. Joh 3. 15. Hver ſiñ Broodur HATAR, ſaa er MANNDRAAPARJ, og þier vitid ad MANNDRAAPARJNN hefur eigi eilijft Lijf hiaa ſier blijfanda;

195. Er eiñ Ordhaakur, sem wteys grimmum og Haad ugligum Saar-Ordum, og so eiñ Mordingi?

Jaa, JEsus kallar þad Synd, sem forþienar Helvijtis Elld; og David seigir:

Psal. 64. 4. ÞEIR HVETIA sijna TUNGU sem Sverd, þeir ed med sijnum EITRUDUM ORDUM so skioota til Hæfis, sem med Pijlum.

196. Er þa Grimd, Heiptrækni og Ulfbwd, so hættulig Synd?

O jaa! hvar sem hun hefur Yfirhond, þar er eigi Naadariñar Andi nie Blijdlyndi JEsu.

Eph. 4. 31. 32. Allur BEISKLEIKI og GRIMD, REIDI, HROOPAN og LASTAN, sie langt fraa ydur, samt allri ILLSKU; Eñ verid iñbyrdis hver vid aññan VINGIARNLEIGIR OG AUSTUDLEIGIR, OG FYRIRGEFID hver ødrum, lijkaso sem ad Gud hefur fyrirgiefid ydur i Christo.

197. Hvad skal þa eiñ Reidigiarn taka til Raads, til ad hafa i Taumi og dempa med sitt Heiptar-Gied?

Hañ skal wtbrynia sig med Blijdlyndi JEsu, taka Vara a hverri siñi Hugsan, bidia ad hañ falli ecki i Freistni, og siaalfur taka sier Vara fyrir Tilefni til Freistingariñar.

198. Er þa alls-eingiñ Reidi leifilig?

Eingiñ Reidi vid Persoonurnar, eñ reidast maa vid Synd og Vondsku, hver riettferdug Reidi kallast Vandlæting, og kiemur af Elsku til Guds og Naaungans.

Jac. 1. 19. 20. Psalm. 119. 139. Eph. 4. 26.

199. Kañ Maður og so að deyða siñ Naunga að Saaluñi til?

Jaa, með því að leiða hañ í Villu, og með því að hneixla hañ.

Matth. 18. 6. Hver hañ HNEIXLAR eiñ af þessum enn Smaau, sem aa mig trwa, ÞARFARA være honum að MILNU-STEINN HEINGIST um Haals honum, og være i Sioar-Diwp socktur.

200. Maa Maður taka Liifið af sialfum sier?

Nei, það er að drepa Liikama og Saal i einu lagi, og aftur læsa Dyrum Naaðariñar, so sem Judas, sa Fordiorfunar Sonur, giorði.

201. Hvað er það Gooða sem oss verdur boðið i Fiñta Boðorðinu?

1.) Að biarga og hiaalpa við vorum Naunga i ollum hañs Liifs Haaskasemdum.

1. Joh. 3. 17. Nær nockur hefur þessarar Verallðar Auðæfi, og sier siñ BROODUR NAUD LIJDA, OG LYKUR SITT HJARTA til fyrir honum, hvernig bliifur Guðs Kiærleiki hiaa honum?

2.) Að umgaangast vinsamliga og með Hooglværð við vorn Naunga.

Matth. 5. 5. SÆLIR eru HOOGVÆRIR, því þeir munu Jarðriikið erfa.

3.) Að bera Umhyggiu fyrir Saal vors Naunga, þa vier siaum hañ hætt við eyliifum Dauða, að so miklu Leiti, sem vier, so sem andlig

Kieñi meñ, kuñum ad styrkia hana til Saalu-hiaalpar, med goodfwsum Vidvørunum og A-miñingum. Jac. 5. 19. 20. Kiærir Brædur: Ef ad nockur aa medal ydar villist fraa Saañleikanum, og UMMSNIJN HØNUM einhver, saa skal vita þad, ad hver ed Syndaranum UMMSNIJN I FRAA VJLLU HANNS VEGAR, HEFUR FRELSAD EJNA ØND FRAA DAUDA, og mun mørgi byrgia Fiølda Syndaña.

202. Hver var saa Fyrsti Mordingi?

Cain, er sloo siñ Broodur Abel i Hel af Øfund.

203. Er og Synd ad vera myskunarlaus vid maallausar Skiepnur?

Jaa, Ordsk. B. 12. 10. Hiñ Riettlaati AUMKAR SIG YFIR SJJNUM FJENADJ, eñ HJARTA OGUDRÆKJNS MANNS ER OMYSKUNSAMT.

Ut af Siøtta Bodordinu.

204. Hvad er Hiwskapur?

Sa elldsta Stiett og Stand, af sialfum Gudi iñsett i Paradijs, sem villdi ad Madur og Kviña skylldu eitt Holld vera.

205 Er þessi Stiett þa ecki syndsamlig og saurug?

Pad er hun ecki, þegar i heñi er lifad, ecki nema eftir Guds Ordi og Vilia.

Ebr. 13. 4. HJUUSKAPURJNN skal HEJDURLEGUR halldiñ vera hiaa øllum og HJOONABANDS SÆNGJNN OFLEKKUD.

206

206. Til hvers hefur Gud innsett Hjonabandid?

1.) Til Mannkynsins Frioefgunar.

1. B. Mos. 1. 28. AUKIST PID OG MARGFALLDIST og uppfyllid Jordina.

2.) Til ad aftra illum Girndum.

1. Cor. 7. 2. FYRIR FRILLULIFNADAR SAKIR, þa hafi hver einn sijna Eiginn Konu, og hver ein hafi sinn Eiginn Mann.

3.) Til innbyrdis Adstodar, Huggunar og Raadaneytis. 1. B. Mos. 2. 18. Og DRottinn Gud sagdi: Pad er eigi gott, ad Madurinn sie einsamann, eg vil giøra honum eina MEDHJAALP, þa sem VERA MAA HJAA HONUM.

207. Hvernig a einn Egta-Madur ad hegda sier vid sijna Egta-Kvinnu?

Hann a trwliga ad elska hana, virda, stijra stioorna, og ala Onn fyrir henni, so og, ad umbera hennar Breiskleika med Þolinmædi, bidia fyrir henni, og leita hennar Saalar Velferdar.

Col. 3. 19. Pier Menn! ELSKID YDAR EIGINNA KONUR, og verid ecki beisklundadir vid þær. 1. Cor. 7. 16.

208. Hvernig a ein Egta-Kvinna ad hegda sier vid sinn eiginn Mann?

Hun a ad vera honum undirgiefinn i Kærleika, Trwskap, og Umhyggiu fyrir Hwsshaudslaninni, bidia fyrir honum, og leita hans Saalar Velferdar. 1. Mos. 3. 16. Þinn VILIE

 skal

SKAL vera PIJNUM MANNI UNDIRGIEF-INN, og hañ skal vera þiñ Herra. 1. Cor. 7. 34. En sem gift er, su BER AAHYGGIU UMM PAD, hvad Heimsins er, og hvernig hun meigi MANNI-UM POCKNAST. 1. Cor. 7. 16. 1. Pet. 3. 1.

209. Hvad er froomra Eckna og Fødurlausra Huggaun?

Ad sa Himneski Fadiriñ hefur sierdeilis Nærdarrijka Umhyagiu fyrir þeim og forsvarar þær. Ps. 68. 6. Drottiñ er FADIR FODURLAUS-RA, OG DOOMARI ECKNANNA. Sia framar 2. Mos. 22. 22. 24. 5. Mos. 27. 19. Syr. 35. 14. 15.

210. Hvad er froomra Eckna Skyllda?

Þær eiga ad lifa i Sidsemd og Gudrækni. 1. Tim. 5. 5. 6. Pad er SANNARLIG ECK-IA, sem EINSÖMUL ER, og sijna VON SET-UR UPPA GUD, og stadnæmist i Bænum og Akalli Dag og Nott, eñ hun sem i Bijlisti lifir, er lifandi dauð.

211. Hvad er þad Vonda sem oss verdur bañad i Siøtta Bodordinu?

Hoordoomur, Saurlifnadur, Blood-Skom, bestiuligur Losti, Lijkamans Saurgun, Egtaskaparins Foragt, Gyrnd til añarligs Frijdleika, og allrahanda Saurugleiki i Hugsunum, Ordum, Vidmooti og Verkum, bædi i Egtaskapnum og fyrir utañ hañ.

212. Hvad er Hugsanaña Hoordoomur?

Saurugar og lauslautar Gyrndir, hverjar ei

eru

eru huldar fyrir Gudi, þvi hañ þeckir Hiartad.

Matth. 5. 28. Eg seigi ydur, ad hver hañ LIJT-UR Konu, TIL AD GYRNAST heñar, sa hefur þegar DRIJGT HOOR med heñi i sijnu Hiarta.

213. Hvad er Hoordoomur i Ordunum?

Allt svijvirdiligt og bligdunarlaust Klaam-Tal, Lauslætis-Skrif Vijsur og Kvedlingar, Gicksháttur og Narrari, sem horfir til Lauslætis, edur strijdir hid miñsta a mooti riettchristliñi Alvorugiefni, og rægasamligu Skicki.

Eph. 4. 29. Latid EINGA VONDA RÆDU framfara af ydrum Muñi.

Eph. 5. 3. 4. 5. Fridluliisi og allañ Ohreinleik edur Agyrni, LAATID EIGI uñ ydur SEIGIAST, so sem Heilögum hæfir, nie SMAANARLIG ORD OG FIJFLSLIGT HIAL, EDA KIESKNI, hvad ydur heyrir ecki, helldur miklu framar Þackargiörd; Þvi þad skulud þier vita, þad eingiñ Fridlulifs-Madur, edur Ohreiñ, eda agiarn, hver ad er Skurdgoda Dijrdkari, hefur Arftoku i Riki Christi og Guds.

214. Hvad er Hoordoomsligt Vidmoot?

Allrahanda utvortis Merki, sem auglijsa þad oskamfeilna Hiarta, hvert sem helldur er Augna edur Andlits Bragd, Lijkamans osæmilig Opinberan, Klædadragt osæmilig, Lauslætis Kossar, Dansar, Vijkivakar, og þessháttar.

Syr. 26. 13. 14. Sie þiin Doottir ECKI BLIJUAG, so halltu hana hardt, so hun fremie ecki siñ moot-

hvoradañ Vilia, œ medañ hun er frij. Þegar þu merk-
ir þad hun LIFAST DRIFSTUGLIGA I KRI-
INGUM SIG, so tak þad vel til Vara, eñ ef þu
giørir þad ecki, og hun brijtur þar fyrir œ mooti þier,
so lœt þu þig þad ecki undra.

215. Eru þa Lauslœtis Ord og Vidmoot, so
stoor Synd?

Iœ, eigi alleinasta eru þau i sialfu sier mi-
kid Osœmilig christnum Moñum, helldur hafa
þau og so mikid Hœttsamligar Verkanir, og
þiena til eñ þa framar ad uppvekia þa voudu
Girnd, þar til su sama utbrijtst i Verkinu.

Jac. 1. 14. 15. Sierhver freistast, nær hañ TIL-
TEIGIST AF SINNI EIGINN GYRND,
OG LOKKADUR VERDUR. OG sijdañ þad
GIRNDIN hefur gietid, fœdir hun Syndina, eñ
nær Syndiñ er fullkomnud, FÆDIR hun DAUDañ.

216. Hvad giørir þessa Synd vidbioodsliga og
Straffsverda framar eñ adrar Syndir?

Ad hun saurgar og fordiarfar œsamt bœdi
Sœl og Lijkama, sem skylldu vera Guds Must-
eri, eñ verdur ad Hybijlum hins Ohreina Anda.

1. Cor. 6. 15. 18. Vitid þier ecki, þad ydrir LIJ-
KAMIR ERU CHRISTS LIMIR? Skylldi
eg nu taka Christs Limi, og giøra þar af Skiœkiuñar
Limi? þad sie fiærri. Eda vitid þier ecki, ad hver hañ
samlagar sig Skiœkiuñi, sœ er eiñ Lijkami med he-
ñi? þvi þau munu (seigir hañ) Tvø i einu Holldi ve-
ra. Eñ hver hañ samteingir sig DRottni, sœ er eiñ

Andi

Andi med honum. Flyid Fridlulifnadiñ, þvi ad allar Syndir, hveriar Madurin drijgir, eru utañ hañs Lijkama, eñ hver ed Fridlulifnadiñ drijgir, sa syndgar vid siñ eigiñ Lijkama.

117. Hvad er skipad i Siotta Bodordinu?

Ad geyma bædi Lijkama og Saal i soñu Hreinlijfi, hvert Madur er giftur edur ogiftur, so Madur meigi alltijd vera hæfur ad umgaingast med sijnum Gudi. Matth. 5. 8. SÆLJR eru HREJNHJARTADJR, þviad þeir munu Gud sia.

218. Hvada Medøl kañ Madur ad brwka til ad geyma sig fyrir Saurlifnadi?

Þegar Andiñ er Reidubwiñ, eñ Holldid þo veikt, a Madur ad vaka og bidia, og þar næst vakta sig fyrir ollu þvi sem upptendrar þær vondu Gyrndir.

219. Hvad er þad þa sem upptendrar þær vondu Holldsins Gyrndir?

Þad er sierdeilis Ohoof og Dryckiuskapur.

220. Er þa Ohoof, og Dryckinskapur so háskalig og stoor Synd?

Jaa vissuliga, þvi þær utilykia oss fraa Guds Rijki, eins og Hoordoomur; Mord, edur Þioofnadur. Gal. 5. 19. 21. Holldsins Verk eru opinber, so sem ad eru, HOORDOOMUR, FRJDLULJFNADUR, SAURLJFFJ, LAUSUNG, Skurdgodadijrkun, Fiolkingi, Fiandskapur, Praattan Kijf, Reidi, Agreiningur, Tvijdrægni, Flockadraattur.

Hátur, Mord, OFDRYCKIA, OFAAT, og þessu lijk: Ut af hveriu, eg hefi ꝏdur fyrri sagt, og seigie eñ nu fyrir, þad þeir sem slikt giøra, erfa eigi Guds Ryki. Luc. 21. 34. Varid ydur, ad ydar Hiørtu þyngist ecki af OFAATI OG OFDRYCKIU, og med Sorgum þessarar Næringar.

221. Eñ mun þad vera so Hœskasamligt ad drecka sig eudur og stundum druckiñ, þa Madur leggst eigi Dagliga i þad?

Jaa, þegar þad skiedur af Asetningi, þa er þad alltijd fordæmañlig Synd, sem alldrei mꝏ eiga heima hiꝏ þeim, sem stunda eftir Guds Naad og Saluhiꝏlpiñi.

222. Eñ ef Madur er so Hofudsterkur ad hañ þolir mikid, mꝏ hañ þa ecki drecka mikid?

Hverki mꝏ Madur eta nie drecka fram̄ yfir þad sem hañ þarf naudsynliga med. Siꝏ 1. Pet. 4. 3. Hvar ad gioristt Mismunur ꝏ Ofdryckiu og Dryckiuskap, og þo virdist þad firra eins og þad sijdara fyrir eina Heidingliga Synd.

223. Eñ hvad er þad fleyra sem kañ ad freysta til Lausłætis?

Idiuleysi, vondur Selskapur, Ofsintijrl, Amors Vijsur Bækur og Biłæti, Lausłætis Lekir, Dansar, Vikivakar, og þad allt, af hverri kvikuar Fijsn Holldsins, Fijsn Augnañá og drambsamt Lijferni.

224. Hverier goodir Pænkar kuña ad vera hentugastir til ad kiefia slykar Holldsins Freystingar?

Ad Madur laati sier koma i Hug (1.) ad sa Allraheilagasti Gud er nalægur honum, og sier til hañs: (2.) hvad stoor verid hafi Kvol JEsu hins krossfesta, sem hañ leid a ollum sijnum Liikama: (3.) hversu ognarligar muni verda Piislir þeirra fordæmdu i Helviiti, og (4.) hversu skammviñ ad er su Skiemtan sem Madur hefur af þeirri saurugu Synd.

Alldrei driig uñ Æfi Hoor,
Pad Ærn kreinkir Geingi;
Pvi Skiemtan Losta i Skyndi foor,
Eñ Skom og Kvol fiñst leingi.

225. Hver hefur so vardveitt sitt Hreinliifi fyrir allri Asirijdu?

Joseph, þa hañ sagdi til Potiphars Kviñu:

Hvernig ma eg nu þa giora so mikid Ohæsu-Verk, og syndgast a mooti Gudi? 1. Mos. B. 39, 9.

Utaf Siounda Bodordinu.

226. Hvad Jllt verdur bañad i Siounda Bodordinu?

Ad stela edur fremia Þioofnad.

227. Hvad er ad stela?

Pad er ad giora Naunganñ, a moti hañs Vilia, vidskila vid nockud, [þo þad sie alldrei so litid] af hañs Gotzi.

228. Verdur þad giørt med fleiru eñ einu mooti?
Jaa, aññadhvert med Ofriiki, edur Vielum.
229. Hver stelur med Ofriiki?
Þeir opinberu stoor Þioofar, sem ï eingu Rïettinda Ÿfirskini, aan allrar Heimilldar, taka burt añars Gotz, lijka sem være þad þeirra Eign.
Eph. 4, 28. Hver STOLJD hefur sa steli nu eigi meir, helldur erfidi og afli med Høndunum nockud gott.
230. Hver stelur med Vielum?
Þad giøra aller þeir, sem añadhvert taka Naungans Eign, edur hallda heñi iñi, med Kiænsku og leyniligum Hætti, sem skie kañ med mørgu mooti, þvi hvor eiñ Þiofur brwkar sijn sloottugu Vielabrogd og Hnicki.
231. Seig mier nockra af þeim almeñiligustu Þioofa-Hnickium?
Eiñ heimugligur Þioofur fyrir Hejminum, þo hañ sie opiñber fyrir Guds Auglíti, er
1.] Saa Kaupmadur, sem i Kaupum og Solum giørir Oriett sijnum Naunga, soleidis, ad hañ eigi fær fullt Andvirdi fyrir sitt, añadhvert þad, ad Varañ, Vigtiñ, Mæliriñ, edur Peningarnir er miña verdt, eñ Naungiñ veit af, og þetta er ad elska ei Naungañ sem sialfañ sig. 1. Thess. 4, 6. Eingiñ AGEJNGJST EDUR TAKJ AGOODA fra sijnum Broodur i HONDLANINNJ, þviad Drottiñ er hañ sem hefnir alls

ir alls þeſsa. 3. B. Moſ. 19, 35. Þier ſkulud ecki ojafnadarliga hondla i Doomum, med ALIN, MED VIGT, OG MED MÆLIR; RIETT-AR VOGIR, RIETT PUND, OG RIETT MÆLIKIER-HÖLD, og RIETTAR KONNUR ſkulu vera hia ydur.

2.] Sa Pienari, Handverks-Madur, edur Daglaunari er Ploofur, ſem fyrir fullañ Betalina, giörir eigi Verkinu Fullnuſtu, edur fellir nockud undañ. 2. Theſſ. 3, 10. Ef nockur vill EIGI ERFIDA, ſa ſkal og ECKI helldur ETA.

Liika ſa Hwſsboondi, ſem fyrir holla Pioonuſtu giefur eigi tilhlijdilig Laun og Fœdi.

Jac. 5, 4. Siaid, ad LAUNIN Verkamañaña, þeirra ſem ydar Akur-Lönd hafa uppyrkt, og verid hafa af ydur INNIHALLDIN; þau HROOPA, og Hayſt-Yrkiaraña Hroop er komid til Eyrna Drottiñs Zebaoth.

3.] Er ſa Okurkall Ploofur, ſem med oriettvijſligri Rentu utſiigur ſiñ Naunga, ſem Faatækt ad þreingir.

3. Moſ. 25. 36. Þu ſkallt eckert OKUR af þijnum Broodur taka, og eigi OFMIKIÐ AF HONUM KREFia, helldur ſkalltu ottaſt Drottiñ Gud þiñ, ſo ad þiñ Broodir megi lifa hia þier.

4,] Er ſa Skulldunautur Ploofur, ſem aietur borgad ſijna Skulld, eñ vill ecki; og med Aſetningi, Svikum og Undañbrogdum, helldur iñi

hiar sier añara Gotze. Psal. 37. 21. Hiñ Ogud-hræddi TEKUR LAAN, og BETALAR ECKI.

5.] Saa Doomari, er ur añad Yfirvalld, er eiñ Pioofur, sem vanbrwkar siñ Myndugleika ad kwga Naaungañ, edur tekur Mwtu til þess ad halla Riettinum. Ordsk. B. 17. 23. Ogud-ligur Madur PIGGUR giarna heimugligar GAAF-UR til ad beigia VEG RIETTARINS.

6.] Er saa Undirsaati Pioofur, sem svijkst uñ Kongsins Toll, Tijundir, og þvil'ikt.

Rom. 13. 7. GIEFID þad hverium, sem þier SKYLDUGIR ERUD, þeim SKATT sem Skatt-ur heyrir, þeim TOLL er Tollur heyrir.

7.] Ad sijdustu eru þeir og allir Pioofar, sem leitast vid ad naa sijnu Uppheldi, med añarra Skada, voga ofmikid uppaa Luckuna, hvert þeir Viña edur Tapa, ellegar vilia forsorga sig med Onytsamligum Konstum og naudsynialaus-um Hwssgangs Snijkium. 2. Thess. 3. 11. 12. Vier heyrum, þad nockrir a medal ydar ganga Oskickanliga, og ERFIDA ECKERT, DRIIG-JANDE helldur SKEMSKAP. Eñ slijkum biood-um vier og aaminnum þaa, fyrir vorn DRottiñ JEsum Christum, ad þeir Erfidi med Spallæti, og eti sitt eig-id Braud.

232. Eru allir þessir Pioofar i fordæmanligu Tilstandi?

Jaa,

Jaa, ad vijsu, þo þeir verdi eigi allir heingd-ir, lenda þeir þo allir i Helvijti, nema þeir giori alvarliga Yfirboot. 1. Cor, 6. 9. 10. Laatid eigi villa ydur; Eigi ÞJOOFAR NIE AAGYRN-DAR-MENN, eigi Ofdryckiu-Meñ, eigi Ordhaakar nie RAENINGIAR, MUNU GUDS RIIki ERfa.

233. Hvad aa þa eiñ Þioofur til ad giora, sem vill giora Yfirboot og leita Naadar hiaa Gudi?

Þegar hañ lætur af ad stela, þa skal hañ og so laata af ad eiga, og hallda iñi hiaa sier, þvi sem hañ hefur stolid, so hañ bæti fyrir, og laati hvern faa sitt aftur, ef hañ hefur þa Efni aa þvi.

2. B. Mos. 22. 3. ÞIOOFURINN SKAL SKILA ÞVI AFTUR (sem hañ hefur stolid.)

Luc. 19. 8. Ef eg hef nockurn Tælt, þaa GIEF EG FERFALLDT AFTUR.

Tob. 2. 21. AFHENDID þeim rietta Eiganda hañ (Kidlingiñ) AFTUR, þviad oss soomir ecki ad eta STOLID GOODS, eda þad sama ad snerta.

234. Eñ hvad skal giora til, ef hverki finst Eigandi, nie hañs Erfingiar?

Þa so fellur til, maa þad stolna Gots giefast Faatækum, eñ sirri ecki.

Luc. 16. 9. GIORID ydur VINI af hinum RAANGLAATA MAMMON, so nær þier vidþurf-id, ad þeir medtaki ydur i eilijfar Tialldbuudir.

235. Maa Presturiñ ecki afleysa mig af þeirri Synd, þo eg halldi iñi hiaa mier þvi Raangfeingna?

Nei-

Nei, eingañveigiñ, þvi fyrir Guds Augliti nær Aflausnin ecki nema til þeirra, sem eru sañyðrandi; Eñ eingiñ Pioofur er sañ-yðrandi, medañ hañ helldur iñi þvi stolna Fie.

236. Er þad lijka Synd ad stela Smaa-Munum? Jaa, þad er ein stoor Synd i mooti Gudi; ad vilia ofirtroda hañs Bodord fyrir Smaa-Muni; Þo er Syndiñ þvi stærri mooti Naungauum, sem meiru er stolid fraa honum.

237. Er þad Synd ad stela fraa þeim Rijku? Jaa, Synd er þad, þvi þetta Bodord hefur eckert For-Tak, og Naungans Rijkidæmi gierir eigi Naungindi mijn ad Riettindum.

238. Er þad Synd ad hylla med einum Pioof? Jaa, þad er ad giora sig Hluttakandi i añarligum Syndum. Ordskv. 29. 24. Hver HLUTSKIPTI HEFUR MED PIOOFNUM - heyrir Bolvan, og SEIGIR ÞAR ECKI TIL, Hañ HATAR SITT LIJF.

239. Gietur nockur stolid lijka fraa sialfum sier? Jaa, þvi þad skiedur.

1.] Med Eidslu og Idiuleysi.

Ordskv. 23. 21. OF-SVELGIARAR og grædugir UTARMAST, OG SVEFNUGUR Madur hlijtur ad bera TOTRUG FOT.

2.] Med Nijdsku vid vid siñ eigiñ Lijkama.

Syr-

Syr. 14. v. 6. Hver ecki giörir SJALFUM SJER NEITT GOTT, hvad skal sa ödrum GOTT GJÖRA? Hañ mun alldreigi af sijnu Gotsi gladur vera. Enginn Hlutur er skañarlígri eñ sa, ad Madurinñ ANN SJER SJALFUM EJNKIS GOODS, og þad er maklig PLAAGA fyrir hañs Vondsku.

240. Maa þa hver eiñ giöra af sijnu Gotzi hvad hañ vill?

Nei, þvi vier erum Raadsmeñ yfir Guds Saafum, og eigum eitt Siñ ad giöra Reikning fyrir þær. Luc. 16, 12.

241. Hvad er þad Gott sem er skipad i Siounda Bodordinu?

Ad vier skulum styrkia Gagn vors Naunga.

242. Hvernig förum vier ad þvi, ad styrkia Naungans Gagn, i þvi sem hañs Upp-Elldi vidvijkur?

Þegar vier laanum honum nockud af voru Gotzi, edur giefum honum nockra Olmusu, hafi hañ heñar Þorf.

1. Joh. 3. 17. Nær nockur HEFUR ÞESSAR VERALLDAR AUDÆFJ, og sier siñ Broodur Naud lijda, og LYKUR SJTT HJARTA TJLLYRJR HONUM, hvernig blijfur Guds Kiærleiki hia honum? Ebr. 13, 16. GOTT AD GJÖRA, og MED AD SKJPTA, þa forgleymid ecki, þviad slijkt OFFUR bocknast Gudi vel.

243. Hver gietur, og a ad hialpa þeim þurfandi Naunga?

Sier

Sierdeilis þeir Rijku, og þar ad auki sierhver sem hefur nockud Afgangs þvi, sem hañ þarf dagliga med.

1. Tim. 6, 17. 19. RJJKUM þessarar Verallðar biood þu, þad þeir sieu ecki mikillatir, og leggi einga Von uppa þeñañ fallvalltañ Rijkdoom, heldur uppa lifanda Gud, sem oss rijkugliga giefur allshaattar til Notkunar, þad þeir GJÖRJ GOTT, þad þeir AUDGJST J GOODUM VERKUM, sieu GJAFMJLDJR, GOODVJLJADJR, Safnandi sier sialfum Siood, til goods Grundvallar, uppa hid tilkomanda, so ad þeir hondli eilijft Lijf.

244. Hvernig a Madur ad giefa Olmusu?

Eftir sijnum Efnum, af Kiærleiksfullu Hiartalagi. Tob. 4. 9. HAFJR ÞU MJKJD, so veittu RJJKUGLJGA, eñ ef þu hefur LJTJD, so veittu þo af þvi LJTLA med trwu Hiarta.

245. Straffar Gud þa Myskunarlausu?

Jaa. Jac. 2. 13. Þar mun OMYSKUNSAMUR DOOMUR yfir þañ gaanga, sem EJNGA MYSKUNSEMJ HEFUR GJÖRDA.

Psal. 41. 1. SÆLL ER SAA SEM AUMAST hiñ þurftuga, DROTTJNN MUN FRELSA HANN i hiñi vondu Tijd.

Ut af Attunda Bodordinu.

246. Hvad vondt verdur i þessu Bodordi bañad?

Ad bera falskañ Vitnisburd a mooti Naunganum.

247. Hvad er falskur Vitnisburdur?

Oll Logiñ og œstsemdarlaus Ræda uñ Nœungañ, hvert sem þad skiedur fyrir Rietti edur fyrir utañ hañ.

248. Hvernig verdur falskur Vitnisburdur borinñ i Riettargœngs Mœlefnum?

1.] Þeaar Sækiandiñ ber fram logna Akœru.

Ordsk. B. 19. 5. Eiñ LJUGVOTTUR blijfur ecki Ohegndur, og sa sem FRAMMGJÆRNLJGA FRAMMBER LYGJ, mun ecki undañ hlaupa.

2.] Þa Vitniñ stadfesta Lijgina.

Ordsk. B 19. 5. Eiñ LJUGVOTTUR blijfur ecki Ohegndur.

3.) Þa Talsmaduriñ forsvarar Lijgi œmooti siñi eigiñ Samvitsku. 2. B. Mos. 23. 1. Þu skallt ECKJ TRUUA RAUNGUM KJÆRUMALUM, og GJØR ECKJ þeim Ogudliga nockra HJÁSTOD, so ad þu berir falskt Vitni.

4.) Þa Doomariñ vißvitandi edur af Fœvitsku dœmir þad sem Lygi er, satt ad vera, og þad raungt ad vera, sem riett er. Ordsk. B. 17. 15. Hver hañ SEGJR ÞANN OGUDLJGA HAFA RJETT, OG FYRJRDÆMJR RJETT LAATANN, þeir eru bœdir fyrir DRottni ein Svijvirding.

249. Meiga Christnir Meñ eiga Mœl samañ?

Þeir meiga þad i þeim Sokum sem mikid ríjdur œ, og i stœrstu Naudsyn, flya til Doomara

Embættisins, sem er Guds Skickan, og klaga Naudsyn sijna, æn Haturs til sijns Mootparts; Eñ ad hesta Prætur fyrir liettvæga Sok, og ad syna sig i ollu sierstiñadañ, og hefndargiarnañ, er miog Ogudligt. 1. Cor. 6. 7. Þar er alla reidu Bresiur æ millum ydar, þad þier. HAFID LAGA-DEILUR YDAR æ milli; Hvar fyrir LIJDID ÞIER EIGI miklu helldur ORJETT? Eda þvi lærtid þier ecki ASÆLAST YDUR HELLDUR? Siaa Ordsk. B. 20, 22. Matth. 5, 39. Rom. 12, 19.

250. Hvernig verdur falskur Vitnisburdur boriñ fyrir utan Riettargæng?

Þæ Madur Lijgur uppæ siñ Naunga og kiemur honum ræingliga i Ohroodur.

Sir. 5, 16. Ver eigi SKOGBIJS, og BAKMÆL ÞU ECKI med þiñi Twngu.

251. Eñ maa Madur ecki seigia þad Illt, uñ Næungañ, sem satt er?

Nei, nema þad sie ædur allareidu opiñbert ordid hverium Mañi, og æ þo Madur eigi ad hafa sier til Gamans, ad seigia þar fræ, þvi þad er Kiærleiksleysi.

252. Hvernig kañ Madur ad sviskia siñ Næunga?

1.) Þæ Madur opiñberar þad sem hañ hefur heimugliga trwad honum fyrir.

Ordsk. B. 11, 13. Bakmælugur Madur OPtiñber-

INNBERAR þad, sem hañ veit leiniligt, eñ saa sem med trwfastu Hiarta er, hañ LEINIR þvi.

2.) Þat Madur upplioostrar hans heimugligum Breistum, honum til Skada, eñ odrum til Hneixlis.

Sir. 19, 7. 8. Heyrir þu nockud vondt, þad SEGÞU EIGE eftir, þviad Þogn giorir þier eingañ Skada. Þu skallt HVERKI SEIGIA þad þijnum Vinie Ovin, og OPINNBERA þu þad ecki, kuñir þu ad giora þad fyrir utañ vonda Samvitsku.

153. Maa Madur eigi giefa til kyña Yfirvalldinu edur Prestinum Naungans Synd?

Ju, þegar þad skiedur af Elsku til Naungans, og Umsorgun fyrir honum, og til ad afstra Syndiñi, so sem þa Joseph sagdi Fodur sijnum fraa Synd Brædra siña. Siaa Matth. 18. 17. Hvar ed Christur bijdur ad seigia Sofnudinum fraa Synd sijns Naunga, þegar heimuglig Advorun vill eigi gagna; Eñ ef þad skiedur af Hefnd edur Maalædi, þa er þad Synd.

254. Gietur Madur og med odru mooti missied sig i sijnu Tali?

Jaa, oll onytiu Ord eru syndsamlig.

Matth. 12, 36. Eg seigi ydur, af HVERIU þvi FAANYTINGU ORDI, Sem Meñirnir tala, MUNU ÞEIR REIKNINGSKAP GIORA a ytsta Deigi.

255. Hvad gott er skipad i Attunda Bodordinu?

Ad affaka Naunganñ, ta la vel og me na vel um hañ, og taka allt upp i bestu Meining.

256. Gietur Madur þa gietid goods til allra Mañа?

Pa þeir eigi med þeckianlígum Hollðsins Verkum uppliooſtra ſiñi iñri Vondſku, maa Madur, Kiærleikans vegna, vænta hiñs beſta, og eigi giora ſier Misþanka, edur fa Opocka til nockurs.

1. Cor. 13, 5. 7. Kiærleikuriñ HUGSAR ECKI JLLT, hañ umber alla Hluti, trwir ollu, vonar allt.

Eñ þa Vondſkañ er ordiñ opinber, maa Madur ecki kalla hana gooda.

Es. 5, 20. VEI ÞEJM, hverier ed KALLA HJD VONDA GOTT, og þad hid gooda vont.

257. A Madur og ſo ad affaka ſiñ Naunga þa adrir tala illa um hañ?

Jaa; Gieti Madur þad med Sañl, ſierdeilis þa hañ er eigi ſialfur vid, og kañ ad affaka ſig.

Sir. 6, 5. Hver alla Hluti FÆRJR TJL BETRJ VEGAR, ſa giorir ſier marga Vini.

1. Pet. 4, 8. Kiærleikuriñ HYLUR eiñig FJOLLDA SYNDANNA.

Ut af þvi Nijunda og Tijunda Bodordi.

258. Hvad er þad vondt, ſem bañad verdur i Nijunda Bodordinu?

Synd-

Syndsamlig Fijsn og Gyrndir, sierdeilis eftir aññarra Gotzi.

259. Hlioodar eigi þad Tijunda Bodord nær þvi eins?

Jw.

260. Hver er Mismunur a millum þess Nijunda og Tijunda Bodordsins?

Mismunuriñ er eigi so sierdellis iñifaliñ i þeim Hlutum, sem Meñ gyrnast, so sem i þvi, hverniñ Gyrndiñ edur Fijsnin er a sig komiñ.

261. Hvad margslags er þa su Illa Gyrnd?

Tveñslags.

1.] Erfdagyrndiñ, edur Upprunagyrndiñ, sem er su spillta Nattura sialf, edur Tilhneiging til þess Vonda.

2.] Sw gieranliga Gyrndiñ, sem framkiemur af Upprunagyrndiñi, eins og eiñ Avoxtur af siñi Root, og verdur hun aññadhvert af Vilia Mañsins Sampickt og halldiñ vid Magt, ellegar heñi verdur mootstadid, og hun nidurkiæfd.

Jac. 1. 14. 15. Sierhver freistast nær HANN TILTEIGIST AF SINNI EIGINN GYRND OG LOCKADUR VERDUR; Og sijdañ þad GYRNDINN hefur gietid, FÆDIR HUN SYNDINA, eñ nær SYNDINN er fullkomnud, FÆDIR HUN DAUDANN.

262. Hvar verdur fyrirbodiñ su gioranliga Gyrnd?

J Níjunda Bodordinu, hvert i 5. Mos. B. 21 utleggst soleidis: **Þu skallt ecki gyrnast** a[...] þad er; Lat þu þin̄ Vilia eigi burtdragast, fra mier þijnum Gudi af þeim vondu Gyrndum, sem bwa i þier. (Sia 65. Spurning.)

263. Hvar verdur Uppruna Gyrndin̄ boñud?

J Tiunda Bodordinu, sem utleggst soleidis: **Þu skallt ecki gyrnast**, þad er: Þar skal ein[...] gin̄ vond Gyrnd vera i þijnu **Hiarta**; **Þu skallt** einga Arf-Synd hafa.

264. Fin̄st þa nockur Madur a Jordun̄i sem einga vonda Uppruna Gyrnd hefur?

Nei. 1. Joh. 1. 8. Ef ad vier seigium, vier HÖFUM EINGA SYND, þa VILLUM VJER SJALFA OSS, og San̄leikurin̄ er ecki i oss.

265. Fordæmir þa Uppruna Gyrndin̄ þan trw[...] udu Guds Börn, sem hafa Angur af hen̄i?

Nei, hia þeim hefur Syndin̄ tapad þeim sijn[...] um Krafti, sem fordæmir, med þvi þ[...] u eru i Christo, og standa eigi framar nakin̄ edur Forsvars-laus fyrir Guds Riettlæti.

Rom. 8, 1. So er nu EINGINN FORDÆ-MING i þeim sem J JESU CHRISTO ERU, þe[...] im sin̄ eigi gánga eftir Holldinu, helldur eftir Andanum.

266. En̄ hvad þa; Ef Madur lætur so Uppruna Gyrndina vid sig tala, ad honum þikir vænt um ad fylgia gioranligum Gyrndum?

Hvar

Hvar sem su gioranliga Gyrndiñ rædur fyrir, og hefur Yfir-Raad, þar rædur Chrisli Raad ecki fyrir, og er so su Mañeskia undir Bølvaniñi.

Rom. 8. 13. Ef þier LIFID EFTIR HOLLD-INU, munud þier DEYA, eñ EF ÞIER DEYD-ID fyrir Andañ Holldsins Gierdir, MUNUD þier LIfa.

267. Er þa vond Gyrnd Synd, þo hun sie ad eins i Aformi og komist eigi leingra?

Jaa, fyrir Gudi tekst Viliañ fyrir Verkid.

Matth. 5. 28. Hver hañ lijtur Konu til ad gyrnast heñar. etc.

268. Kañ þa Madur ad brioota aa þeña Haatt Bodord Guds øll med einberum Þaunkum og Gyrndum?

Jaa vissuliga, þvi Guds Logmaal er andligt, og hver sem vill hinum Bodordunum hlijda, maa ydugliga taka Vara aa sijnu Hiarta, eftir þvi sem þessi seinustu Bodordiñ aaskilia, þvi þau eru so sem Lykill ad ollu Logmaalinu; (kieña ad skilia allt Logmaalid.)

269. Er þa øll Fysn og Gyrnd Synd?

Saklaus Gyrnd er su, sem Saaliñ hefur til þess sem Lijkamiñ þarf med, so sem Lyst til ad eta, drecka, sofa, hræra sig, og aññara soddañ Hluta; Su Gyrnd var med Mañinum i sakleysisins Standi, og ad þvi Leitl er hun eigi Syndsamlig.

270. Eñ framkoma þar þo eigi margfalldar Syndir af soddañ nattturligum Eftirlaungunum?

Ja, ad vijſu, og velldur þvi ſu mrætta Naatt-uruñar Spilling, ſem vill komaſt i alla Hluti, og giøra Eftirlaungunina þa ſkickanligu oſkickanliga, ohoofliga og ſauruga, ef vier eigi noogſamliga tokum Vara a oſs og mootſtrijdum heñi.

271. Hverier eru þeir ſyndſamligu Hlutir ſem Gyrndiñ feſtiſt meſt a?

Þad eru þeir Hlutir:

1.) Sem eiga ſkilldt vid Ohoof, Drambſemi og Velîyſtingar.

1.Pet. 2, 11. Halldid ydur fra HOLLDLIGUM GYRNDUM, hveriar i giegn Sãlunni ſtrijda.

2.) Þeir Hlutir ſem odrum viddvijkia, hveria Gud hefur ecki gieſid mier, helldur mijnum Naunga, og ma eg þeſs vegna eigi miſuña honum þeirra, ſo ſem er, hañs Egta-Kvinña, Pioon, Pioonuſtu-Kvinña, edur nockud af ollu þvi ſem honum heyrir til.

272. Giet eg þa med eingu mooti gyrnſt neitt af Munum og Oriettar af þvi Gotſi ſem miñ Naungi a?

Ad vijſu: Ofta ma eg Kaupmañs Vorurnar fyrir Betalijng, ſo ſem Abraham faladi Akurinn. 1. Moſ. 23. 4. Eñ ecki ma eg gyrnaſt ad draga undir mig Gots mijns Naunga, med Riettinda Yfirvarpi, Svikum eda Ofrijki, ſo ſem Achab agyrntiſt Nabots Vijngard. 1. Keng.

Kong. 21, 2.

273. Hvad er nu gott bodid i Nijúnda Bodordinu?
Ad vier tokum Vara as oss fyrir vondum Hiartans Girndum, og striidum mooti þeim.

274. Hvad Gott er skipad i Tijunda Bodordinu?
Ad vier skulum ecki eitt Sinn hafa hina minstu Girnd vonda i Hiartanu.

275. Hvar til þienar þa þad Tijunda Bodord, sem utheimtir af oss Mönnunum eitt alldungis fullkomid Sakleysi, sem oss er þo Omoguligt ad lata Gud hia oss sinna?

Þetta Bodord synir:

1.) Guds fullkomna Riettlæti, sem hefur Riett til ad utheimta þad, og ætelia fyrir þad, sem Madurinn, nu i Syndina fallinn, kann þo ecki af sijnum Kroftum ad framkvæma.

2.) Synir þad, ad Gud er eigi Orsok til þess, ad Madurinn fiell i Syndina; Þvi hefdi hann verid Orsok til þess, þa hefdi hann alldreigi kunn ad ad banna þessa illu Girnd, sem þar af leiddist.

3.) Synir þad, ad allir Menn, lijka þeir heilöguustu, eru Reyndar Syndarar, og fa eigi med þeirra eigin Riettlæti stadist fyrir Gudi; þvi, þoott þeir, fyrir Guds Naad, feingi yfirunid allar gioranligar Syndir og Girndir, þa er þo þessi Erfda Synd þeim Orsok til ad audmijkia

mijkia sig fyrir Gudi.

276. Hvad er styttsta Innihalld þessara Orda: EG ER DROTTINN GUD ÞINN STERKur o. s. f.

Tvær Ordsakir sem skulu oss knija til ad hallda Guds Bodord, edur ad fordast þad Vonda, og giora þad Gooda.

277. Hver er firri Orsøkin?

Guds riettferdug Reidi og Vandlæti, sem heotar ad straffa alla þaa þverbrotnu Yfirtrodslu-Meñ sijna Boderda.

278. Hver er su sijdari Orsøkiñ?

Guds Fodurlig Naad og Myskunsemi sem los-ar ad giora þeim Gott, sem hallda hañs Bodord.

279. Hvad er Yfirtrodsla edur Synd?

Allt þad sem strijdir a mooti Guds Bod-ordum, sem nijliga er utmaalad.

280. Hvad margslags er Syndiñ almeñiliga ad seigia?

Tveñslags; Erfda-Syndiñ edur Uppruna-Syndiñ, og Gioranlig Synd.

281. Hvad er Erfda-Syndiñ?

Hun er Naatturuñar Vanart, iñgrooiñ For-diorfun, og illar Tilhneigingar, (sem Tijunda Bodordid hondlar uñ.)

282. Þvi kallast hun Arf-Synd edur Erfda-Synd?

Af þvi hun er oss medfædd, So sem eiñ von-dur Erfda-Hluti, eftir vorn Fodur Adam.

Rom.

Rom. 5. 12. Syndiñ er FYRJR EJNN MANN KOMJNN J Heimiñ.

Psal. 51. 7. Sia þu, ut AF SYNDSAMLJGU SÆDJ EM EG GJETJNN, OG J SYND GAT MJG mijn Moodir

283. Hvad er ſu giøranliga Syndiñ?

Allar vondar Hugſanir, Ord og Giørdir, ſem framkoma ſo ſem illur Avoxtur af vondri Root Arf-Syndariñar.

284. Er þad þa eins lijka Synd ad læta ogiørdt og forſooma þad ſem Gott er, eins og ad giøra þad ſem Jllt er?

Jæ, v'ſſuliga. Jac. 4. 17. Hañ ſem kañ nockud GOTT ad giøra, OG GJØRJR ÞAD EKKJ, ÞEJM ER ÞAD SYND.

285. Hvad margſlags er ſu giøranliga Syndiñ ſier i Lagi?

Tveñſlags, ſem er, ſu Synd ſem kiemur af Breiſkleika, og ſu Synd ſem kiemur af Jllgyrni.

286. Hvad er Breiſkleikans Synd?

Hün er þad, þa eiñ Sañchriſtiñ Madur, ſem af Hiarta hatar allar Syndir, misſier ſig af Fæ-vitſku, O-gdgiætni, Aſtrijdu, edur einhveriu þeſs Hættar; Eñ ſtrax ſem hañ ſijna Synd ſier fyr-ir Typtan edur Amiñingu Andans, i Samvitſk-uñi, ængraſt hañ af heñi i Hiartanu biður Gud Fyrirgiefningar æ heñi, og kepp.ſt þeſs framar

framveigis ad betra sig. Gal. 6. 1. Ef Madur verdur a einhvern Hatt af nockrum BRESTI YFIRFALLinn, þa leidriettid hañ med hoogværum Anda. Jac. 3. 2. Allir vier BRIOOTUM, MARGFALLDLIGA.

287. Hvad er Illgyrnis Synd?

Pa Madur vijsvitandi, viliandi og med Giedþocknan, giorir þad sem Illt er, eñ lætur ogiordt þad sem Gott er, og helldur ærfram i þvi Illa. 1. Joh. 3. 8. 10. Hvør SYNDINA GIORIR, sa er af Diøflinum, þvi ad Diøfulliñ syndgar af Upphafi: Þar til byrtist Guds Sonur, ad hañ nidurbriooti Diøfulsins Verk: hver AF GUDI er FÆDDUR, sa GIORIR EIGI SYND, þviad hañs Sæd blijfur hia hønum, og hañ GIETUR EIGI SYNDGAST, þviad hañ er af Gudi fæddur. Þar af eru auglioos Guds Børn, og Diøfulsins Børn. Hver hañ eigi giørir Riettvijsina, sa er ecki af Gudi, og hver eigi elskar siñ Broodur. Sia Joh. 8, 34. 2. Pet. 3, 34. 4. Mos. 15, 30.

288. Rijdur lijta nockud a þvi, ad þeckia þeña Mismun Breisklerkans Syndar, og Illgyrnis Syndarinnar?

Mikid rijdur a þvi, þvi þad allra stærsta Andvaraleysi kiemur riett af þvi eñu sama, ad Madur giorir eigi soddañ Greinarmun; Þar af kañ og ad orsakast nardsynialaus Aniairrsemi.

289. Hvernig kañ Andvaraleysid ad orsakast af þvi?

Pad orsakast so af þvi, ad sa sem lifir i Illgyrnis Synd-

is-Syndum, hugga sig vid þad, ad allir Meñ sieu Syndgrar, og sier sie eigi vendara eñ odrum.

290. Er þad ecki satt, ad allir Meñ sieu Syndarar?

Vijst eru allir Syndarar, eñ þar er stoor Mismunur, sem ædur er bwid ad syna.

291. Seig þu mier þañ Mismun eñ nu med ødrum Ordum, med þvi so mikid rijdur a þessu?

Þad skilur so mikid sem Noott og Dag; Þvi Guds Born hafa ad soñu Synd Breiskleikans, siña til Syndariñar, þiaist af Syndiñi, verda þvert i mooti þeirra Vilia yfirfalliñ af Syndiñi, og leggia Dagliga af, meir og meir, sijnar syndsamligu Yfirsioonir og Bresti, af hverjum þau hafa saart Angur, so þau gaanga þo eftir Andanum, og leggiá sig til þess, ad verda fullkomiñ i þvi sem Gott er. Eñ Heimsins og Diofulsins Born giora Syndina (setia sig til ad syndga) gledia sig i Syndiñi, og skiemta sier vid hana. Ja: þau syndga uppa Nadina, og gaanga so eftir Holldinu, hvers vegna þau skulu deya.

292. Driigir þa eitt Guds Barn alldrei nockra Illgyrnis-Synd?

Alldrei, þad getur ecki med nockru mooti komist heim vid þad Nædariñar Stand sem þad er i, og þa niju Fæd na, so leingi sem þad er stadfast i heñi. Eñ falli þad med Asetnings Synd fraa

 þvi

þvi Standi, þa er þad ecki Guds Barn leingur.

1. Joh. 3. 9. Hver af GUDI ER FÆDDUR, SAA GJÖRIR EIGI SYND, þviad hañs Sæd blijfur hiaa hönum, og hañ getur eigi syndgast.

293. Nu þar ed Guds Börn hafa þo Eftirstödvar af syndsamligum Yfirsioonum og Brestum, kuña þær þa eigi ad fordæma þau?

Aldeilis ecki. Hinar allra miñstu Syndir þeirra væru ad sönu Fordæmingar verdar, eñ þeirra Samfielag med Christo friiar þau þar fraa.

Rom. 8. 1. So er nu ENGINN FORDÆMING I ÞEIM, SEM I CHRISTO JESU ERU: þeim sem eigi gaanga eftir Holldinu, helldur eftir Andanum.

294. Skadar þa Breiskleikans Synd alls ekert christiñ Mañ?

Ju, hun deyfir Nædina, og hindrar þa Sonarligu Diörfung Andans, i þvi sem Madur aa ad hendla uñ vid Gud, og horfir miög til þess, ad Madurinn falli fraa Gudi i Illgyrnis Syndir.

295. Hvad giörir þa su Illgyrnis Synd ad Verkum?

Alla þaa sem hana elska fordæmir hun, og giörir hræggiligañ Adskilnad millum Guds og þeirra, jaa, hun giörir þaa Dioflinum lijka, bædi þessa Heims og aňars. 1. Joh. 3. 8. Hver SYNDINA GJÖRIR sa er AF DJÖFLINUM.

1. Cor. 6. 9. Vitid þier eigi, þad RANGLAATIR MUNU EIGI EIGNAST GUDS RIJKI?

RJ? Lætid eigi villa ydur, hverki Fridluliijis Men nie Bloot-Meñ Skurdgoda, eigi Hoordooms-Meñ, nie Sælgiætingar, eigi heldur þeir sem Skom̃ drijgia med Karlmøñum, eigi Þioofar nie Agyrndar-Meñ, eigi Ofdryckiu-Meñ, eigi Hneixlarar nie Ræningiar, munu Guds Rijki erfa.

296. Er ein einasta Synd af þessum edur ødrum Illgyrnis Syndum noog til ad fordæma Mañiñ?

Jaa, þvi jafnvel þo Madur drijgi eigi utañ eina edur adra vissa Synd, sem hañ freystast af, edur fær Hentugleika til, þa audsynir þo su eina Synd, sem i honum drottnar, ad hañ er eñ þa ecki um̃vendadur, og ad hañ i sijns Hiartans Gruñi sie eiñ Guds Foragtarl. Jac. 2. 10. Þo ad einhver hielldi allt Løgmaalid, og brotligur yrdi i EJNU, þa er hañ þegar ALLS ÞESS sekur.

297. Er þa nockur Mismunur aa Illgyrnis Syndunum?

Jaa, hiaa sumum drottna þær med Forherding og stooru Andvaraleysi, so sem hiaa Pharaoneñ hiaa sumum drottna þær aan Forherdingar, og drijgiast med Samvitskuñar Sturlan edur Mootmæli, so sem hiaa David, þa hañ var ad høndla med Uriam.

298. Hver er su fremsta Trappa i Illgyrnis Syndum?

Þegar saa sem i sijnu Hiarta hefur verid aa-

nægianliga saññærdur um̃ Sañleikañ, an Pvijn-gunar og Tilleckunar, moothroooanliaa og af Aſ-ſetningi, neit æ hædir oa offækir ſ:oddañ Sañlei-ka og Lærdoom um̃ Guds Otta, og helldur from̃ i þeſſu ydrunarlauſt: og kallaſt þetta Syn-nd a mooti heilögum Anda, edur hañs Em-bætti, og fyrirgiefſt ecki. Matth. 12. 31. Ebr. 6. 4. 5. 6

299. Er þa Myſkun Guds og Forþienuſta Chriſti eigi noog kraftug til ad fyrirgiefa lijka þeſſa Synd?

Hier ſkortir eigi a Guds og Chriſti Sijdu, þvi hañs Naad og Forþienuſta er i ſiaalfu ſier noog anægianlig, og yfirgnæfir allar Syndir; Helldur er Mañinum um̃ þetta ad kieña, ſem helldur fram̃ til Æſiloka i hatursfullri Spott-an og Offsookn þeſs Sañleika, ſem hañ hefur adur þeckt.

300. Kañ Madur og ſo ad giøra ſig hluttaka-ra i añarligum Syndum, og ſo eiñig lijka i þeirra Straffi?

Ja, og þad ſkiedur, þegar Mañi þykir vænt um̃ þær, gietur Samþycki, Raad, Befalning, edur Tækifæri til þeirra, og hindrar þær ecki, edur ſtraffar, ef hañ gietur.

3. B. Moſ. 19. 17. STRAFFA þiñ Naunga, ſo þu BERIR EIGI SKULLD hañs vegna. Eins

1. Tim. 5, 22. Opinb. B. 18, 4.

301 Hveriar eru þær almenniligustu stoor Syndir i mooti Guds Logmaali?

Pad eru: Vantrw, Hræsni, Ærugyrnd, Agyrnd, Vellost, Reidi, og Ofholinmædi.

302. Hveriar eru þær hellstu og stærstu Dygdir eftir Guds Logmaali?

Þessar: Trw, Kiærleikt, Froomleiki, Audmiukt, Anægia, Hoofsemi, Bindindi, Hoogværd og Polinmædi; og, umfram allt, gudrækilegt og himneskt Sinnislag.

303. Hveriu hootar Gud þeim sem eigi hlijda hans Bodordum?

Ad hann vill vitia þeirra Vondsku med Straffi.

304. Skiedur þad þa alleina i þessum Heimi?

Nei, stundum fær saa ogudligi ad siaa Enda med Skielfing, en oft luckast honum so vel Illindin, ad hann er kalladur sæll; Þo kiemur fram um sidir hans Straff i HELVITI OG KVOLUNUM. Luc. 16. 23.

305 Kiemur þad tijmanliga Straff alleinasta yfir sialfan þann ogudliga?

Nei, Gud straffar og so Illsku Foreldrana a Bornunum i þridiu og fioordu Ættkvijsl?

306. Er þad þa riett ad straffa Sonin fyrir Syndir Fødursins?

Jaa, þegar hann geingur i Footspor og Eftir-

dæmum siins Fodur, fram i somu Syndum, Pvi añars rætist þad sem stendur:

Ezech. 18, 19. 20. SONURINN SKAL ECKI BERA FODURSINS MISGIORNING, fyrir þad ad hañ giørdi vel og riettvijsliga, og hañ hiellt og giørdi øll miin Riettindi, þa skal hañ lifa.

307. Hversu margfallt er almeñiliga Guds Straff?

Prefallt

1.) Lijkamligt, so sem: Strijd, Hallæri, Drepsoott, edur øñur Ohamingia bædi a Landi og Lijdum.

2.) Andligt, so sem: Guds Reidi, og þad, ad hañ burttekur siñ Anda, og sviptir siñi Naad, yfirgiefur i fraaleitt Siñi og Forherdingar Doom.

3.) Er þad Eylijfa, sem er: Fordæming til Helvijtis. Somuleidis eru eiñig þrefolld Laun fyrir þad Gooda: Lijkamlig, Andlig, og Eilijf.

308. Hverju goodu heitir Gud þar i moot þeim sem hallda hañs Bodord?

Ad hañ vill giøra Myskunsemd vid þa i Pusund Lidu.

309. Hvad skilst hier fyrir Myskunsemi?

Allt gott til Lijfs og Saalar, um Tijma og Eylijfd. 1. Tim. 4, 8. Gudrækni er til allra Hluta nytsom, HAFANDI PESSA LIJFS FYRIRHEIT, OG PO HINS Epterkomanda.

310. Hverium lofar Gud siin Mÿkun?

Þeim, sem han elska og hallda hans Bodord.

311. Eisikar þa eingiñ Gud nema sa sem helldur hans Bodord?

Nei. Joh. 14, 21. Hver hañ hefur miin Bodord og HELLdur ÞAU, hañ er sa sem mig ELSKAR

312. Hvad er þad, ad Madur helldur Guds Bodord?

Þad er, ad eiñ Endurfæddur og til Nadar tekiñ christiñ Madur hefur Guds Vilia alltijd fyrir Augum sier, og lagar siinar Hugsanir, Ord og Gioerdir þar efter, af einlægu Hiarta, med stadfostum Asetningi, ad læta sier i þvi framfara.

Joh. 14, 23. Hver hañ ELSKAR mig, sa HELLDUR miin Ord. 1. Joh. 2, 3. 4. 5. Par af vitum vier þad vier ÞEKKIUM hañ; Ef ad vier VARDVEITUM hañs Bodord. Hver ed segir: Eg þecki hañ, og helldur ecki hañs Bodord, sa er Lÿgari, og i þvilijkum er eingiñ Sañleikur; Eñ hver hañs ORD VARDVEITER, i þeim er sañarliga Guds Kiærleiki fullkomiñ.

Matth. 28, 20. Kieñid þeim ad HALLDA allt hvad eg baud ydur, og siaid: Eg em med ydur alla Daga, allt til Enda Veralldar.

313. Gietur Madur þa halldid Guds Lögmaal edur Bodord?

Ja, med þvi Maduriñ elski Gud riettiliga,

 þa

þa bædi mar hañ, og lijka kan hañ ad hallda Guds Boðord, med einlægu Giedi; eftir Evangelii Anda, fyrir Kraft Christi; Þo þad kuñi ecki ad skie eftir því sem Logmaalid i strangasta Maata utkrefur, og kan Maduriñ þess vegna ecként Gott fyrer slijkt ad forþiena, helldur bevijser hañ þar med sijna Trw og Kiærleikañ. Joh. 14, 23. 1. Joh. 5. 3.

314. Kuñum vier þa ad forþiena Saaluhiaalpina med því ad hallda Logmaalid?

Nei, 1.) Því vor Hlijdni er ein Skyllda edur skylldug Þioonusta.

Luc. 17, 10. Nær þier hafid allt þad giordt, hvad ydur var bodid, þa segid: ONYTTIR ÞJOONAR erum vier, því hvad vær attum MED SKYLLDU ad giora, þad giordum vier.

2.) Verdur Logmaalid ecki halldid af Krafti vorrar Naatturu, helldur af Guds Naadar-Krafti, og er þad eigi vor For-þienusta sem Gud verkar i os.

Phil. 2. 13. Gud er hañ sem YDUR VERKAR bædi Viljañ og Giorningiñ, eftir sijnu Þocknan.

3.) Verdur Logmaalid alldrei halldid so fullkomliga ad Hlijdni Andans, þo hañ sie vijst reiduliga, sie eigi blendud med Breiskleika Holldsins; samt auglijtur Gud og launar i Naad sijñi, fyrir Christ

[illegible] d, vora Hlijdni, þo hun sie ofullkomiñ.

Psal. 130. Ef ad þu Drottiñ villt tilreikna Syndirnar, DROTTINN, HVER MAA ÞAD STANDAst?

315. Gietur Madur ecki eins og Postuliñ komist so laangt i Hlidni Logmaalsins, ad hañ sie sier sialfum eigi medvitandi nockra Synda, sem hañ hafi af Asetningi drijgt, eftir þad hañ hefur giordt Jdran?

Ju, þvi Postuliñ var lijka ein breisk Mañeskia; Eñ þa Madur er nu so laangt komiñ i þvi Gooda, sem hoñ var, er Madur þo ecki þar fyrir riettlaatur fyrir Gudi.

316. Þvi ecki?

Vegna þess, ad Logmaalid er andligt, eñ Gud, sem oss dæmir, sier eftir Hugreñingum og Synd-um, meir eñ aller Meñ, grandgiæfiliga; Jaa, framar eñ vier sialfir kuñum ad skygnast i vorn syndum spillta Hiartans Gruñ, og þess vegna er su utvortis Sidsemi og Riettlæti, (sem kañ ad finn-ast jafnvel hiaa Heidingium) ecki Uppfylling Log-maalsins.

317. Er þa eingrar Fullkomunnar ad vænta i þessu Lifi?

Eingiñ er so fullkomiñ ad Syndiñ utrijmist alldungis fraa honum, edur alldungis þrioti Strid milli Holldsins og Andans, og eckert ad-fatt fiñist framar. Þo kallast, og er, eiñ Christ-

iñ

iñ Madur fullkominn, i Tilliti iii

1] Hañs Riettlætingar fyrir Christum, hver ed fullkomliga befur i burt tekid alla hañs Synd, og fullkomliga klædt hañ ollu sijnu eigin Riettlæti.

2.] I Tilliti til hañs Helgunar; Eñ þa merkir ecki þetta Ord, FULLKOMINN; syndlausañ fullkomlialeika eftir Logmalinu, hel dur alls Hiartalagsins einlæga Trwfesti og Raadvendni.

3.) I Tilliti til añara breiskari og ofullkomnari, eftir þeirra Allduars Maata i Christo. Ps.3 12 15. Col.1.28. Matt.5 48. 2.Cor.7.1.

318. Þegar vier nu leggium Astundan a ad hallda Guds Bodord, hvad giorum vier þa?

Vier giorum Goodverkin.

319. Hver eru þau riettu Goodverk?

Eigi alleinasta utvortis Gudrækins Athafnir, Riettlætis og Kiærleikans Verk, helldur og so inwortis, þær heilogu og goodu Hrœringar, sem Guds Andi verkar hiaa endurfæddum Guds Bornum, eftir Reglum Logmalsins, ecki þo af þvi, ad Logmalid þvingi þau til þess, helldur kiemur þad af þvi, ad Trwiñ og Raad Guds, sem þau þiggia, helldur þeim siaalfvilugliga til þess, sem verda meigi til Dijrdar Gudi, eñ Gag-

ns Naunganum. Gal. 5.22. Avertur Andans er KJÆRLEJKJ, FÖGNUDUR, FRJDUR, POLJNMÆDJ, BLJDLEJKJ, GOOD-GYRNJ, TRUU, HOOGVÆRD, HREJNLifi.

320. Eru þá Bænir, Olmusur, og soddañ Athafnir Heidingiañа og þeirra Oendurfæddu Christnu lijka eiñig Goodverk?

Eki eru þau fyrir Gudi fullkomliga good, þvi hvad sem eigi fram kiemur af Trwñi, þad er og so Synd.

321. Er þad aldungis naudsynligt, ad giora sañarlig Goodverk?

Jaa, þad er ad vijsu naudsynligt fyrir alla þa, sem vilia verda sæluhoolpnir; Þvi þad er eitt af þvi, til hvers JEsus hefur oss endurleyst, þad fram kiemur af Trwariñar Natturu, og þar med audsijnist su nyа Hlijdni.

Ebr. 12, 14. Eftirfilgid Fridnum vid hvern Mañ, og HELGUNJNNJ, AAN HVERRAR þad EJNGJNN KANN DROTTJNN AD SJAA.

322. Eñ eru þa Goodverkiñ naudsynlig, so sem ein verkandi Orsok; til ad giora oss Riettlaata og Sæluhoolpna?

Nei, þar til duga vor bestu Verk aldeilis ekkert, (sem fyrr er sagt.) Phil. 3. 6. 7. (Eg var) eftir Vandlætinguñi Ofsooknari Safnadarins, verandi sialfur) EFTJR RJETTLÆTJNU J LÖGMAAJNU OSTRAFFANLEJGUR. Eñ hvad mier Avinngur

ingur var, þad hefi eg Christi vegna fyrir Skada reiknad.

323. Fyrir hvad verdur Madur þa Riettlætur og Sæluhoolpiñ?

Alleinasta fyrir Trwna, sem tekur ad sier Guds Naad i Christo.

Rom. 3. 28. So holldum vier nu þad Madurinn VERDI RIETTLATUR æn Logmaalsins Verka, FYRIR TRUUNA alleina.

324. Er þa Trwiñ so mikils verd i vorum Christindoom?

Jai, hun er þad allra dijrmætasta, þvi æn heñar er omoguligt Gudi ad þocknast, Ebr 11.6.

325. Hvar fiñ eg þa i mijnum Catechismo frekari Uppfræding uñ Trwna?

J þeim odrum Partinum, sem hondlar uñ vorrar christiligrar Trwar Hofud-Greinir.

Sa Añar Parturiñ.

326. Verdur Madur Sæluhoolpiñ fyrir þad, þo hañ kuñi Trwar-Greinirnar?

Nei, þvi Diofulliñ þeckir þær lijka. Jac 2.19.

327. Hver Mismunur er millum Trwariñar Hofud-Greina, og sialfrar Trwariñar?

Trwariñar Hofud-Greinir eru Utvortis fyrir Mañinum sa Sañleiki, sem hañ skal trwa og medtaka fyrir Sañindi. Eñ Trwiñ sialf er Jñvortis i Mañinum þad Traust og Tiltrúan, med hveriu hañ tekur ad sier oll þau Sañindi,

sem

sem mi eru falin i Trwarinnar Hofud Greinum.

328. Hvar um hondla Trwarinnar Hofud-Greinir. Um Guds-Veru, Vilia og Verk.

329. Er þa einn Gud til?

Jaa, vissuliga.

330. Hvad giefur þier Vissu um þad, hvert Gud er til, med þvi þu sier hann ecki?

Vijst kann eg ad siaa hann; Po þad sie eigi med Lijkamligum Augum, þa sie eg hann samt i Huga mijnum, i minni eigin Samvitsku, at Skepunar-Verki allrar Veralldarinnar, og i Lioosi heilagrar Ritningar.

331. Hvernig fræda þessir Hlutir þig þar um, ad þar sie einn Gud til?

1.) Samvitskann, sem er Doomstooll Guds i Hiartanu, kiennir mier þad med heimugligum Otta, þa eg giori þad sem Illt er, enn med nockurs-konar Yndi og Hugfroo, þa eg giori þad sem Gott er. Rom. 2. 15. Þeir (Heidnu) beviisa, þad Loamaalsins Verk sieu SKRIFUD I ÞEIRRA HIORTUM, MED ÞVI ÞEIRRA SAMVITSKA SIAALF BER ÞEIM VITNI, og þar med þeir Þankar, sem sijn aa milli munu aatlaga sig, edur afsaka innbyrdis.

2.) Skepunar-Verk alls Heimsins, og hanns Vidhalld, vitna um þad sama daagliga fyrir mier. Rom. 1. 19. 20. Menn vita ad Gud er til, þad

þad er PESSM OPINBERT, ÞVÍAD GUD HEF-
UR FEIM ÞAD OPINBERAD, MED ÞVÍ-
AD GUDS OSÝNILIGIR HLUTIR SJÁAN-
ST, þad er hans eilijfur Kraftur og Guddoomur
ÞEGAR MENN GIÆTA ÞAR AD, A VERK-
UNUM, sem ad er, a Veralldarinnar Skopun, so
ad þeir hafa einga Afsøkun.

3.) Su heilaga Ritning talar Liosligar her
um, og hellagur Andi innsiglar þann Sannleik,
fyrir Ordid, i Hiortum þeirra Trwudu.

Joh. 1. 18. Eingin hefur nockurn Tijma Gud sienann,
sa eingietni SONURINN, sem i Fødursins Skau-
ti er, hann HEFUR OSS þetta KUNNGIØRDT.

332. Er þa su nattúrliga Þecking sem ein Heid-
ingi kann ad hafa um Gud af Skynseml sinni, Sam-
vitskunni, og Skøpunar-Verki Heimsins, ecki noog til
Sáluhiálpar?

Nei, þvi hun veit alls eckert af Christo og Gu-
ds Naad i honum; þvi HOLLD OG BLO-
OD BIRTIR ÞAD EJGJ, Matth.
16. 17. Þo kann hun ad sijna Veg til ad leita
framar eftir ad þeckia Gud, og þad giorir
hun, ad þeir, sem henni vilia eigi sæta, hafa einga
Afsokun a Doomsins Deigi.

333. Hvad er Gud?

Hann er ein Andlig, Oendanlig, Oransakan-
lig, og Omælanlig Vera, sin er Almatt[illegible]g, Al-
vijs, Allstadar nalæg, Good, Heilog, Myskun-
sem,

dom, Sañleiks-full, og Riettlaat.

334. Hefur þa Gud hverki Lijkama nie Mind, med þvi hañ er andlig Vera?

Nei, þvi Andi hefur hverki HOLLD NJE BEJN. Luc. 24. 39.

335. Þvi talar Ritningiñ þa uñ Guds Augu, hañs Hendur, ellegar adra Limu?

J þvi hagar sier Andi Guds, eftir vorum mañligum Skilningi, og meinar fyrir þessa Limu, Verkan.r og Eiginlegleika Guds; so sem fyrir Augum hañs Vijsdoom, fyrir Hendurnar hañs Kraft (og so fram̃veigis.)

336. A hvad miñir mig Guds andliga Vera?

A þad, ad Gud, sem er eiñ Andi, hañ æ i ANDA OG SANNLEJKA ad tilbidiast. Joh. 4, 24.

337. Hvad skilur þu fyrir þa Guds Eiginlegleika, sem hier voru fyrir framañ upptaldir?

Hañs Almætti er, ad hañ gietur alla Hluti giordt; Alvitska, ad hañ sier og þeckir alla Hluti; Allstadar Nærlægd, ad hañ er hvergi inniluktur nie utibirgdur, helldur allstadar nælægur; Giædska, ad eckert er Jllt i honum, og ad hañ vill oss hid besta; Myskunsemi, ad hañ aumkast yfir Eymd vora; Heilagleiki, ad oll Synd er laangt fra honum; Sañl.iki, ad hañ kañ

hverki

hverki ad Lÿwga nie Svijkia, og Riettlæti, ad ha(n)
vill straffa þad Vonda, eñ umbuna þad Good(a).

338. Hvad gietur Madur tekid sier til Aminn-ingar af Yfirvegan Guds Eiginlegleika?

Madur a ad bloggdast fyrir hañs allstadar Nærlægd og Alvitsku, eftirfilgia hañs Heilag-leika, lata sier ganga til Hiarta hañs Giæd-sku og Myskunsemi, treysta uppa hañs Almætti og Sañleika, og lata hañs Riettlætis Jhug-an hallda sier frá ollu Vondu.

339. Hvada Huggun gietur Madur tekid sier af Yfirvegan Guds Eiginlegleika?

Par af hofum vier storra Huggun, ad Gud, eftir siñi allstadar Nærlægd og Alvitsku, sier vo(r)-rá Naud, og gietur hiálpad oss, af þvi hañ er Almattugur, og vill þad giora, þvi hañ er mysk-unsamur og goodur; og med þvi hañ er sañ-ord-ur og riettlatur, er þad vijst ad hañ gierir þad, fyrst hañ hefur lofad þvi, þegar vier i Trwñi hiar-tanliga leitum til hañs.

340. Hversu margir Gudir eru til?

Ecki utañ einasti eiñ Gud.

5. B. Mos. 6. 4. Heyr þu Israel, Drottiñ Gud vor er EJNN EJNUNGJS Drottiñ.

341. Hvernig hefur sa Guddoomliga Vera op-inberad sig i Ritningarinnar Ordum?

So sem ein einasta Vera, Fadir, Sonur, og
heilagur Andi, hverier þo allir eru eitt, og kallast
heilaga Preñing. 1. Joh. 5. 6. Þrijr eru
þeir sem Vitnisburdiñ giefa a Himni, FADIRJNN,
ORDID OG HEJLAGUR ANDJ, og þeir ÞRJ-
R ERU EJTT. Sia Matth. 3. 16. 17. Cap.
28, 19. 2. Cor. 13. 13.

342. Kuñum vier vel med vorri Skinsemi ad
skilia, ad Gud sie Eiñ, og þo þeiñig Preñur?

Nei, þvi þo þad sie eigi i mooti vorri Skinsemi, geingur þad þo lꜵngt yfir hana, þar fyrir er þad ein Hofud-Grein Trwariñar, eñ ecki Skinsemiñar, og Gud væri eigi Gud; ef vor Skinsemi giæti skilid ad ollu, hvernig hañ væri.

343. Eru þa þau Ord: Gud Fadir, Sonur, og heilagur Andi, einasta þriu adgreind Nofn, edur Eigiñligleikar i Gudi, og ecki neitt añad?

Ad vijsu er þad meir eñ einber Adgreining Nafnaña, edur Eigiñligleikaña, þvi sierhverri Persoonuñi leggst nockud þad til sierdeilisliga, sem eigi kiemur odrum vid.

344. Hvar i er þessi Adgreining iñifaliñ?

Ecki i Veruñi, so sem adur er sagt, helldur i vissum Persoonuligum iñvortis Verkum, sem koma hverri eiñi Persoonu vid ut af fyrir sig, sem er: Fadiriñ, sem er af eingum, gietur Soniñ fra Eylijfd, Sonuriñ verdur gietiñ af Fod-

urnum

urnum, og heilagur Andi framgeingur af þeim báðum. Allt þetta eru din þiettir Trwarinnar Leyndardoomar, sem vor Skinsemi eigi fær rannsakad. Sia Psl. 2, 7. Joh. 15, 26. Rom. 8. 9.

345. Er Fadirinn elldri edur ypparligri enn Soninn, og Sonurinn elldri edur ypparligri, enn heilagur Andi?

Nei, þeir þrijr eru Eitt, og þess vegna er einginn þeirra í Veru og Tign, ædri nie eædri, helldur enn annar, helldur eru þeir fullkomliga jafnir.

346. Hvad fyrir Verk eru þad ønnur, sem tileinkast sierdeilisliga hverium fyrir sig?

Fødurnum tileinkast Skopunin, Syninum Endurlausnin, og heilogum Anda Helgunin; þo eru þeir allir samverkandi þar í, og einginn af þeim er utilucktur í þeim Verkum, sem vidvijkia Heiminum.

347. Hvar er talad í Frædunum um Skopunina?

Í Fyrstu Greininni.

Ut af Fyrstu Grein Trwarjaatningarinnar.

348. Hvad er ad skapa?

Þad er ad giøra eitthvad af eingu edur ohentugu Efni. Ebr. 11, 3. Fyrir Trwna undirstondum vier Heiminn giørdan vera fyrir Guds Ord, OG ALLT ÞAD HVAD SIJNILIGT ER, ER ORDID

DID AF EINGU.

349 Hvad hefur Gud skapad?

Himin og Jord og allt þad sem þar er iñi, so sem Sool, Tungl, Stiornur, Plaanetur, Hofud-Skiepnur, Dijr, Fugla, Fiska, Orma, og Otal Fleida af odrum Hlutum, sem þiena til Guds Dijrdar, eñ oss til Nytsemdar, þott vier eigi þeckium þad allt. 1. Mos. 1.

350. Var Gud marga Daga ad skapa Heimiñ?

J Sex Daga, og aa þeim siotta skapadi hañ Mañiñ.

351. Helldur Gud þeim Hlutum eñ nu vid Magt, sem hañ skoop i Ondverdu?

Jaa vissuliga.

Ebr. 1, 3. Hañ BER ALLA HLUTI med sijnu kroftuga Ordi. Ps. 104, 27. 30.

152. Til hvers eiga þessi Sañindi ad uppvarfa þig?

Til þess, ad dijrka Gud i ollum Hlutum, og foornfæra sialfañ mig honum, med ollum Hlutum sem af honum eru, og fyrir hañ vidhalldast, og standast. 1. Cor. 10, 31.

353. Er þad þa Gud alleina sem vidhelldur ollum Monum, og forsorgar þa?

Jaa, sierdeilis medtaka Meñirnir af Guds Hendi oll sijn Upphelldis Medol, hvert sem þad er Matur edur Dryckur, Klædi edur Skiædi, etc.

354. Eñ gieta ecki þeir Ríjku sialfir veitt sin Uppheldi og Forsorgun?

Nei, ecki eitt Augnablik, þvi þeir hafa ecki ert utañ af Hendi Guds, sem giefur og teku burt þa hañ vill; Undir hañs Vilia og Bles an er þad allt samañ komid.

1. Cor. 3, 7. So er nu HVERKI SAA NO KUD SEM PLANTAR, NIE HINN SE VÖKVAR, helldur Gud sa sem Frioosgunina gief

355. Vidhelldur Gud lijka ogudligum Mönr

Jai, þvi hañ lætur sijna Sool uppreña y vonda og gooda, og lætur rigna yfir riettlá og raanglaata. Matth. 5, 45.

356. Fyrir hverium ber Gud hellst Umhyggiu

Fyrir sijnum trwudum Bornum.

1. Pet. 3, 12. Augu DROttins LJJTA til þeir ra RJETTLAATU.

357. Stiirir þa og vidhelldur Guds Forsi ollum Hlutum ödrum i heilum Heiminum?

Jai,

Post. Giorn. B. 17, 28. Þvi ad vier LJFUM HRÆRUMST, og ERUM J HONUM.

358. Stioornar Forsioon Guds Moñunum lijka i þeirra Syndum?

Guds Forsioon stioornar eingum til ad sy ga, þvi þad giorir þeirra eigiñ vondur Vi hvert a mooti Guds Vilia; Eñ Gud umt ur, ad þeir syndgi, hañ setur þeirra Synd

Takmork, og stiornar so med sijnum Vijsdoomi Atdrifum Maalefnaña, AD ALLIR HLUTIR VERDA AD PJENA PEIM TJE GOODA SEM HANN ELSKA, Rom. 8. 28. Og þetta siaum vier a Dæmi Josephs.

359. Eru þa Guds Skiepnur, edur skapadir Hlutir margslags?

Yfir Hofud eru þær Tveñslags, sem eru synligar og Osyniligar.

360. Hveriar eru þær vegligustu osyniligu Skiepnur?

Einglarnir; og merkir þetta Nafn Sendiboda, og þar fyrir verdur þad lijka tillagt Christo, þeim Oskapada Eingli, sem sendur er af sijnum Fodur, og opiñberadist oft so i Gamla Testamentinu. Siaa 1. Mos. 22. 11. 2. Mos. 3. 2.

361. Hvad margslags eru Einglarnir?

Tveñslags, goodir Einglar, sem eiginliga eiga þetta Nafn, og vondir Einglar, sem añars eru kalladir Dioflar.

362. Hvad eru þeir goodu Einglar?

Þeir eru heilagir, visir, fliootir og eflugir Andar, sem ætijd losa Gud, og giora þad hañ þeim befalar, og þioona sierdeilis þeim trwudu. Ebr. 1. 14.

363. Hvad eru þeir vondu Einglar, edur Dioflarnir

 Þeir

Þeir voru i Ondverdu af sama Tagi sem þeir goodu, eñ eru fyrir Dramb og Ohlijdni fraa Gudi fallnir, og eru ordnir bædi Guds og Maña orgustu Ovinir, hverra Hijbijli ad er Helvijti.

2. Pet, 2. 4. Gud hefur eigi hirmt EINGLUNUM, ÞEIM SEM SYNDGUDUST, helldur hefur STEIPT ÞEIM med Hleckium Myrkraña TIL HELVIJTIS, og ofurgiefid þaa, þad þeir til Doomsins vardveittust.

364 Hveriar eru þær helldstu Skiepnur medal þeirra syniligu Skiepnaña?

Meñirnir.

365. Hvad er Madurin?

Ein miog veglig Guds Skopun, og eiñ Herra fir ollum odrum Dijrum.

366 Eru margir veruligir Partar einar Mañeskiu?

Tveir, sem er Saal, og Lijkami.

367. Hvad er Saal Mañsins?

Hun er eiñ Osyniligur og Odaudligur Andi, sem er adskilianligum Kroftum giæddur, sierdeilis med Mañ-Vitinu, til ad skilia; og Vilianum, ad utvelia, edur hafna.

368. Hvad er Lijkami einar Mañeskiu?

Saalariñar Hws og Hijbijli, samsettur med ad-skilianligum Limum, utbwiñ med sijnum Skilningarvitum, sem eru: Heyrnin, Siooniñ Smeckuriñ, Ilmaniñ og Tilfiñingiñ.

369. Hvert er vegligra. a Mañeskiuñi, Saaliñ edur Lijkamiñ?

Saaliñ er miklu vegligri eñ Lijkamiñ, þvi hun er eiñ odaudligur Andi, og kañ od hafa Samkvæmi med Gudi, og stioorna Lijkamanum, og hvert sem Saaliñ fer, þar filgir Lijkamiñ uñi sijd ir a eftir, hvert sem er til Himna-Rijkis edur Helvijtis.

370. Hversu marga Meñ skapadi Gud i Ondverdu? Eiñ Kallmañ af Jardar Leiri, er nefndist Adam, og eina Kvinu af Adams Rifbeini, þa hañ svaf, sem kalladist Eva. 1. Mos. 2. 7. 22.

371. Stoodst þa eins a fyrir þeim fyrstu Moñum þa þeir voru first skapadir, sem nu fyrir oss Nidium þeirra?

Nei, þeirra Stand var laangtum farsælla.

372. Er þa Mañsins Stand margfalldt?

Ferfalldt, sem er: (1. Sakleysisins Stand. (2. Syndariñar Stand. (3. Naadariñar Stand. (4. Dyrdariñar Stand, fyrir þa sem saaluhoolpnir verda, eñ Fordæmingariñar Stand fyrir þa sem fortapast.

373. Hvad var Sakleysisins Stand?

Þa Madur var i hiñi ædstu Farsæld, an Synda og Mootlætis, skapadur riett eftir Guds Mind 1. B. Mos. 1. 27. Gud skapadi Mañ-iñ EFTER SJNNJ MJND, eftir Guds Mind

skapadi hañ hañ, og hañ skapadi þau Karlmañ og Kvíñu.

374. Hvad var þessi Guds Mind i Mañinum?

Yfir Hofud ad seigia: ein Lijking og Sinnis-lagsins Samhliodan vid Gud sialfañ. Eñ sierdeils var hun Lioos Guddomligrar Vitsku i Skilninginum, sem þeckti Gud riettiliga, og allt þad sem hañ hafdi skapad; Ein oflug Elska i Viliianum, sem hiellt sier fast vid Gud; Eftirlaungonirnar og Sinisins Tilhneiginaar voru i heilegu Lagi. Lijkamiñ med sijnum Limum brwkadist og riettiliga þa: Og þar fyrir var lijka i Samvitskuñi eitt Fridar- og Fagnadarfullt Himnerijki.

375. Var Maduriñ þessa Guds Mind ecki sierdeilis i Salnñi?

Ad vijsu; þo hafdi Lijkamiñ þar af og so stoor Giædi, sem var, fullkomiñ Heilbrigdi, Odaudligleiki, og Yfir-Drottnan yfir ollum Skiepnum; Hañs Heimili var hin vegliga Paradijs, saa lystiligi og Avaxtarsami Alldingardur.

376. Er nu eingiñ Madur framar i þessu Saklevsis Standi?

Nei ! Æ vi midur! þad kieñir Reynslañ, ad Adam, og med honum oll hañs Born, eru falliñ ur Saklevsisins Standi i Syndariñar Stand.

Spek. B. 2. 23. 24. Gud skapadi Mañiñ til eilijfs

Lijf-

Lijfs, og giordi hañ ad einu Bilæti, og ad hañ skylldi vera lijkur þvi sem hañ er. ENN FYRIR DIOFUL-SINS OFUND ER DAUDINN KOMINN I HEIMINN.

377. Hvernig skiedi Fall vorra fyrstu Forelldra?

Þau lietu Slægd Diofulsins tæla sig til ad eta af Skilnings-Triesins Avexti, hvert ed var þad einasta sem Gud hafdi þeim streingiliga bañad.

378. Var þa su Synd so hræðaliga stoor?

Jaa vissuliga; þvi hun var iñifalin eigi alleinasta i þeirra utvortis Nautn af Eplinu, helldur sierdeilis i þvi, ad þeirra Hiortu mootviliugliga viku fraa Gudi til sialfra þeirra, Heimsins, og Guds Ovinar, Diofulsins; og þad, þa þau voru so aa sig komiñ, ad Guds Mind gaf þeim fullkomiñ Kraft, ad standa aa mooti ollu Illu.

379. Hvad hlautst þa af þessu Synda-Falli?

Allt Illt: Guds Mind tapadist, eñ Diofulsins herfiligasta Lijkina og Yfir-Raad komu i Stadiñ, med Fordiorfun bædi Saalar og Lijkama, þad er i stuttu Maali: Daudiñ, saa andligi, Lijkamligi og eilijfi.

1. B. Mos. 2. 17. A hverium Deigi sem þu etur af þvi, þa SKALLTU DAUDA DEYA.

380. Hverju hefur þa Syndiñ sierdeilis utleikid Mañsins Saalu?

1.) Hun hefur blindad Skilningiñ, sem er ord

iñ ad hælfu leiti blindur i þeim Hlutum sem Mañinum viðvijkia, og sjoonlaus i þvi sem Gudi viðvijkur; Jaa, fwo til allrar Villu og ræungra Dooma, um þad sem Gudi tilheyrir.

2.) Hun hefur svipt Viliañ sijnum Heilagleik, og giordt þañ Haturs-fullañ við Gud.

3.) Hun hefur fordiarfad Tilhneigingarnar og Siñisins Hræringar, og þar med eiñig Frid Samvitskuñar. Rom. 8. 7. HOLDYGJAN ad vera FJNNADUR er FJANDSKAPUR i i giegn Gudi. Eph. 4, 18. 1. Cor. 2, 14.

381. Hvernig hefur Syndiñ sier i Lagi utleikid Mañsins Lijkama?

Hun hefur giordt hañ syndugañ, naudlijdandi, forgeingiligañ, dauðligañ, og otelliandi Meinsemdum undirvorpiñ.

382. Hefur sa fallni Madur þa i sijnu naatturligu Standi ecker Sialfrædi til þess gooda?

Ecki til þess andliga Gooda, þvi þad er honum aldungis a mooti; Eñ Sialfrædi hefur hañ til goodra Hluta, þeirra sem Naatturuñi viðvijkia, og utvort's goodra Jdkana, so sem ad les og sijngia, og ferdast til Kyrkiu.

383. Er þa Guds Mind soleidis burtnumiñ og tapnd vegna Syndariñar?

Jaa.

384. Faaum vier hana þa alldreigi meir?

Ju Guds Börn sem endurfœdast og endurnijast til þessarar Myndar, fa hana aftur; þo hun sie eigi fullkomin hier i Heiminum, eñ i Himninum munu þau hana olldungis fullkomna a sier bera.

385. Hvert eru allir Meñ ordnir Hlut-takendur i þessu fyrsta Synda-Falli?

Jaa, vissuliga. Rom. 5. 12. Syndiñ er fyrir eiñ Mañ komiñ i Heimiñ, og Daudiñ fyrir Syndina, og so HEFUR DAUDINN TIL ALLRA MANNA GIEN INNPREINGT, af þvi ad allir hafa syndgad.

386. Af hverium er nu Syndiñ og allt þad Illa iñkomid i Heimiñ?

Af Dioflinum, og af þvi Maduriñ misbrwkadi siñ Friivilia.

387. Er Gud þa ecki Orsök til Syndariñar?

Nei; ad hugsa þad edur tala, væri Lijgl-full Gudlöstun. Sir. 15. 12. Þu þarft ecki ad segia: Hafi eg rangt kient, so hefur hañ svikid mig, þvi HANN ÞARF EINKIS OGUDRÆKINS VID.

388. Gat Gud þa ecki hindrad Synda-Fallid?

Ecki nema hañ hefdi svipt Meñina þeirra Friivilia; og þañig a mooti sijnum alvijsa Asetningi umbreitt þeim i adrar Skiepnur, hverjar ecki gætu sijnt nockur Hlijdnis Merki.

389. Hvad hafa Meñirnir forþienad med Synd sijns Friivilia?

Guds Reidi og Oblijdu, tijmanligan Dauda, og eylijfa Fordæming.

390. Eiga þa allir, sem æfram hallda i þeirra Synda Standi og Nattúrligri Spillingu, ad lijda soddan Straff eylijfliga?

Jaa. Joh. 3. 3. NEMA SO SIE, AD NOCKUR VERDI AD NIJU FÆDDUR, han kan eigi ad sia Guds Rijki.

391. Vill þa Gud læta Menina tortijnast so eylijfliga?

Nei, han hefur af sinni Myskunarrijku Elsku ælyktad ad medtaka þa aftur til Nadar, og koma þeim ur Syndarinar Standi i Stand Nadarinar. Joh. 3, 16. SO ELSKADI GUD HEIMINN, AD HANN GAF UT SIun EIN-GIETINN SON til þess, ad allir þeir sem a han trwa fyrirfarist eigi, helldur ad þeir HAFI EILIFT LIJF. 1. Tim. 2, 4. GUD VILL AD ALLIR MENN VERDI SALUHOOLPNIR, og til Vidurkieñingar Sañleikfins komist.

392. Hvad er Nadarinar Stand?

Ein Sælubialplig Sameining og Forlijkun vid Gud, sem fyrir Christi Sakir endurfædir, m[illegible] sijnum Anda, þa syndugu Sælu, fyrirgef heñi heñar Syndir, iklædir hana Christi Riett læti, frijar hana fra Syndarinar og Satar Valdi, og dagliga endurnijar hana til Lijf

ingar

ingar siñar Mindar aftur.

Eph. 2, 4. 6. Gud, sa audugur er af Myskun, fyrir sina mikla Elsku, med hverri hañ elskadi oss, þa vier vorum daudir i Syndunum, HEFUR HANN GIORDT OSS LIFANDI J CHRISTO, (þviad af Nadiñi erud þier hialpligir vordnir). OG HEFUR UPPVAKID OSS MED HONUM, og SETTI OSS med honum i HIMNESKT ATHÆFI i Christo JEsu.

393. Hver hefur þa utvegad Mönnunum Guds Nad, so ad þeir mættu aftur faa Uppreisn af Fallinu, og komast aftur i eitt Saluhialpligt Til-Stand?

Pad hefur alleina Guds eigiñ Sonur Jesus Christur giordt, hver ed strax eftir Syndafallid var fyrirheitiñ, og i Uppfyllingu Tijmans sendur, öllum Heiminum til Saaluhiaalpar og Uppreisnar af Fallinu.

Rom. 5, 17. Þvi ef Daudiñ rijkti vegna eiñar Syndar fyrir eiñ, miklu meir munu þeir, sem ödlast Naad ariñar og Gaafuñar yfirfliootanliga Rægd til Riettlætisins, RIJKIA J LIFFINU FYRIR ÞAN EINA JESUM CHRISTUM. 1. Mos. 3, 15

394. Hvar læri eg þa nakvæmara ad þeckia elsku þeña dijrmæta Endurlausnara JEsum Christum?

J þeirri Añari Greiniñi, sem hlioodar um Endurlausnina.

Ut af Añari Grein Trwarjaatningariñar.

395. Hvad er Jnnihalld Aññarar Greinarinnar?
Pecking og Lærdoomur um tvær Natturur þeirrar einu Persoonu Christi, um hañs þrefallda Embætti, tvøfalldt Stand, og sierdeilis þa dijrmætu Endurlausn vora fyrir hañ.

396. Ridur mieg mikid a þvi ad þeckia Christum?
Jaa. Þviad þar er ECKERT ANNAD NAFN giefid Mönnum, i hveriu oss biriar Sæluhioolpnum ad verda. Gb. Post. 4, 12. (Og) PAD ER EJLJFFT LJFF, ad þeir ÞECKJ ÞJG a eina ein saña Gud, OG ÞANN ÞU SENDJT JESUM CHRJSTUM, Joh. 17, 3.
1. Joh. 5, 11. 12. Gud hefur giefid oss eiliijft Lijf, OG ÞETTA LJFF ER J HANNS SYNJ, hver sem GUDS SON HEFUR, SAA HEFUR LJFJD, hver hañ HEFur EJGJ GUDS SON SAA HEFUR EJGJ LJFJD.

397. Hver er JEsus Christus?
Guds og Mariu Sonur, sañur Gud og l ka sañur Madur.

398. Er þa Christur tvær Persoonur?
Nei.
1. Tim. 2, 5. Þar er EJNN GUD, og EJNN MEDALGANGARJ milli Guds og Maña, sem er sa. Madur CHRJSTUS JESUS.
En i þeirri einu G..ddoom.lgu Persoonu Christi eru tvær Natturur, nafnkiemli, a sameingu og sameinadar, sem er su Guddoomliga og Mañ

Mañdoomliga Nattura.

399: Hafa þessar tvær Natturur ætijd verid sameinadar i Christo?

Nei, þa Guddoomligu Natturu hefur hañ af Fodurnum fraa Eylijfd. Ps. 2, 7. Þu ert miñ Seaur, IDAG FÆDDI EG ÞIG.

Eñ þa Mañdoomligu hefur hañ uppaa sig tekid af siñi Moodur Mariu.

Gal 4. 4. Þa Uppfylling Tijmans var komiñ, utsendi Gud siñ Son, FÆDDAN AF KVINNU, og Logmaalinu undirvorpiñ.

400. Hvar af beuijsar þu ad Christur sie eiñ sur verulegur Gud?

Þad bevijsast af hañs eylijfri Fæding af Fodurnum: Og af hañs Guddoomligum Eiginligleikum og Verkum. Þar ad auk vitnar Ritningiñ uñ þad med lioosum Ordum, sierdeilis;

1. Joh. 5. 20. Vier erum i hinum sañarliga hañs Syni JEsu Christo, þessi er SANNUR GUD og eylijft Lijf.

401. Giefur þu eñ framar bevijsad, ad Christus sie Gud og Madur i eiñi Persoonu?

Jaa, Joh. 1 14. ORDID VARD HOLD og bygdi med oss. Rom. 9. 5. Hverra FEDUR eru og þeir, sem Christur er UT AF KOMINN EFTIR HOLDINU, sa sem ad er GUD yfir ollum Hlutum blessadur ad eylijfu.

402. Hvers vegna vard Guds Sonur ad verda sañur

saññr Madur?

So ad hañ kyñi vegna vor Mañaña, ad smacka Daudans Beyskiu, i vorri Natturu, sem var daudlig.

403. Hvers vegna vard hañ þar med ad vera saññr Gud?

So ad hañs Daudi og Foornfærlngar Blood, kyñi ad hafa oendanligañ Kraft til ad fridþægia.

404. Er JEsus af Nazareth sa sañi Messias og Fyrirheitni Heimsins Endurlausnari?

Jaa, þvi oll þau Kieñiteikn sem Ritningin leidir til um þañ saña Messiam, fiñast hiaa JEsu af Nazareth. Hañ er fæddur AF JUDA ÆTT-KVJSL, 1. Mos. 49. 8. 10. og AF DAVJDS ÆTT, 2. Sam. 7. 12. J BET-HLEHEM DAVJDS BORG, Mich. 5. 2. af MEYU, Es. 7. 14. Siaa framar Hagg. 2. 7. 9. Dan. 9. 24. Jaa, allt þad añ-ad sem spaad er um Nidurlæging og Upphefd þess saña Messiæ, hliidir olldungis og alleinasta uppaa vorn JEsum af Nazareth. Ps. 22. Es. 53.

405. Af hverium var JEsus fæddur?

Af Mariu, eiñi hreiñi og heilagri Jungfru, sem ad soñu var trulofud Joseph JEsu Foostur-Fodur, eñ kiendi þo eingañ Mañ.

406. Er hañ þa eigi gietiñ og fæddur af syndngu

ugu Sædi?

Nei, þvi jafnvel þo Maria hefdi Uppruna Syndina i sini Nattúru, þa gieck hun þo ecki ad Erfd til Christum, helldur var hun i hans Gietnadi uthreinsud fyrir hellagan Anda.

Luc. 1, 35. HEILAGUR ANDI MUN KOMA YFIR PIG, og Kraftur hins Hærsta mun yfirskyggia þig, af þvi, ad PAD hid HELGA, sem af þier mun fædast, skal nefnast SONUR GUDS.

407. Hvernig kan Madur ad fæia sier i Nyt Umþeinking Jesu heilogu Mandooms-Tekningar?

Sa yndisligi Sanleiki fær huggad oss, med Fullvissu um alvarliga Elsku Guds til vor aumra syndugra Manna; Og um þad, ad vier sienn sannarliga, og fullkomliga fridþægdir, og um þan stoora Gefugleika og ypparliga Vegsemd, sem vor Nattura er upphafin til, med Sameiningunni vid Gud i Persoonu Christi, so ad vi[illegible] og þess vegna eigum þvi helldur ad hreinsa [illegible] af Saurugleik Holldsins og Andans.

408. Hvada Pijding hafa þau tvø Nøfn þi[illegible] Frelsara?

1.) Nafnid JEsus þijdir Frelsara.

Matth. 1, 21 Hun mun Son fæda, og hans Na[illegible] skaltu JESUS KALLA, þviad han mun FRELS[illegible] [illegible]tt Foolk af þeirra Syndum.

2.) Nafnid Christur er sama sem Messias

og þi.dir Smurdur.

409. Med hveriu var Christur smurdur?

Med Heilogum Anda og Krafti, Post.G.b. 10. 38. og þad aan Mælinaar, J. h. 3. 34. Su Guddoomliga Natturan meddeildi þeirri Mañdoomligu sijna Guddoom'iga Eiginligleika, i þvi Augnabliki, sem su Persoonuliga Sameining milli beggia Natturana skiedi.

410. Eftir hverri Natturuñi var Christur smurdur?

Eft'r þeirri Mañdoomligu þvi su Guddoomliga h fdi alla Hluti fraa Eylijfd.

411. Brukadi Christur alltijd sijna Guddoomliga Eiginlighleika?

J sijnu N durlægingar Standi lagdi hañ nidur ad brwka þa, ad undanteknu þvi, þa hañ med Kraftaverkunum villdi sijna, hver hañ var.

412. Hvers-vegna skylldi vor Frelsari vera Drottins Smurdur, og hafa Guddoomliga Eiginligleika?

Til þess, ad hañ kyñi ad fram'væma so sitt þrefallda Embættl, nefniliga: Pad Kieñimañliga, Spaamañliga, og Konungliga, þvi til soddañ Eñbætta voru Meñ iñvijadir med Smurning i gamla Testament'nu. Petta hañs þrefallda Embætti nefnist añars einu Nafni Medalgaungu Embætti hañs.

413. J hveriu er iñifalid þad ypparsta Prests

Em-

Embætti Christi?

J þvi, ad hañ hefur eitt Siñ sialfañ sig a Krossinum Gudi offrad fyrir vorar Syndir, og hañ bidur eñ aan Aflaats fyrir oss, oa blessar oss.

Ebr. 7, 24. 26. Eñ þessi, fyrir þvi hañ eilijfliga blijfur, þa hefur hañ oforgeingiligañ KJENNJ-MANNSKAP, þar fyrir kañ hañ og einig þa ætijd SAALUHOOLPNA AD GJORA, sem fyrir hañ koma til Guds, og hañ lifir æfinliga, og BJDUR FY-RJR ÞEJM, þviad slijkañ BJSKUP skylldum vier hafa, sa sem væri heilagur, saklaus, oflekkadur, syndugum frastiliñ, og hærri eñ Himiñiñ er.

414. Hvar i er iñifalid Christi Spaamañliga Embætti?

J þvi ad kieña oss Guds Villa til vorrar Saaluhiaalpar: og þad giordi hañ fordum i elgiñ Persoonu sialfur, eñ nu giorir hañ þad fyrir siñ Anda og sijna Þienara.

Joh. 6, 14. Þessi er sañarliga sa SPAAMAD-UR, sem i Heimiñ skal koma.

415. Hvar i er iñifalid Christi Konungliga Embætti?

J þvi, ad stioorna, vidhallda, og vernda sijna Trwada fyrir þeirra Ovinum.

416 Hefur þa þessi Kongur og so eitt Kongs-rijki?

Jaa, eñ þad er eitt andligt Rijki, sem er hañs Kirkia edur Naadar Rijki hier a Jordunñi, ur

hveriu

hveriu hañ flytur uñ siidir sijna Trwada til Dijrdariñar Rijkis a Himnum. Joh. 18, 36. MJTT RJJKJ er ecki af bessum Heimi.

417. Til hvers a Yfirvegan Christi Embætta ad upporva þig?

Til ad elſka hañ sem miñ ædsta Prest og Endurlausnara, ad trwa honum so sem mijnum Spaamañi, ad heidra hañ og hlijda honum, so sem mijnum Konungi. Þar med kañ eg og lijka ad hafa stærstu Huggun af hañs Embættum.

418. Hvernig taka þeir Trwndu Nafn af Christo?

Þeir kallast Christnir, þad er, smurdir; Þvi hañ hefur smurt þaa med sijnum Anda.

1. Joh. 2. 20. ÞJER HAFJD SMURNJNGJNA af þeim sem heilagur er, og heckid allt.

419. Eru þa allir Meñ i þessum Christnu Londum þvilijkir Christnir?

Nafnid hafa þeir ad soñu, eñ Smurningariñar Anda og Naad vantar þaa flesta.

420. Eru þa þeir sañ-Christnu og so smurdir til andligra Kieñimaña, Konga og Spaamaña?

Jaa, og þad audsyna þeir, sem Kieñimeñ, i þvi, ad foornfæra sig Gudi (giefa sig Gudi til Þioonustu) ad blessa og bidia fyrir sier og ødrum. Sem Kongar, i þvi, ad stioorna siaalfum sier fyrir Guds Anda Hialp; samt eiñig i þvi, ad strijda a mooti sijnum andligum Ovinum.

Sem Spamañ, i hvi, ad kieña, umvanda, og miña og hugga sialfa sig og adra.

421. Maa þa hver eiñ Christiñ, 'sem eiñ andligur Prestur, taka uppa sig opinbert Kieñimañs Embætti?

Nei, þar til heyrir Guds Kallan, fyrir Yfirvalldsins Tilhlutan, eñ þad er allra Christiña Kall og Skylda, ad kieña, hugga, og uppbyggia hver añañ i Dagligri Umgeingni, og þa Tækifæri giefst. 1. Theß. 5. 11. Fyrir þvi AMINNI HVER YDAR ANNANN INNBYRDIS, OG LEIDRIETTI HVER ANNANN INNBYRDIS, so sem ad þier eiñig giørid. Og v 14. Vier bidium ydur, kiærir Brædur, ad þier AAMINNID ORAADVANDA, HUGGID Istødulitla, UMMLIDID breyska, VERID POLINMOOD, IN hver vid añañ. Ebr. 3. 13. AAMINNID YDUR SIALFA alla Daga, so leingi sem þad i Dag kallast, ad þar eingiñ a MEDAL YDAR forherdist af Svikrædi Syndariñar.

422. Hvert af þessum þremur Embættum hliðir eiginliga til vorri Endurlausn?

Hañs ypparsta Prests Embætti, eftir hveriu hañ er vor Fridþægingar og Talsmadur: Þo verdur eingiñ medtekid Christum sem siñ yppar[sta] Prest, og ordid hluttakandi i hañs Endurlausn, utañ hañ medtaki hañ eiñig, og fylgi honum so sem siñum Spamañi og Kongi. 1. Cor. 1. 30.

423. Med þvi ad Christi ypparsta Prests Embætti, er Grundvöllurin til vorrar Sáluhiálpar, þa seig mier ómægianliga og skilianliga, allt þad sem heyrir til Lærdoomi vorrar Endurlausnar?

J þessum Lærdoomi hefi eg ad þeckia gloggt, ÞANN sem hefur endurleyst oss; ÞAA sem hañ hefur endurleyst; Þad MEDAL sem hañ endurleysti oss med; Þad FORNDA sem hañ hefur endurleyst oss frar, og TIL HVERS, hañ hefur viliad oss endurleysa.

424. Er eigi þetta utmaalad i Catichismo?

Jw, þess hld stuttsta Jñihalld er iñifalid i þessum Ordum: AD HANN SIE MINN DROTTINN, SEM MIG GLATADANN OG FYRIRDÆMDANN MANN HEFUR AFREKAD. etc. (Siaa adra Grein Terwarjaatningar.)

425. Hver hefur nu Endurleyst oss?

Vor DRottiñ JEsus Christus, Guds og Mariu Sonur, sañur Gud og sañur Madur, hefur endurleyst oss, og þad eftir bádum Náttúrunum.

Gb. Post. 20. 28. GUD hefur UTVEGAD Sofnud med siinu EIGINN BLOODI.

426. Hafa þa eigi Fadiriñ og H. Andi endurleyst oss?

Þeir hafa ad soñu elskad oss, og framsilgt

vorri

vorri Endurlausn. Joh. 3. 16. 1. Cor. 6. 11. Eñ þeir kuñu ecki ad utrietta Endurlausnar Verkid sialfst, sem skiedi med Pijnu og Dauda.

427. Þvi gatu þeir þad ecki?

Þvi Fadiriñ er alleina Gud, sem eigi kañ ad deya, so er lijka Heilagur Andi; Eñ Sonuriñ er sañur Gud og sañur Madur, sem er dauñ og hefur uthellt sijnu Bloodi, fyrir vorar Syndir.

428. Hvern hefur Christur Endurleyst?

Mig auman, glatadan, og fordæmdan Mañ.

429. Hveria Vissu hefur þu þar uñ, ad þu siert endurleystur?

Eg hefi þar þessa Vissu uñ, ad allir Meñ eru endurleystir, og eg so einig lijka i þeirra Tolu. 1. Tim. 2, 6. Christus JEsus hefur sialfañ sig utgiefid FYRIR ALLA TIL ENDURLAUSNAR.

430. Bevijsa þu mier eñ nu framar, ad allir Meñ sieu endurleystir fyrir Christum?

Rom. 5. fra 15. t. 21. Vers... Postuliñ St. Paull þad med m...
Uppreisningiñ edur Hialp...
eins vijda til, eins og F...
Adam, sem er til allra.

1. Joh. 2, 2. Hañ sami er H...
R VORAR SYNDIR, eñ eigi einasta f...
...ar (þad er þeirra Trwudu) helldur eiñig fyrir AL...
LAR VERALLDARINNAR. Item 1. T...

4. 10. Gud er FRELSARI ALLRA MANNA, en SIERDEILIS TRUUADRA.

431. Hefur þa Christur lijka endurleyst þa, sem med Ydrunarleysi og Vantrw steiþa sier sialfir i Fordæminguna?

Jaa. 2. Pet. 2, 1. Þeir afneita Drottni, sem þa hefur ENDURKEYPT, og munu yfir sialfi sig leida snøggva FYRIRDÆMING.

432. Med hveriu hefur Christur endurleyst oss?

Hverki med Gulli nie Silfri, helldur med sijnu heilaga, dijrmæta Bloodi, og sijnum o'[illegible]kvæmiliga og saklausa Dauda, jaa, ecki med Pijnunni alleina, helldur og so med sinni Hlijdni, og Logmaalsins Uppfyllingu.

1. Petr. 1. 18. 19. Vitid, ad þier erud ecki med forgeingiligu Gulli edur Silfri ENDURLEYSTIR, i fraa ydru Hiegooma Athæfi, eftir Fedranna Uppasetningi, helldur MED DIJRMAETU BLOODI CHRISTI, so sem hinns oflekkada og saklausa Lambs.

Rom. 5. Þviad lijka sem fyrir eins Manns O-hlijdni eru [illegible]argir syndugir vordnir, so verda og fyrir EINSHE[illegible]DNI MARGIR RIETTLAATIR.

43[illegible] [illegible] so stoor Naudsyn aa, ad brwka so dijrmætt [illegible]ai til vorrar Endurlausnar?

Jaa, [illegible] Christi Foornfæringar Blood var o-missandi til Hreinsunar vorrar og Fridþægingar.

Ebr. 9. 22. An BLOODS UTHELLINGAR skiedur EINGINN FYRIRGIEFNING.

434. Fraa hveriu Illu hefur Christur oss endurleyst?

Fraa

Fra Synd, fra Dauda, og fra Diøfulsins Valldi.

435. Hvernig hefur Christur frelsad oss fra Syndiñi? Med þvi mooti, ad

1.) Er Syndariñar Sekt og Straff burttekid.

1. Joh. 1. 7. Bloodid JEsu Christi Guds Sonar einsar oss af ALLRJ SYND. Col. 1. 14. J herium vier hefum Endurlausnina, fyrir hans Blood em er SYNDANNA FYRJRGJEFNJNG.

2.) Ad Syndariñar Magt og Yfir-raad err ostiñ. Ja, Syndariñar Root verdur u- ir upprætt i Daudanum.

Rom. 6, 14. Syndiñ mun EJGJ KUNNA AL ROTTNA yfir ydur, med þvi ad þier erud eigi ur Logmaalinu, helldur undir Naadiñi. 1. Pet. 2. Christur hefur vorar Syndir borid a siinum Lik- ia uppa Tried, so ad vier i FRAA SYNDUN- N DEYDDJR, LJFDUM Riettlætinu, fyrir ers Beniar þier erud heilbrigdir vordnir.

436. Kañ eg ecki noogliga ad vera frelsadur ra Straffi Syndariñar, þo eg sie bundiñ undir heñ- r Yfirdrottnan?

Nei, þad siina adrir framfærdu Ritning- riñar Greinir; Og allir ydrunarlausir fara vill i þvi, ad þeir rangfæra Evangelium, a- þañ Haatt, ad þeir vilia nyta sier þad til holld- ra Frijheita; Eñ eigi til Frelsis fra Syndiñ

siaußri (i hverri þeir vilja þiogna í andlegum Dauda) , helldur frá Syndarinñar Straffi , frá hveriu alleina , þeir vilja frijast fyrir Christum.

437. Hvernig hefur Christur endurleyst oß frá Daudanum ?

So , ad sa tijmanligi Daudi er ordiñ Jñgaangur til Lijfsins , eñ sa andligi Daudi hefur mist sijna Magt , og hañ eilijfa Dauda er eigi meir ad ottast fyrir þeim trwendu.

Joh. 11, 25. 26. Eg em Upprisañ og Lijfid , hver hañ trwir á mig , SAA MUN LIFA ÞOOTT HANN DEYJ ; og hver hañ lifir og trwir á mig , SAA SKAL ALDREJ DEYA.

438. Hvernig hefur Christur frelsad oß frá Diöflinum og hañs Ryki ?

So ad hañ hefur einga Magt yfir oß , helldur kuñum vier ad veita honum Mootstedu , og þurfum ecki ad hrædast hañ þegar vier þionum Gud. Ebr 2, 14. Uppá þad , ad hañ MÆTTJ NIDUR ÞRYKJA fyrir Daudañ , ÞAA ÞEJM , SEM DAUDANS MAGT HAFDJ , þad er DJÖFLINUM , og endurleysti þa , sem fyrir Ogn Daudans hlutu um allá Æfi i Þrælkan ad vera.

439. Til hvers hefur Christur endurleyst þig ?

Uppá þad eg skuli vera hañs eiginlegur , og so sem eigiñ Eign , lifi sijfellt undir hañs Walldi , i hañs Ryki , og þioni honum.

440. Giefur þa þetta Christi Endurlausnar-Verk þier olldungis eckert Leyfi ad, þionna Syndinni, Dioflinum og Verolldinni, edur ad vera þeirra Eign?

Nei, þad er ad stela fra Christo, mïnnum rietta Herra, þvi sem hann hefur so dijrt keypt, sier til Eignar. Luc. 1, 74. 75. Ad vier leystir af Hendi Ovina vorra, ÞIONUDUM HONUM an Otta, alla vora Lijfdaga, I HEILAGLEIKA OG RIETTLÆTI, sem honum þocknast. Rom. 6. 18. Fyrst þier erud FRELSADIR af Syndinni, þa erud þier ordnir RIETTLÆTISINS ÞIONUSTU-MENN. Tit. 2. 14. JEsus Christus hefur sialfann sig giefid ut fyrir oss, uppa þad hann endurleysti oss i FRAA ÖLLU ORJETTLÆTI, og hreinsadi sier sialfum Foolk til Eignar, þad KOSTGIÆFID VÆRI TIL GOODRA VERKA.

441. Er þad þa ad sia a Heimsins Bornum, ad Christur hafi þau endurleyst?

Nei, þvi þau hafa a nij burt seldt sig Guds Ovinum, Syndinni og Dioflinum.

442. Hefur Christur vor Endurlausnari alltijd verid i einu sama Standi?

Nei, hans Stand er Tvennslags, sem er: Nidurlægingar Stand, og Upphafningar Stand. Um bædi talar Paulus:

Philipp. 2. 9. 11. Hver þo ed hann være i GUDS MIND, hiellt hann þad þo ecki fyrir Ran, GUDI

LJIKUR AD VERA, helldur MJINKADJ hañ sig sialfañ, og TOOK A SJG MJND EJNS PJOONS, vard lijkur ødrum Møñum, og ad Hegdan fundiñ sem Madur, LJTILLÆCKADJ sig sialfañ, og vard HLJJDUGUR ALLT TJL DAUDA, jaa, allt til KROSSJNS DAUDA. Fyrir þvi hefur Gud UPPHAFJD HANN, og gaf hønum NAFN, þad YFJR ØLLUM NØFNUM ER, so ad i NAFNJ JESU, SKULU sig BEJGJA ØLL KNJE þeirra sem aa Himnum, og aa Jørdu, og undir Jørduñi eru, og ALLAR TUNGUR SKULU VJDURKJENNA, þad JESUS Christus SJE DROTTJNN, til Dijrdar Guds Fødurs.

443. Hvad er Christi Nidurlægingar Stand?

Þad er þad Stand, i hveriu hañ eftir siñi Mañdoomligri Natturu, lagdi af ad brwka fullkomliga og sijfelldt þa Guddoomligu Eiginligleika, sem Mañdoominum voru meddeildir, og took uppaa sig Pioons Mind, so ad hañ med siñi Hlijdni kiñi ad forlijka oss vid Gud.

444. Hvad er Christi Upphafningar Stand?

Þad er þad Stand, i hveriu Christur (þa hañs Pijna var endud) var eftir siñi Mañdoomligri Natturu, upphafiñ, til ad brwka fullkomliga og sijfelldt, Guddoomliga Eiginligleika og Tignargiædi, til ad giøra oss Hluttakandi i þeirri Sæluhialp, sem oss var utvegud af hønum.

445.

445. Hvad morg Atridi eru i Christi diwpu Nidurlægingu?

Su Postuliga Trwarjætning upptelur Fim, sem er: 1.) Fatækliga Fæding. 2.) Pijnuna. 3.) Krossfestinguna. 4.) Daudañ, og 5.) Greftranina.

446. Pvi uppbyriadi Christur sitt Lijferni med þeirri fatækligu Fæding i Stallinum?

Ad hañ sem fyrst æviisadi þad, ad hañ sækti eigi eftir Rijkium og Metordum Veralldariñar, helldur villdi hañ alleinasta AUDGA OSS MED SJNNJ FAATÆKT: 2. Cor. 8. 9.

447. Hvad var þad sem Christur leid?

Allir hñs Lijfs Hagir voru fra Ungdoomi fullir med Fatækt, Foragt, Ofsookn, Erviδi, og Onædi; Eñ ad sijdurstu var hañ særliga pijndur, undir þeim Romverska Landshofdingia Pontio Pilato, sem liet hañ hwdstrijkia, hæda þyrnkrijna, og illa med hañ hondla.

448. Leid Christur alleinasta Utvortis a Lijkamanum?

Nei, hañs allra stærsta Kvol var su Helviitska Saalar Angist, vegna vorra Synda, hverra þin Punga Byrdi utpressadi af honum Blood-Sveitañ, og kom honum til ad seigia:

HRIGG ER SAALA mijn allt til Dauda

Matth. 26. 38.

449. Hvar fyrir Leid JEsus so mikil Harmkvæli?

Vegna vorra Synda og oss til Saaluhiaalpar.

Es. 53. 7. 8. Sañarliga þa bar hañ VORT KRANKLÆTE, OG VORUM PIJNUM HLOD HANN UPPA SIG, FYRIR VORRA MISGIÖRNDA SAKIR er hañ særdur, og fyrir VORRA SYNDA SAKIR er hañ lemstradur, Hegningin hun liggur a honum, uppa þad vier hefdum Fridiñ, og FYRIR HANNS BENJAR ERUM VIER HEILBRIGDIR ORDNIR.

450. Hvernig hagadi JEsus sier i siñi Pijnu?

Miog Poliñmoodliga, so sem eitt Lamb sem leidist til Slatrunar Beckfins. Es. 53. 7.

451. Hvad er Christi Krossfesting?

Eitt miog Kvalafullt, forsmanarlegt, og bölvad Dauda Straff, sem brukad var vid allra stærstu Odaada Meñ. Gal. 3. 13. CHRISTUS hefur LEYST OSS fra BÖLVAN Logmaalsins, þañ Tijd hañ vard Bölvan fyrir oss, (þviad skrifad er) BÖLVADUR SIE SA, hver SEM A TRIE HANGIR.

452. Er Christur sañarliga dauñ a Krossinum?

Ja. Luc. 23. 46. JEsus kalladi haart, Roddu og sagdi: J þijnar Hendur, Fel eg miñ Anda. Og er hañ hafde þetta sagt, GAF HANN UPP SINN ANDA.

453. Hafdi soddañ Daudi JEsu Christi stooran Kraft til ad utvegna oss vort Lijf og Saaluhiaalp?

Ja/

Jaa, alra stærsta Kraft, þvi þar med var Daudiñ, so sem Syndariñar Verdlaun, betaladur af vorum Medalgaungara, og vier, fyrir hañ, lausir giefnir. Rom. 5, 10. Vier erum vid Gud FORLIKTIR FYRIR hañs SON, ANDAVDA, þa vier vorum eñ Ovinir.

454. Hvad var Christi Greftran?

Ecki var nockur Naudsyn a heñi, med þvi hañ ætladi eigi ad vera Daudur til Leingdar, helldur var hun eiñ Vitnisburdur um, ad hañ være sañarliga daudur, so og eitt Huggunar-rijkt Miñis-Teikn, ad vorar Syndir eru nidurgrafnar, vorar Grafir helgadar, og þeirra Vidbiodder frá þeim tekiñ.

455. Hvernig a Madur ad æfista allt Christi Lijf og Pijning, i þessu Nidurlægingar Standi?

Ad nockru Leiti, og serdeilis, so sem eina Forlijkun fyrir oss; og ad nockru Leiti, so sem Heilagleikans og Poliñmædiñar Eftirdæmi, i Lijfnadinum og Pijnuñi. 1. Pet. 2. 21. Christur hefur eiñig LIDID FYRIR OSS, og OSS eitt EFTIRDÆMI eftirlaatid, ad þier skyllud EFTIRFYLGIA hañs FOOTSPORUM. 1. Joh. 2. 6. Joh. 13. 15, Matth. 10. 38. Cap. 11. 29. Luc. 9. 23.

456. Hvad kom eftir Greftranina, so sem þad Sijdarsta Atridi, i Christi Nidurlægingar Standi?

Hañs Upphafningar Stand, og til þess hlijda

lijka Fim̃ Atridi, sem er: 1.) Hañs Nidurstigning til Helvijtis, 2.) Upprisañ, 3.) Himnaforiñ, 4.) Setañ til hægri Handar hiá Fedurnum, 5.) Afturkomañ ad dæma lifendur og dauda.

457. Hvad er Christi Nidurstigning til Helvijtis?

Hun er þad, ad hañ hefur skoñu fyrir sijna Upprisu komid til sama-Stadar þeirra fordæmdu, kroosad Sigri yfir Satans Makt, og predikad fyrir Ondunum. 1. Pet. 3. 18. 19. 20. Christur er deyddur eftir Holldinu, eñ LIFANDI GIORDUR EFTIR ANDANUM, I HEIM sama er hañ einnig i burtgeingiñ, og HEFUR þeim ONDUNUM PREDIKAD, I FIOTRUNUM, hverier fordum Daga eigi trwdu.

458. Hvad er Christi Upprisa?

Hun er, ad hañ a Pridia Deigi, eftir siñ Dauda, hefur tekid aftur sitt Lijf, forklarad siñ Lijkama, og i honum syndt sig opinberllga.

Gb. Post. 2. 24. Gud hefur UPPREIST JEsUM, AD UPPLEYSTUM DAUDANS KVOLUM, fyrir þvi ad þad var Omøguligt, ad hañ skylldi af honum halldiñ verda.

459 Hvada Nytsemd hofum vier af Christi Upprisu? Allrafærstu Nytsemd.

1.) Til Stadfestu vorri Trw, ad fullkomiñ Betalingur sie utlagdur fyrir vorar Syndir, þar ed vor Medalgangari er ur Daudans Fanga

elst sloppin. Rom. 4. 25. Sva er syrir vorar Syndir var OFURSELLDUR, OG FYRIR VORS RIETTLÆTIS SAKIR UPPVAKinn.

2.) Til vorrar andligrar Uppriſu og heilags Framferdis i einum nijum Lifnadi; og ad sijdustu

3.) Til þeſs, ad vorir Lijkamir skulu Saaluhoolpnir upprijsa. Rom, 6. 4. 5. Lijka sem Christur er UPPVAKINN FRAA DAUDUM fyrir Dijrd Fødursins, lijka so skulum vier GAANGA I EINU NIJU LIFERNI; Pvi fyrst vier erum med hønum plantadir til LIKS DAUDA, þa munum vier og UPPRISUNNI LIKIR verda.

460. Umgieckst Christur ad Jafnadi hier a Jørdunni eftir sijna Uppriſu?

Nei, þa hann i Fiorutiju Daga hafdi hier uñ gengist med sijnum Lærisveinum i adskilianligum Opinberunum, og talad fyrir þeim um þad sem heyrdi til Guds Rijkis, veik hann burt ur Verølldinni ad synilegri Narlægd, og foor upp yfir alla skapada Himna til Guds Dijrdar Himins, og hans Hatignar hægri Handar.

Post. G.B. 1. 9. Og er hann sagdi þetta, var hann þeim asiaandum UPPNUMINN, og eitt SKIF TOOK HANN UPP I BURT fyrir þeirra Augum. Ebr. 9. 24.

461. Hvert Gagn høfum vier af Christi Himnafør?

1.) Þa Huggun, ad JEsus er farinn hiedan, ad tilbua oss Stad, i sijns Fodurs himneska

 Hwsi,

Lwsi, og vill taka oss þangad til sijn.

Joh. 14. 2. 3. J mijnš Føðurš Hwsi eru margar VERUR. Eg FER hiedañ ad TIlbwa YDur STad.

2.) Pa Amiñing ad vier Kulum hafa eitt himneskt Slüislag, jaa Lyst til ad fara hiedañ, og vera med Christo. Col. 3. 1. Erud þier nu upp aftur risnir med Christo, þa LEITID PESS HVAD PAR UPPI ER, PAR ed CHRIST-UR er SITIANDI til GUDS HÆGri HANdar.

462. Hvad merkir, Christi Seta til Foðursins hægri Handar?

Ad Christur, eftir siñi Mañdoomlign Natturu, med fullkomnu og æfvarandi Herradæmi, drottnar og stioornar øllum Hlutum.

Eph. 1. 20. 21. Gud uppvakti Christum af Dauda, og SETTI HANN TIL SINNAR HÆGRI HANDAR a Himnum, YFIR ALLANN Høfdingskap, Walldstiett, Magt, og Herradoom.

463. Hvert Gagn høfum vier af Setu Christi til Guds hægri Handar?

Par af vitum vier oss til Huggunar, ad hañ, i Hasæti sijns Guddooms, stioornar siñi Kyrkiu, skar sijna Ovini, bidur fyrir oss, sendir oss siñ heilaga Anda, og med þessu mooti, vill hañ i sijnu Upphafningar Standi giora oss niootandi þess, sem hañ hefur utvegad oss i sijnu Niðurlægingar Standi, hvar i moot vor Skyllda er,

ad heidra, tilbidia, og hlijda so hartt tignudum Hofdingia. Psal. 110. 1. Drottinn sagdi mijnum Drottni, set þu þig til minnar hægri Handar, þangad til eg legg þijna OVJNJ TJL SKÖR-AR FOOTA ÞJNNA, Rom. 8. 34.

464. Er Christur þa eigi framar nalægur hier a Jördunni?

Jw, med einum kroftugum, enn þo osynilegum Hætti. Matth. 28. 20. Siaid, EG ER MED YDUR alla Daga, allt til Enda Verralldar.

465. Nær vill hann i annad Sinn aftur koma synilega til Verralldarinnar?

A þeim sijdarsta Deigi, hver alleina er Gudi kunnur. Post. G. B. 1. 11. Þessi JEsus, sem uppnuminn er fra ydur til Himins, MUN KOMA, lijka so sem þier saaud hann til Himins uppfara.

Luc. 21. 27. Þa munu þeir sia Mannsins Son KOMANDI i SKYNUM, med stoorum Krafti og Dijrd.

466. Hvernig mun þad tilganga a Dooms Deigi?

Aller Menn, bædi þeir sem þa lifa, og hiner, sem adur voru dauder, og þa aftur uppvakter, skulu stadnæmast fyrir Christi Doomstooli, og þeirra Hugreninngar, Ord og Verk dæmast efter Guds Ordi; Visflarner skulu þa og dæmast.

Gb. Post. 17, 31. Hann hefur DAG TJLSETT, a hverium hann vill DÆMA ALLA JARDARKRINGLUNA med Riettvijsi, FYRir EJNN MANN, fyrir hvern hann hefur þad og auglyst.

1. Cor. 4, 5. Dæmid ecki fyrir Tijman, firr enn DROTTINN kiemur, sa er AUGLIJSA MUN einnig þad i Myrkrunum er hulid, og OPINNBER GIORA RAADINN HIARTNANNA, og þa mun hverium sem einum Lofstijr skie af Gudi.

2. Cor. 5, 10. Vier hlootum allir ad OPINNBERAST FYRIR DOOMSTOOLI CHRISTI, uppa þad ad hver eirn ODLIST eftir þvi hann hefur ADHAFST I LIJKAMANS LIJFI, sie þad ILLT EDA GODT. 2. Thess. 1, 6. 7. 8. Pad er riett hia Gudi, ad ENDURGIALLDA PEIM HORMUNG, sem ydur Hormung veita, enn ydur, þier sem Hormung lijdid, HVIILD med oss, þa er Drottinn JEsus mun OPINNBERAST af Himni, medur Einglum sijns Kraftar, og med ELLDSINS LOGA, HEFND ad giefa yfir þa sem ecki þeckia Gud, og yfir þa sem ecki eru hlijdugir Evangelio vors Drottins JEsu Christi.

1. Cor. 6, 2. 3. Vitid þier eigi, þad HEILAGIR munu HEIMINN DÆMA? Vitid þier eigi, þad vier munum yfir EINGLUNUM DÆMA?

Joh. 12, 48. Pad ORD sem eg taladi, þad mun DÆMA hann A EFSTA DEIGI.

467. Er þad nu noog, ad þu veitst allt þetta umm Christum, og helldur þad fyrir satt?

Nei, ecki utann sa Heilagi Andi auglijsi Christum i minnu Hiarta fyrir eina lifandi Trw, og helgi mig so i Saanleikanum.

Utaf þridiu Grein Trwarjatningarinnar.

468.

468. Trwir þu a þa heilogu almenniligu christiligu Kyrkiu?

Nei, helldur trwi eg, ad ein, heilog, almennilig christilig Kyrkia sie til.

469. Trwir þu a Heilagann Anda?

Jaa, a Heilagann Anda trwi eg, eins og a Fodurinn og Soninn, þvi hann er med þeim ein Guddoomlig Vera.

470. Bevijsa þu mier, ad heilagur Andi sie ein Guddoomlig Persoona?

Pad bevijsast, ecki alleinasta af þeim Guddoomligu Eiginligleikum og Verkunum sem honum tilleggiast oftliga i Ritningunni; Helldur og so, af þvi hann verdur utþryckiliga nefndur Gud.

Gb. Post. 5, 3. 4. Anania, þvi uppfyllti Andskotinn Hiarta þitt, so ad þu villdir liwga ad HEILOGUM ANDA? Eigi hefur þu logid ad Monnum, helldur ad GUDI. 1. Cor. 3, 16. Vitid þier eigi þad þier erud Guds MUSTERI, og þad GUDS ANDI byggir i ydur. 1. Joh. 5, 7.

471. Þvi kallast hann einn Andi?

Vegna þess, ad hann med einum Guddoomligum Hætti, so sem Guds Munns Andi, (Ps. 33, 6.) Framgeingur fraa Eilijfd af Fodur og Syni. Joh. 15, 26. En þa sa Huggarinn kiemur, hvern eg mun senda ydur af Fodurnum, sem er Sannleiksins Andi, HVER AF FODURNUM FRAMMGEINGUR, hann mun bera Vitni af mier.

472. Vegna hvers kallast hañ Heilagur Andi?
Eigi alleina þess vegna, ad hañ er sialfur i siñi Veru heilagur, helldur og þar fyrir, ad hañ framkvæmir i Moñum Verk Helgunariñar.

473. Hveriar eru þær helldstu Verkanir heilags Anda?
Ad kalla, uppliisa, helga, og vidhallda.

474. Er nockur Þorf a ad þeckia þessar heilags Anda Verkanir i Sæluñi?
Ja, þvi eftir þvi mæ hver eiñ proofa sig sialfañ, hvert hañ sie eiñ riettiilgur Limur Guds Kyrkiu.

475. Hvad er þa Guds Kallan?
Ad hañ, med siinu Ordi, hrærir Mañaña Hiertu, opiñberar þeim siina Naad, sierdeilis fyrir Evangelium, frambijdur hana alvarliga, og giefur med þvi sama (Evangelio) Kraft til ad medtaka hana. 2. Tim. 1, 9. Gud hefur oss hialpliga giordt, og KALLAD MED HEILAGRI KALLAN, ecki eftir vorum Verkum, HELLDUR EFTIR siñi Fyrirhyggiu og NAAD.

476. Hver eñur Hialpar-Medøl brukar Gud til ad uppvekia og kalla Meñina til ad leita Sæluhialpariñar?
Hier til brukar hañ Stundum Plaaningar, Stundum Velgiorninga, Stundum añara Eftirdæmi, og soddañ fleira, sem Meñ kyña ad færa
sier

fier til Jhugunar.

477. Siegna allir Meñ hvilijkri Guds Kallan?
Nei, margir standa a mooti þeirri heilags Anda Naad sem undañ geingur, og undirbijr þa, og þess vegna nivota þeir eigi helldur ad Naad-iñ brot i þeim.

478. Gietur Madur mootstadid Guds Kallan?
Jaa. Gb. Post. 7, 51. Þier STAND-JD jafnañ i MOOTJ HEJLØGUM ANDA.
Es. 65, 2. Eg UTRJETTJ mijnar Hendur allañ Dagiñ, TJL eins OHLYJDUGS FOOLKS.

479. Hver medtekur þa Guds Kallan?
Þeir sem medtaka Ordid, med viliugu Hiarta, og færa Avoxt i Poliñmædi; Þad er: Þeir sem ydrast og trwa Evangelio, hvert ad er Kraftur Guds til Saaluhialpar, eñ eigi nema hiaa þeim sem trwa. Rom. 1. 16.

480. Þa Madur eigi mootstendur Evangelii Kallan, helldur giefur heñi Rwm hiaa sier, hvad verkar hun þa i Hiartanu?
Hun verkar Upplijsing; þad er, eina lifandi Þeckingu og esfuga Sañfæring, uñ þañ Guddoom liga Sañleik, hvern Madurin fær þa fyrst sied og smackad riettiliga. Joh. 7. 17.

481. Er þa eiñ ogudligur Madur ecki upplijstur, af þvi hañ er skijr og frodur i Ritningunni?
Nei, hañ er eñ nu Myrkrañs Barn, og þeck-

ir elgi Liooſaña Fodur.

1. Sam. 2. 12. SYNIR ELI voru illir Skalkar, þeir HYRDTU ECKI UMM DROTTINN.

Jer. 2. 5. PRESTARNIR hugſudu ecki, HVAR ER DROTTINN? og þeir hinir LÆRDU SKEITTU ECKI UMM MIG, og HIRDAMANNir BURTLEIddu FOOrKid FRaa MIer.

Joh. 8. 54. Hvern þier ſeigid ydvarn Gud vera, og PECKID HANN PO EIGI.

1. Joh. 2. 3. 4. Þar af vitum vier, þad vier PECKIUM HANN, EF AD VIER VARDVEITUM HANNS BODORD; hver ed ſeigir: EG PECKI HANN, og HELLDUR ECKI HANNS BODORD, ſa er LIUUGARI, og i hvilijkum er einginn Saññleikur. Eph. 5. 8. PIER vorud fordum MYRKUR, eñ nu erud þier Lioos i Drottni, gangid ſo ſem Børn Liooſſins.

482. Seig mier þañ eiginliga Miſmun ſem er a milli mañligs Lærdooms, og gudligrar Upplijſingar?

Saa mañligi Lærdoomur verdur lærdur med mañligri Skynſemi og Yoni af Guds Ordi, hvers Krafti verdur þa i mooti ſtadid. Eñ ſu gudliga Upplijſing verkaſt fyrir þad ſama Ord, af heilogum Anda, ſem þa nemur ſtadar og bijr i Saalunni. Saa mañligi Lærdoomur er ecki nema i Heilanum, og ein toom Hiſtoriu Pecking; Eñ Gudliga Upplijſing iñtekur Hiartad, og er ſamañ vid hana ein liſandi Reynſla, (Madur kiemiſt

kiemst ad Raun um̃ þad, ad soddañ allt er satt og Saaluhialpligt.) Fyrir þañ mañliga Lærdoom blijfur Madur samt i siñi Vondsku; Eñ su gudliga Upplijsing byriar ad taka i burt Mootþroa Villians.

483. Hvad skilst fyrir þad Ord Helgun?

Þegar meint verdur med þvi fleira eñ eitt, iñibindur þad i sier þetta þrent, sem verdur hvert ödru ad filgia: Endurfædingina, Riettlætingina, og Endurnijungina. Añars merkir þad oft alleina dagliga Endurnijun.

484. Hvad er Endurfædingiñ, edur su nija Fæding?

Þad sama er hun sem Meddeiling eiñar lifandi Trwar, edur Uppvakning af þeim andliga Dauda, Um̃vendan og Flutningur fraa Myrkrunum til Liooßins, fraa Dioful'sins Valldi til Guds. Eph. 2. 4. Þa vier vorum DAUDJR J SYNDUNUM, hefur Gud GJORDT OSS LIFANDI i Christo.

485. Seig mier eñ þa skijrligar hvad Endurfædingiñ er?

Hun er eigi (eins og Nicodemus meinti) ad Madurin̄ skilldi hverfa aftur i siñar Moedur Lijf, þa hañ væri ordiñ gamall, og fædast so ad niju; Helldur er Endurfædingiñ eiñ andligur, og iñvortis Gjorningur Guds, i Hiarta Mañsins, sem

sem fæðist ad nyju, þegar þar i skapast, med þeim Hiarta, sem vier gietum eigi skilid, eitt nyitt Gudligt Edli og Hattalag; J Skilningin-um nyi Upplijsing; J Vilianum ein nyi Eftirlaungan, Gyrnd og Kraftur; og so alldeilis nyitt Lif i þeim sem añars var andliga daudur, hvert ed Ritningiñ kallar nyitt Hiarta, og nyiañ Anda, eina nyia Mañeskiu, ellegar nyia Skepnu.

Ez. 36. 26. Eg vil giefa ydur eitt NYITT HIARTA, og eiñ NYIANN ANDA i ydur, og eg vil BURTTAKA STEINHIARTAD af ydru Holldi, og giefa ydur eitt KIÖTLIGT HIARTA.

Joh. 3. 6. Hvad af HOLLDINU ER FÆDT, þad er HOLLD, og hvad af ANDANUM ER FÆDT, þad er ANDI.

486. Fyrir hver Medøl verkast þessi Endurfæding? Hiaa Ungbørnunum skiedur hun fyrir Vatn og Anda i Skijrnar Sacramentinu, eñ hiaa þeim Fullordnu, sem vegna Andvaraleysis edur Illgyrnis Synda eru fallnir fraa Skijrnar Naadiñi, og Endurfædingar Standinu, fæst hun aftur aa nyi fyrir Guds Ord, sem er þad oforrotnanliga Sædi. 1. Pet. 1, 23.

487. Er þa alldungis naudsynligt til Saaluhjaalpariñar ad vera endurfæddur?

Jaa, vissuliga. Joh. 3, 3. NEMA so sie ad nockur verdi ad NYIU FÆDDUR, HANN

kañ

KANN EJGJ ad sia Guds Rijki. Gal. 6, 15. J Christo JEsu dugir HVERKJ UMMSKURN nie YFJR-HUUD nockud, helldur NJJ SKJEPNA.

488. Hvar af fær Madur þeckt ad hañ sie endurfæddur?

Pad þeckist af alvarligri Umbreiting hañs Hiarta, og af þeim niju Gæfum Nadarinñar, sem giora hañ ad elñi þeckianliga nijrri, og añari Mañeskiu.

489. Hvad er þad þa sem Mañeskiañ ødlast eiginliga med Endurfædinguñi, þad sem hun hafdi ei ædur?

Hun ødlast þa soñu lifandi Trw, sem umfadmar og ed sier tekur Christum, og i hönum Sonarligañ Utvalningar Anda, med Rietti til Guds Rijkis, samt Lyst og Kraft ad giøra Vilia Guds.

Joh. 1, 12. 13. So margir sem hañ medtooku, þa gaf hañ þeim Magt GUDS BORNUM ad verda, þeim er a hañs Nafn TRUUA, þeim sem ECKJ af BLODJNU nie af HOLLDSJNS VILLD, nie MANNSJNS VJLIA, helldur þeim sem af GUDJ eru BORNJR.

490 Hvad er su saña lifandi Trw, sem gieffñ verdur med Endurfædinguñi?

Trwiñ er, þegar ein ydrandi Sæil iñflijr, og leitar sier Lijknar, til Guds Nadar, i Christi Forþienustu, hverla hun tekur ad sier med Eftirlangan, og tileinkar sier hana, og treystir med eruggu

oruggu Trausti þar uppat.

491. Hvernig utmalar Lutherus þa sönu Trw?

Trwiñ er eitt lifandi oruggt Huggunar Traust um̃ Naad Guds, hun er eitt Guds Verk i oss, sem giorir oss um̃skiptiliga, og fædir oss ad niju af Gudi, deydir þañ gamla Adam, giorir oss ad olldungis odrum Mañeskium, ad Hiartanu, Hugan..m, Siñ'slaginu, og ollum Kroftunum, og færir med sier heilagañ Anda. O hversu lifandi, kroftugur, megtugur og kostgiæfiñ Hlutur, er Trwiñ!

·(Sia Formaala Pistilsins til Romveria.)

492. Hvad margir Partar tilheyra þa eiginliga þeirri sönu Trw?

Prijr, sem eru:

(1. Lifandi Pecking um̃ Gud og hañs Vilia, sem opiñberadur er i Ordinu.

Joh. 17, 3. Pad er eyliift Lif, ad þeir PECKI PIG, alleina eiñ sañañ Gud, og þañ þu sendir JEsum Christum. Rom. 10, 14. Hvernig skulu þeir TRUA a þañ, af hverium þeir hafa eigi HEYRT?

(2. Lifandi Samsiñing edur Sambycki og Sañfæring um̃ Sañleik þess, sem Madur veit af Guds Ordi. Joh. 3, 33. Hver ed MEDTEKUR HANNS VITNISBURD, SA INNSIGLAR þad, ad Gud sie SANNUR.

Ebr. 11, 1. Trwiñ er ORUGGT Traust þeirra Hluta

Hluta sem Madur VONAR, OG EFAR EIGI um þad, sem hann sier ecki.

(3. Ein lifandi Tileinkan Guds Nadar i Christo, samt Traust og Huggunar Athvarf til þeirrar semu; Hvert helldur hun andsonir sig i brennandi Laungun og Hungri eftir Christo, ellegar i stærri Fullvissu um Nad og Roosemd i hm.

Matth. 5, 6. SÆLIR eru þeir sem HUNGRA OG ÞYRSTA eftir Riettlætinu, þviad þeir skulu saddir verda. Rom. 8, 33. 34. Hver vill AAKLAGA Guds utvallda? GUD er hier sem RIETTLÆTIR. HVER er hann sem FORDÆMIR? CHRISTUR er hier sem DAUD HEFUR, ja, mikln helldur sa sem UPP AFTUR ER VAKINN, hver ed er TIL HÆGRI HANDAR GUDI, OG BIDUR FYRIR OSS.

493. Hvar fyrir kallast þessi Þecking, Samþÿkking og Tileinkan, ein LIFANDI TRUU?

Vegna þess, ad þessir Hlutir eru ecki alleina verkadir af Guds Ordi, sem er Lijf og Andi, helldur og eiñig lata þeir sig fiña lifandi og kroftuga i Hiartanu; eñ þad gierir ecki su dauda Trw.

404. Hvad er daud Trw?

Su dauda Trw er raung Ætlan, sem ydrunarlausir Syndarar smijda sier sialfum, ad þeir muni fa Guds Nad, jafnvel þoott þeir vilie eigi umvendast, nie leita Nadariñar med þvi rietta

Lagt,

Lagi, helldur eru allir hinir semu; þar þo Trw-arinnar Edli og Eiginligleiki er ad umbreita Mann-eskiunni. Jac. 2. 26. Lijka sem Lijkaminn er ann Andans DAUDUR, So er og einnig TRUUNNN, AAN VERKANNA DAUD.

495. Hafa þa þeir Ydrunarlausu einga sanna Trw? Nei, alldeilis einga, þvi þo þeir kunni allt Guds Ord, hallda þad fyrir satt, og huggi sig þar vid, þa er þo þeirra Trw daud, og þeirra Asigkomu-lag og Hattalag fordæmanligt, so leingi sem þeirra Trw er ecki ad sinna nema i Heilanum, (Lærdoominum) og hun kiemur ecki i Hiartad, eda deydir ei þann gamla Adam, og endurfæder þa til ad verda ein nij Manneskia

496. Af hveriu giet eg þa þeckt, hvert mijn Trw er lifandi edur dauð?

Af krostugri Verkan hennar i Hiartanu, sem er Kiærleikurinn til Guds og Naungans, Hat-ur til Syndarinnar, Sigur a Heiminum, riettilig Brwkun Nadar Medalanna, og fleira soddann.

Jac. 2. 18. Syn þu mier TRUU þijna wt af VERKUM þijnum. Luc. 6. 43. Eckert GOTT TRIE BER FUUINN AVÖXT, og eckert FUUIT TRIE BER GOODANN AVÖXT.

Gb. Post. 15, 9. Gud HREINSADI þeirra Hi-artu MED TRUUNNI. 1. Joh. 5, 4. Allt hvad AF GUDI er FÆDT, þad YFIRVINNUR Heimin

HEIMINN, og VOR TRUU ER YFIRVINNINGINN, hver Verølldina hefur yfirunnid.

497. Er þa ſeñ Trw ætijd og hiaa øllum eins ſterk?

Nei, þvi þá Vantrwiñ ſtrijdir a hana, þa er hun a ſtundum miøg veik, ſem ein ſkialfandi og titrandi Hønd, ſem varla vogar ad taka til Naadar Guds, edur tileinka ſier hana, eñ vill þo til heñar med hiartanligri Gyrnd og Eftirlangan.

Marc. 9, 23. EG TRUUI, Herra! Hialpa þu MINNI VANTRU.

498. Lætur þa Gud ſier lijka jafnvel veika Trw?

Jaa, þa hun er ſoñ og Skijlaus, þo hun ſie veik; Sem þa kañ beſt ad ſiaſt a þvi, ad Madur hafi alvarligt Hatur a Syndunum, og hañ langi eftir ſterkari Trwar Styrking, jafnvel þo Diorfung Trwariñar ſie ecki þa ad fiña.

Matth. 5, 3. 6. Sælir eru þeir ſem ANDliga eru VOLadir, þviad þeirra er Himnarijki, etc. 1. Joh. 3, 19.

499. Hvada Gagn hefur þa Madur af þeirri Trw ſem hañ ødlaſt med Endurfædinguñi?

Allra ſtærſta Gagn, þvi Trwiñ alleina er þad, ſem hondlar Chriſtum, og giorir Syndarañ riettlætañ, þad er, Hluttakara i Jeſu Chriſti Riettlæti.

Rom. 5, 1. Med þvi vier erum nu RJETTLAATIR ORDNIR FYRIR TRUUNA, þa hafum vier FRid vid Gud, fyrir vorn Drottiñ Jeſum Chriſtum.

500. Hvad er Riettlætingiñ?

Hun er hiñ allra nærsti Avoxtur Endurfæd-
ingariñar, og er iñifaliñ i þvi, ad sa þrijeini Gud
af einskiærri Naad, ælyktar fyrir sijnum Doo-
mi, eiñ sañydrandi og trwadañ Syndara frij-
añ, bædi fraa sijnum Syndum, og þeirra for-
þientu Straffi, og tilreiknar honum aftur aa mo-
ot Christi Riettlæti. Jaa, hañ ælijtur hañ
Christo, eins og hañ hefdi alldrei syndgad.

2. Cor. 5, 21. Hañ hefur þañ sem af eingri Synd vis-
si, FYRIR OSS AD SYND GJORDT; uppa
þad, vier yrdum i honum PAD RJETTLÆTJ, sem
FYRIR GUDJ GJLLDJR. Rom. 3, 28. S-
holldum vier nu, þad Madurin verdi RJETTLÆTUR
aan Logmaalsins Verka, FYRIR TRUUNA alleina.
Gal. 2. 16. Med þvi vier vitum þad Madurin verdu-
ecki RJETTLÆTUR fyrir Logmaalsins VERK, helld-
ur fyrir TRUUNA A Christum JEsum. So trwum
vier og einig aa Christum JEsum, uppaa þad vier verd-
um RJETTLÆTJR FYRJR TRUUNA aa Christ-
um, og ecki fyrir Verkin Logmaalsins, þvi fyrir Verkin
Logmaalsins verdur eckert Holld riettferdugt. Sia
Rom. 4. 28. Phil. 3. 8. 9. Eph. 2. 8 10.

501. Er þa soddañ ein riettlætt Saal i ein-
hiaalpligu Afigkomulagi og betra eñ ædur?

Jaa vissuliga, þvi hun er þa komiñ i nanar-
Teingdir vid þañ Prij-eina Gud, sem bijr i Hiar-
tanu, so sem i sijnu eigiñ Musteri. Hun er þa i
Christo avdgud med andligri Blessan, þeim him-
nesku

nesku Giædum, med ometanligum Evangelii Tignar-giædum, med Naudariñar og Sæluhiælpariñar rijkugligum Audæfum og Fiærsioodum. Psal. 32. 1. 2. SÆLIR eru þeir hverium YFIRTRODSLURNAR ERU FYRIRGIEFNAR, þeir, hverra SYNDIR ad eru HULDAR. SÆLL er sa Madur hverium DRottiñ TILREIKNAR ecki Syndina, i hvers Anda þad eingiñ Flærd er.

502. Hveriar eru þa slijkar Evangelii Naadar-Gaafur?

Þær eru: Christi Riettlæti, Syndaña Fyrirgiefning, su sonarliga Utvalning, Guds Fodurlig Umsorgun, Erfda-Rietturiñ, Fridur vid Gud, þad sonarliga Trwnadar Traust, sætur Smeckur Guds Elsku, Adgangur til Guds Naadar, Diorfung til ad bidia hañ; Fullvissa um Naad Guds, um Bænheyrslu og Hiælp i allri Neyd, sierdeilis um kroftuga Guds Verndan fyrir ollum Ovinum synilegum og osynilegum, Forsmeckur þess eylijfa Lijfsins, Gledi i Heilogum Anda, Stioornan, Upplijsing, Tiladan, og Kraftur þess sama Anda; Frelsi fraa Straffi og Yfirraadum Syndariñar, fraa Guds Reidi, fraa Logmalsins Bolvan og Kwgan, fraa Satans, Helvijtis og Daudans Makt, fraa Verolldiñi og vondri Samvitsku, og

(Vissa

Vissu um̃ þad allir Hlutir, jafnvel þær bi
rustu Plaser, skulu verda Trwudum ad goodu
Ein lifandi Von um̃ Saaluhiaalpina, hvar a
eftir fi:gir su eylijfa, outseigianliga Gledi, o
Dijrd i Himninum. Eph. 1. 3. Blessadur s
Gud og Fadir vors DRottins JEsu Christi, sem o
hefur BLESSAD MED ALLSHAATTADR
ANDLIGRI BLESSAN i Himneskum Giædum
fyrir Christum. Eph. 3. 8. Mier hinum sijdarst
allra Heilagra er giefin̄ þessi Naad, þad eg kun̄gørd
medal Heidin̄a Pioodа þan̄ ORANNSAKANLIGS
RIJKDOOM CHRISTI. Rom. 10. 15
Hversu frijdir eru Fætur þeirra sem FRIDINN
BODA, þeir ed boda hid GOODA.

503. Smackar hver ein̄ Riettlættur ætijd o
eins mikg þessar Naadar-Gaafur?

Nei, sierdeilis i Sorg, Freistingum og A
strijdum: Þar fyrir skal ein̄ trwadur Madu
leitast vid, med Fram̃for i Trwn̄i, ad tileinka sie
þær med stærstu Um̃hyggiu, vardveita þær me
Otta og Fagnadi, og faa þar af Lyst og Kraft
ad laata sier fara fram̃ i þeirri dagligu Endurnij
an, edur Helgan, sem fylgist med Riettlætingun̄

Eph. 1. 16. 17. 18. 19. Eg læt ei af Packir a
giora fyrir ydur, og ad min̄ast ydar i mijnum Bæn
um: Þad Gud vors Drottins JEsu Christi Dijrda
in̄ar Fadir, giefi ydur VIJSDOOMSINS O
OPINBERINGAR ANDA, TIL þan̄s ei
Viđurk

VIDURKIENNINGAR; Og UPPLIJSEI AUGU ydvars Skilnings, bad þier meigid VITA, hvilijk ad sie SU VON, sem þier erud tilkalladir, og hver þar sie RIJKDOOMUR hans DIIRDAR-FULLRAR ARFLEIFDAR, til hans Heilagra; Og hver þar sie hin YFIRGNÆFANLEGA STÆRD HANNS KRAFTAR, vid oss, vier sem trwum eftir VERKAN HANNS VOLLDUGA STIRKLEIKS. 2. Cor. 4. 3, 4.

504. Hvad er eiginliga Endurnijungin?

Hun er, idugliga ad afklæda sig þeim gamla Mañi, edur læta af Syndunum, og iklædast aftur þeim nija Mañi; edur læta sier dagliga framfara i þvi Gooda; so sem Upplijsing og Peckingu Guds, i Trw, Von, Kiærleika, Audmykt, Hoogværi, Polinmædi, Afneitan sialfs sijns, Lysting til Bænræknīnar og Guds Orda, Krafti til ad standa æ mooti Syndiñi, og kieppast eftir Helguniñi, (og so framveigis.)

Eph 4. 22. So AFLEGGID i fraa ydur eftir fyrri Breitni HINN GAMLA MANNINN, sem sig fordiarfar i Gyrndum Villudoomsins; Eñ ENDURNIJED YDUR i Anda ydvars Hugskots, og KLÆDIST ÞEIM NIJA MANNI, sem eftir Gudi er skapadur i sañarligu Riettlæti og Heilagleika.

505. Þvi kallast þessi Endurnijan DAGLIG?

Þvi hun er eigi strax fullkomiñ eins og Riettlætingiñ, helldur eigum vier med dagligri Ástun-

 dan

Dan ad efla hana alla vora Lijfdaga ; Og þa þeckiſt Guds Mind, Siñi og Art, meir og meir hiaa hañs endurfæddu Bornum.

Phil. 3, 12. Ecki þad eg hafi þad ÞEGar HONDLAD, edur ſie ÞEGAR FULLKOMIN, eg ſkunda þar eftir, hvert ad eg giæti eiñig hondlad, eftir þvi ad eg em af Chriſto hondladur.

506. Hver er ſu ſijdarſti Velgiorningur Heilags Anda vid Mañin ?

Þad er Vidhalldid; þvi þa hañ hefur helgad oſs med Endurfædinguñi, Riettlætinguñi, og Endurnijaniñi, þa vidhelldur hañ oſs og ſo i allskonar Freiſtingum, i ſañri Trw, allt til Enda, ef vier eigi follum fraa moetvilialiga. Phil. 1, 6. Sa ſem i ydur hefur UPPBYRIAD hid gooda Verkid, hañ mun þad og eiñig FULLKOMNA allt til þeſs Dags JEſu Chriſti. 1. Pet. 1. 5. Cap, 5. 10.

507. Hvernig vidhelldur Heilagur Andi þeim trwndu?

Med þvi hañ iñvortis ſañfærir, edur aavijtar, Frædir, leidir, og huggar þeirra Hiortu.

508. Hvad er Heilags Anda Sañfæringar edur Aavijtunar Embætti ?

Ad hañ giorir Samvitſkuna vidkvæma, ſo ad hun kañaſt, med ſaarri Tilfiñingu, i afnvel vid hinar minſtu Syndir, hvar af ad klemur ſu ſañá Hiartans Audmijkt. Joh. 16. 8. Þa Talsmadurin kiemur, mun hañ STRAFFA HEIMINN fyrir Synd, og fyrir Riettlæti, og fyrir Doom.

509. Hvad er Uppfrædingar Embætti Heilags Anda?
Ad hañ med Guds Ordi, æ meir og meir opnar og upplijsir Mañsins Skilning, og stadfestir Sañleikañ i Hiartanu æ mooti øllum Villudoomi.
1. Joh. 2, 20. 27. Þier hafid SMURNINGINA af þeim sem Heilagur er, og ÞECKID ALLT.

510. Hvad er Leidriettingar Embætti Heil. Anda?
Ad hañ med siñi heimugligri Uñvendun og Vidvorunum helldur Mañi fraa þvi ad syndga, eñ upporvar, tilledar, og upphvetur hañ til þess Gooda. Rom. 8, 14. Þeir sem Guds Andi LEIDIR, þeir eru Guds Børn.
Gal. 5, 16. GAANGID I ANDANUM, þa munud þier ecki fullkomna Holldsins Gyrndir.

511. Hvad er Huggunar Embætti Heil. Anda?
Ad hañ, sierdellis æ Freystingar Tijmanum, og æ Neydariñar Tijma, miñir eiñ sañchristiñ æ Guds Naadarrijka Hiaastod, giefur honum ad smacka Evangelii Huggunar Kraft, og vidhelldur honum so i Poliñmædiñi med lifandi Von.
Rom. 15, 13 Gud Vonariñar FYLLI YDur MED ØLLUM FAGNADI OG FRIDI i Trwñi: So ad hier hafid akvoogliga Von FYRIR KRAFT HEILAGS ANDA. Rom. 8, 16. Sa sami Andi BER VITNISBURD med vorum Anda, ÞAD ÞIER ERUM GUDS BØRN.

512. Þegar Guds Andi un so helgar Meñina, og vidhelldur þeim, hvad kallast, og eru þeir þa?

Heilagir, edur heilagar Mañeskiur.

Eph. 1, 1. Þeim HEJLÖGUM sem eru til Ephesó, og TRUUDUM i Christo JEsu. Psal. 86, 2. Vardveit þu Saal mijna, þvi eg em þiñ HEJLAGUR.

513. Hvar er þessa Heilaga ad fiña?

J þeirri Heilogu, Almeñiligu, Christiligu Kyrkiu.

514. Hvad skilst hier fyrir Kyrkiu?

Ecki eitt Hws, sem er bigt af Trie og Steinum, helldur er su Kyrkia eitt Samneyti, Samband og Sameining Heilagra Maña i Andanum.

515. Eru soddañ Kyrkiur edur Samneyti mørg til?

Eckl utañ ein, sem er Almeñlig, þad er; Eigi bundiñ vid nockurt viist Plaats, helldur er hun utdreifd um alla Veroldina, hvar hun er nu strijdandi, eñ skal i Himninum Sigri hroosa.

516 Þvi kallast Kyrkiañ CHRJSTJLJG?

Þvi hun vidurkieñir Christi Lærdoom, og hefur Christum sialfañ fyrir sitt Hofud og Hetra alleina.

517. Er þad þa æ tijd soñ Christilig Kyrkia, sem vidurkieñir Christi Nafn, og kieñir sig vid hañ?

Nei, ecki utañ hun kieñi þar med Christi Ord ofalsad, og brwki þau heilogu Sacramenta eftir hañs Jñsetningu; Og eru þetta Kyrkiuñar Kieñ-Teikn. Joh. 8, 31. 32. Ef þier BLJFJD VJD MJJNA RÆDU, þa erud þier mijnir sañir LÆRJSVEJNAR.

518. Verda þeir þa allir Sælu-hoolpnir sem lifa og deya i þeirri sönu Kyrkiu?

Nei, ecki allir Limir þeirrar siiniligu Kyrkiu, helldur alleina þeirrar osiiniligu verda Sælu-hoolpnir. Matth. 22, 14. MARGIR eru KALLADIR, eñ FAAIR UTVALDIR.

519. Eg meinti ad ecki være nema einasta ein Kyrkia; hver er þa Mismunur millum þeirrar siiniligu og osiiniligu?

Hun er eigi utañ ein, eñ i þeim utvortis og siiniliga Hoop eru tveñslags adskilianlig r Limir, sem eru Hræsnararnir, og þeir sañ-Christnu.

520. Hverier eru Hræsnarar, og alleina utvortis Limir?

Þeir sem of einberri Medkieñing hroopa: HERRA! HERRA! ENN GIORA ECKI VILIA FODURSINS SEM A HIMNUM ER. Matth. 7. 21.

521. Hverier eru sañ-Christnir og riettiligir Kyrkunar Limir?

Þeir sem i Trwñi giora Guds Vilia, so þeir HALLDA SIER VID DROTTINN, OG ERU EINN ANDI MED HONUM, 1. Cor. 6, 17. Rom. 8. 9. Hver hañ hefur EIGI CHRISTI ANDA, sa er EIGI HANNS.

522. Kañ Madur ætijd ad þeckia þessa hinasidari fra þeim firri?

DRottiñ þeckir ætijd sijna; eñ fyrir Mañaña Augum er sa Mismunur ecki ætijd opinber,

ber, þar fyrir kallast Kyrkiañ OSYNILIG, af þvi heñar Limir eru huldir midt i þeim stoora utvortis Hoop Hræsnaraña.

523. Meiga þeir sañ-Christnu hafa Samfielag med Hræsnurunum?

Ecki i þeirra Vondsku, þvi Liooſid hefur eigi Samfielag vid Myrkrid, ellegar Christur vid Belial; Eñ i Kauphondlan, Erfidi, og añari soddañ naudsonligri Umgeingni gieta þeir ecki komist hiaa þvi, añars yrdu þeir AD RIIMA HEIMINN. 1. Cor. 5. 10.

524. Hafa þa þeir sañ-Christnu nockurt navkvæmt Samfielag sin a milli Jnbyrdis?

Jaa vissuliga; þvi þar þeir allir eru Limir a einum Liykama, Greinir a einu Trie, og Børn fædd af eins Fodur-Sædi, þa hafa þeir broodurligt Samfielag og Hlutdeilld i Sorg og Gledi, i andligum Gaafum og Velgiørningum, Bænum og Fyrirbeidslum, so vel sem i Trwñi, og Von þeirrar eyliifu Arfleifdar.

Eph. 4. 3. 6. Verid kostgiæfnir ad hallda EJNDRÆGNJ J ANDANUM FYRJR BAND FRJDARJNS. Eiñ Liykami og eiñ Andi, so sem þier erud kalladir uppaa eina Von ydrar Kallanar. Eiñ DRottiñ, ein Trw, ein Skiirn, eiñ Gud og Fadir allra, sa sem ad er yfir øllum, fyrir alla, og i ydur øllum.

525.

525. Gietur Guds Kyrkia geingid til Gruña?
Su osyniliga og almeñiliga Kyrkia forgeingur eigi, helldur verdur heñi halldid vid af heñar Hofdi Christo, a mooti ollum Helvijtaña Portum; Þo lijdur Gud oftliga, ad Tyrañar og Villumeñ eydileggia hana i vissum Stodum.

526. Hvad er nu eftir i Þridiu Greiniñi?
Þreñt, sem er Syndaña Fyrirgiefning, Holldsins Uppriſa, og þad eyllifa Lijf.

527. Hver fyrirgiefur Syndina?
Sialfur Gud, sem Syndiñ er drijgd a mooti.
Marc. 2, 7. Hver man SYNDIRNAR FYRIRGJEFA nema GUD eiñ?

528. Hvad er ad FYRJRgiefa SYNDina?
Þad er ad afmaa og burttaka alla Syndariñar Sekt og Straff, so ad Syndariñ reikniſt so fyrir Riettiattañ, sem alldreigi hefdi hañ syndgad.
2. Sam. 12, 13. Drottiñ hefur i BURTTEKID ÞJNA SYND, þu skallt EKKJ DEYA.

529. Vill Gud a þañ Hatt fyrirgiefa Syndina?
Jaa, so oft sem nockur umvendir sier og trwir Evangelio, vill Gud fyrirgiefa honum Syndina, af einskiærri Naad, fyrir Christi Verdskulldan, hver ed med sijnu Bloodi a Krossinum hefur fullu bætt fyrir allrar Veralldariñar Syndir.
Eph. 1, 7. J hverium vier hofum ENDURLAUSNJNA fyrir hañs Blood, sem er, SYNDANNA

FYRIRGIEFRING.

530. Hverium Mońum vill Gud fyrirgiefa Syndina?

Ollum sań-ydrandi og trwudum Saalum, eń eigi þeim Jdrunarlausu og Vantrwudu.

Post. G. B. 2, 38. GJORJD YFJRBOOT, og hver ydar eiń læti skijra sig i Naini JEsu Christi TJL FYRJRGJEFRJNGAR SYNDANNA. Ezech. 18. 21. 22.

531. Hveriar, edur hvad margar Syndir vill Gud fyrirgiefa?

Allar Syndir, þær stærstu æsamt med þeim smærstu, þegar Syndariń snijr sier ad eins af Hiarta. 1. Joh. 1. 7. Ef vier GAUNGUM J LJOOSJNU, lijka sem hań sialfur i Liosinu er, þa hofum vier Samfielag ińbyrdis, og BLOODJD JESU CHRJSTJ, hańs Sonar, HREJNSAR OSS AF OLLUM SYNDUM.

532. Med hveriu Medali veitir Gud Mońum Fyrirgiefning þeirra Synda?

Med sijnu heilaga Evangelio, hvert hań hefur giefid Magt og Mindugleika til sijnum Pienurum ad predika hier a Jorduńi, i sin Stad, fyrir ollum Jdrandi, til Syndańa Fyrirgiefningar. Luc. 24. 47. AD PREDJKA LAATA i sijnu Nafni Jdrau, og SYNDANNA FYRJRGJEFRJNG, a medal allra Pioода.

533. Hvert er þad Medal a Mańsins Sijdu, fyrir hvert vier odlunst Syndańa Fyrirgiefning?

Eckert

Eckert añad eñ Trwiñ, sem medtekur Christum, og i honum Riettlætid, af einskiærri Nꝫd.

Gb. Post. 13. 38. 39. Ydur bodast fyrir þeña Syndañа Fyrirgiefning, og af øllu þvi, af hveriu þier gꝫtud eigi Riettlꝫtir vordid i Moysis Logmꝫli, eñ HVER SA NN TRUUIR ꝫ þeñañ, SAA Er RIETTlꝫtur.

534. Pienar ecki þessi Lærdoomur uñ Fyrirgiefning Syndaña til Andvaraleysis?

Margir ad soñu misbrwka hañ þar til, og falla i þvi stærri Fordæming, eñ Guds Born upporvast vid þessa Nꝫd, til Elsku fulls Þacklætis, og eñ meiri Guds Otta.

Psal. 130. 4. J hiꝫ þier er FYRJRGJEFNJNGJNN SO AD MENN OTTJST PJG.

535. Hvad er Lijkamans edur Holdsins Upprisa, sem Pridia Greiniñ hondlar uñ framveigis?

Ad fyrir Guds Kraft samteingiast aftur ꝫ þeim effta Deigi Lykamir allra þeirra Dauðu Sꝫlunum, sem þær biuggu i ꝫdur, og upprijsa sumir til eylijfrar Gledi, sumir til eylijfrar Pijnu.

Joh. 5. 28. 29. Su Stund mun koma, ꝫ hverri, þad allir þeir SEM J GROFUNUM ERU, skulu heyra hañs Rødd. Og þeir munu PAA FRAMMGANGA, sem Gott giordu, til LJFSJNS UPPRJSU, eñ þeir sem illa giordu til DOOMSJNS UPPRJSU. Joh. 6. 40. Dan. 12. 2.

536. Gietur þetta møguliga skied?

Jꝫ, þvi Gudi, sem af eingu skapadi Jordina,

og han firsta Man af Jorduñi, er EJNGJNN HLUTUR OMOGULJGUR. Luc. 1. 37.

537. Er naudsynligt ad trwa Uppriſu þeirra Daudu?

Jaa, fyrir Sakir Guds Riettlætis, sem bæ- di launar og straffar; Þvi til þeſs horfir bæde Von þeirra Trwudu, og Skielfing þeirra O- gudligu. 1. Cor. 15, 13. 14. Ef Upprisa Fr- añlidiña er' ecki, þa er Christur og ecki uppriſiñ. Eñ ef ad Christur er eigi upp aftur riſiñ, so er VOR PRE- DJKAN ONYTT, þa er og ydar TRW ONYTT.

538. Munu Lijkamarnir i Upprisuñi verda eins a sig komnir, og hafa somu Eiginligleika, sem nu?

Nei, þeir munu þa hafa andliga Eiginligleika, og vera odaudligir, oforgeingiligir, og hæfir til ad medtaka añadhvert himneska Gledi, edur Helvijtis Pijslir eylijfligana.

1. Cor. 15, 42. 43. 44. Pad verdur ſaad NATT- URLJGUR LJJKAMJ, eñ mun upp aftur riſa ANDLJGUR LJJKAMI, etc.

539. Hvert fara þa þeir uppriſnu Lijkamir hied- añ med Saalunum?

Eftir þad bwid er ad hallda Doomiñ, fara þeir Fordæmdu i eylijfañ Helvijtis Elld, Kvalir og Pijnu, eñ þeir Utvolldu i þad himneska eylijf- fa og sæla Lijf. Matth. 25, 34. 41. 45.

540. Hvad er þad eylijfa Lijf?

Eitt fullkomid Samkvæmi med Gudi, þar þe-

ir Saamhvolpnu, ad Saalu og Lykama fullkomliga frijadir fra Syndinñ og ollu Illu, nioota oendanligs og ouñrædiligs Fagnadar, Fridar, Gledi og Vegsemdar, og lofa Gud med ollum Utvølldum Einglum vaflaatanliga. Ps. 17, 15. 1. Cor. 13, 12. 1. Theß. 4. 17. Rom. 2, 6. 7.

541. Hvad er sa eylijfi Daudi?

Ein skamarlig og Angistar-full Utskwfun fra Sælu Guds; Eñ i heñar Stad, guijstandi og breñandi Ellds og Orma Kvøl, ad Saalu og Lijkama. Matth. 25, 41. FARID BURT fra mier þier Bølvadir i EYLIJFANN ELLD, þañ sem fyrirbwiñ er Fiandanum og hañs Aarum.

542. Hverier komast i Helvijtis eylijfañ Dauda og Pijnu?

Aller þeir, sem lifad hafa i Syndunum af ææsettu Raadi, og eru i ydrunarleysi, Vantrw, Andvaraleysi, og raungri Atlan vm̃ Guds Raad, burtdaudir, og þeir kallast eylijfliga UTSKUUFADIR fra Gudi.

543. Hvad er þessi Utskwfan?

Ad sa alvijsi Gud, hefur, ecki af nockru forsaksløust ææsettu Raadi, helldur vegna Mañaña eigiñ moothroodanlligrar Þvermoodsku, ealyktad, ad utskwfa þeim, og fordæma þa alla, sem hañ hefur fra Eylijfd fyrirsied, ad hañs Raad vill

du sijfeldliga ecki sina, helldur forsmaa, og blijfa i þeirra Jdrunarleysi og Vantrw til Enda.

Joh. 3, 18. Hver a han trwir dæmist eigi, en hver han TRUUJR EJGJ, han er nu PEGAR DÆMDUR, þviad han trwdi eigi a Nafn eingetins Guds Sonar.

544. Hverier verda Hluttakandi i Gledi og Sælu þess eylijfa Lijfs?

Allir þeir, sem sannarliga hafa trwad a Christum, lifad Christiliga, og stadid i þvi stodugir allt til Enda; Og þeir kallast UTVALDJR.

545. Hvad er Utvalningin?

Ad Gud hefur til ætlad alla þaa til eylijfs Lijfs, sem han hefur fraa Eylijfd fyrir sied, ad mundu vilia medtaka þa frambodnu Naad, trwa a Christum, og i þeirri Trw stodugir standa til Enda. Rom. 8, 28. 30. Vier vitum, ad þeim, sem Gud elska, þiena allir Hlutir til hins besta, þeim sem EFTJR FYRJRHYGGJUNNJ kalladir eru. Þviad hveria han hefur aadur FYRJRHUGADA, þaa hefur han og TJLSKJCKAD, þad þeir skylldu verda samlijkir hans Sonar Jmind, so ad han sialfur sie Frumgietningur aa medal margra Brædra. En hveria han hefur fyrirhugada, þa hefur han og KALLAD, en hveria han hefur kallad, þa hefur han og RJETTLAATA GJORDT, en hveria han hefur riettlætta, þa hefur han og DYRDARLIGA GJORDT.

Ut af Drottinligri Bæn.

546. Hvad er ad vera jduglig Jdkun eins trw-ads Christins Mans?

Ad hafa sijna Umgeingni med Gudi i Bænni, og heilogum Hugleidingum, vidlijka sem þa Madur umgeingst og talar einlægliga vid Vin sin. Psal. 19. 15. Eph. 6. 18.

547. Hvad er þad ad bidia?

Þad er ad tala einfalldliga vid Gud i sijnu Hiarta, utansa sini Eftirlanaan fyrir honum, kvarta fyrir honum um sijnar andligar og lykamligar Naudsyniar, og af innsta Grunni Sälarinnar, fara einhvers a leit med alvarligri Laungun hia honum. 1. Tim 2. 13.

548. Hver a so ad bidia?

Aller Men, og jafnvel Smaa-Berninn, Psal. 8. 3. Þvi þad er eigi alleinasta ein Skyllda sem befalad er i Od ru Bodordinu, og annars efstliga ad oss hafir ad bidia; helldur er þad og einninn ein Naad og Velgiorningur, ad vier andvirdiligir og oþreinir meigum, og þorum ad bidia. Luc. 11, 1. 13. Cap. 18, 1. 8. Psal. 50, 15.

549. Gieta þa aller Men bedid a þann Hatt, ad Gudi sie þægiligt?

Nei, ecki þeir Yd runarlausu, þvi þeirra Bæn

er Gudi Andstygd; heldur þeir, sem aññadhver
eru umvendtir, edur eru a Umvendunar Veigi.

Joh. 9, 31. Vier vitum ad Gud heyrir eigi Synduga, helldur þad, ef nockur er GUDS DIJRCKARI, og GIORIR eftir HANNS VILIA, ÞANN HEYRIR HANN.

550. Hvern a Madur ad tilbidia?

Alleina þañ þrijeina Gud, sem alleiñ kañ ad bænheyra, og veita þad sem vier eftir Oskum.

551. Hvar a skal Madur byggia sijna Bæn?

Hañ skal byggia hana a JEsu Christi Forþienustu og Fyrirboon hia Fødurnum.

Joh. 16, 23. Sañliga, sañliga seigi eg ydur, ef þier bidied Fødurin nockurs i MJNU NAFNI, þa mun hañ giefa ydur þad.

552. Hvernig a Madur ad bwa sig til Bænariñar?

Madur skal, i hiartanligri Idran, taka fyrir sig einlægañ Asetning, ad vilia þioona Gudi, og moootstrijda alvarliga allri Synd; venda sijnu Hiartalagi fra veralldligum Hlutum, þeinkia um sijna stooru þreingiandi Naudsyn, setia sier fyrir Sioonir, ad sa Heilagi og Myskunsami Gud er þar nalægur, og snwa so, med Andvorpunum, um Bænariñar Anda, allri siñi Saalar Eftirlaungun til Guds, so sem til eins rijkugligs Uppsprettu Bruñs allrar Giædsku.

553.

553. Hvernig á vor Bæn og Samtal vid Gud ad vera lögud?

Hun á ad skie i sonarligu Trausti, med Gudrækni, Audmijkt, og Forlijkunarsømu Hiartalagi. Þar af verdur einnig ad koma Audmijkt og Lotning i Lijkamans Skicki og Háttalagi, fyrir þeim Almægtugasta Gudi, eins og giørdi Guds eigin Sonur, og heilagra Dæmi eru til.

Psal. 95, 6. Komid, lætum oss tilbidia og NJDURKRJUPA OG FRAMMFALLA, fyrir þeim Drottni sem oss hefur giørt.

1. Tim. 2, 8. So vil eg nu þad, ad Menirnir bidie i øllum Stødum, og upphefie heilagar Hendur AN REJDJ, og ØRVJNGLUNAR.

554. Hvenær, og hvar á Madur ad bidia?

Alltijd og allstadar, helldst i Einrúmi.

Luc. 18, 1. Hann sagdi eina Eftirlijking til þeirra þar uppá, ad Menn skyldu JAFNANN BJDJA, og eigi aflæta. Matth. 6, 6. Nær þu bidst fyrir, þa gack inn i þitt SVEFNHUUS, og LYKDYRUNUM AFTUR, og bid þu Fødur þinn i LEYNUM, og Fadir þinn sa i Leynum sier, mun þier þad OPJNBERLJGA aftur giallda.

555. A Madur ad bidia eftir Bænabookum alleina?

Lijka af Hiartanu, og med eigin Ordum.

556. Gieta Børn og einfalldt Foolk vel utskijrt sijna Hiartans Þanka, med sinum eigin Ordum?

Ja, þvi vid Gud kann Madur ad tala, eins

og

og, jaa einta.idilgar eñ vid Meñina, og þar ad auki aiefur hañ sijnum BORNUM NAAD-ARINNAR og BAENARINNAR ANDA. Sach. 12, 10. Rom. 8, 15. 26.

557. Hvad margslags er þa Bæniñ?

Tveñslags: Su Jñvortis, þa Hiartad talar alleina i Andvarpaniñi, Eftirlaunauniñi, og hoogværliga upplyftir sier til Guds, sem kallast jdulig Bæn, er bædi maa og biriar ad hafa i frami midt i Erfidi og Syfslunum. Su Utvortis, þa Muñuriñ ta'ar af Nægd Hiartans, og a vissum Tijmum fram ber sijna Paanka og Eftirlaanganir med Ordunum.

Psal. 19. 15. Laat hier þocknast ORDONIEDUR MJINS MUNNS, og MAALJD mijns HJARTA fyrir hier: Drottiñ miñ Frelsari og miñ Endurlausnari! Psal. 55, 17. 18. Eg vil AKALLA til Guds, og mun Drottiñ hiaalpa mier: Um KVOLLD, MORGNA og MJDDEGJ, vil eg KVEINA og GRAATA, þa mun hañ heyra mijna Raust.

Dan. 6. 11. Daniel fiell a sijn Knie PRISVARSINNUM A DEIGINUM, badst fyrir, lofadi og þackadi sijnum Gudi.. Psal. 119. 164. Ps. 38. 10. Es. 29. 13. 14.

558. Eigum vier alleina ad bidia fyrir siaalfum oss?

Nei vier eigum ad bidia fyrir ollum, og þo þod være vorir Ovinir; eñ sier i Lagi eigum vier ad bidia

a fyrir Yfirvalldinu, fyrir Kieñisedrunum, so og fyrir vorum andligum Brædrum og Systrum.

Jac. 5. 16. BIDJED HVER FYRIR ODRUM þad þier heilbrigdir verdid.

Matth. 5. 44. Bidied fyrir þeim er ydur GJORA SKADA, og OFSOOKN VEJTA.

559. Uñ hvad eigum vier ad bidia?

Ecki alleinasta um Lijkamligar Saaker; so sem: Uppehelldi, Frid og Heilbrigdi, hvers vier eigum ad bidia, med Forordi: EF ÞU VILLT DROTTJNN! Helldur sierdeilis um andligar Saaker, so sem: Fyrirgiefning Syndaña, Styrk Trwariñar, hreint Hiarta, goodañ Undirbwning til Daudans og eylijfa Saaluhiaalp. Þo hæfir ecki eñ Forords ad bidia um þær andligu Saaker, nar, sem ecki eru alldeilis naudsynligar til Saaluhiaalpar; so sem ad komast framar i andligt Volædi, fiña hiaa sier stoora Diorfung Trwariñar, edur mikla andliga Gledi og fleira þessu lijkt. Matth. 6. 9. Luc. 11. 1.

560. Hver er su allra fullkomnasta og besta Bæn?

Su heilaga Bæn, FADJR VOR, sem JEsus sialfur hefur kiendt sijnum Lærisveinum og ollum oss ad bidia med. Matth. 6. 9. 13. Luc. 11 2. 4.

561. Hvernig sundurdeilist þessi Drottiñlig Bæn?

J Jñgangiñ, Sio Bænirnar, og Niđurlagid.

562. Hvad er Jñgangurin?

Pad erugga Trwar Avarp: FADJR VOR PU SEM ERT A HJMNUM.

563. Pvi verdur Gud avarpadur i Bæniñi sem eiñ Fadir?

Gud vill med þessu Fodur Nafni tilleida oss og locka, ad vier trwa skulum, etc. (Les framar Frædiñ hier uñ.)

564. Kuña lijka þeir Ydrunarlausu ad hafa þad Trwar-Trausti, ad kalla Gud a Himnum SJNN FODUR?

Hañ er ad soñu allra Fadir ad Skopuniñi, Vidhalldinu, og hañs naadarsamligum Villia til ad umvenda þeim, og frelsa þa; Po samt kuña þeir Ydrunarlausu ecki ad kalla hañ Fodur, so leingi sem þeir ecki Endurfædast, og edlast eiñ sonarligañ Anda, þvi añars er þeirra rietti Fadir i Helvijti. Joh. 8, 44. Pier erud af FODURNUM FJANDA, og eftir Gyrndum ydar Fodur þa vilied þier giora.

565. Hver kañ þa ad kalla Gud siñ Fodur?

Pau Endurfæddu og soñu Guds Born, jafnvel þo þau sieu veik.

Gal. 4. 6. Med þvi PJER ERUD BORN, hefur Gud sendt Anda siins Sonar i ydar Hiortu, kallandi, ABBA, KJÆRJ FADJR.

566. Hvar fyrir er sagt, Fadir VOR, en ecki: Fadir minn?

Þvi sierhver Christinn Madur a ad bidia i Einingu Andans, og Nædarinnar, med hinum ødrum, og fyrir hinum ødrum, so sem fyrir sialfum sier.

567. Hvar fyrir kollum vier Gud-þann Fødur sem er i HIMNUM?

Til ad upplyfta Hiartanu, og þvi helldur ad uppørva Virdingarfullt Trwnadar Traust, til þess allra Hæsta, sem sier og megnar alla Hluti. Matth. 6. 32. Ydar HIMNESKUR Fadir veit (ad) þier þurfid alls þessa vid.

568. Eru margar Bænir i Fadir vor?

Sio, af hverium Fioorar þær Fyrstu hlljda uppa þad Gooda, sem vier bidium um; en Þriar sijdari hlijoda uppa þad Illa, sem vier Oskum ad umflija.

Fyrsta Bæn.

Helgist þitt Nafn.

569. Hvad merkir Guds Nafn?

Hans Eiginnligleika, Ord, Sacramenti, og allt þad sem honum sierdeilis tilheyrir.

(Sia framar Annad Bodord.)

570. Verdur þetta Guds Nafn heilagra af þvi vier bidium þess?

Guds Nafn er sannarliga i sialfu sier heilagt; en

eñ vier bidium hier, ad þad mætti og so hiaa oß helgast.

571. Hvernig helgast Guds Nafn?

Þa Guds Ord kieñist klaart og hreint, og vier, etc. Matth. 5. 16. Laatid so ydvart LIOOS lijsa fyrir Moñunum, so ad þeir siai ydar GOOD VERK OG DIIRDki FODur YDar a Himnum.

572. Hvernig verdur Guds Nafn vanhelgad?

Med raungum Lærdoomi og ogudligu edur Hræsnisfullu Lijferni; ÞVIHVER SEM ODRUVIISI KIENNIR EDUR LIIFir, ENN GUDS ORDVIIDur, etc. Rom. 2, 23. Þu hroosar þier af Logmaalinu, og VANVIRDIR GUD fyrir YFIRTRODSLU Logmaalsins. Sia Ezech. 36. 22. 23.

573. Kañ eiñ Idrunarlaus Syndari vel ad bidia med þessari Firstu Bæn?

Nei, ecki af saññarligu Hiarta, þvi hañ er sialfur saa sem lastar og vanheidrar þetta helaga Nafn.

Auñur Bæn.

Tilkomi þitt Rijki.

574. Er Guds Stioornan edur Rijki margfalldt?

Þrefalldt, Sem er:

1.) Natturuñar Rijki, i hverlu hañ med sijnu Almætti stioornar ollum skøpudum Hlutum eftir sijnum Vilia.

(2.

2.) Naudar Rijki, þad er Kyrkian, edur Samneyti Heilagra, hvar han stioornar sijnum trwudum Bornum fyrir sin Heilaga Anda i Ordinu og Sacramentunum.

3.) Er Dijrdarinar edur Tignarinar Himneska Rijki, i hveriu þeir, sem Christo tilheyra, skulu eylijfliga rijkia med honum, i fullkomiñi Sælu og Gledi.

575. Um hvert af þessum Rijkium bidium vier i Añari Bæniñi?

Um Naudarinar og Dijrdarinar Rijki.

576. Hvernig kiemur Guds Rijki til vor?

Þegar vor Himneskur Fadir giefur oss sin Heilaga Anda, etc.

567. Kañ eiñ Idrunarlaus Syndari vel ad bidia med þessari Añari Bæn?

Nei, ecki af sañarligu Hiarta, þvi hañ er hrædd. ur vid Heilags Anda Stioornan, amast vid Guds Rijki, og lifir af Asetningi i Satans Rijki.

578. Hefur Satan þa lijka eitt Rijki?

Ia, þessarar Verralldar Gud og Hefdingi er kroftugur i Bornum Vantrwariñar; Og undir hañs Stioornan standa allir sem eigi eru endurfæddir, allt þangad til þeir umvendast.

Col. 1, 13. Sa ed oss hefur frelsad af VALDE MYRKRANNA, og hefur oss iñsett i Rijki sijns elskuliga Sonar.

579. Hvar af þeckiast þeir þa sem eru i Diofulsins Rijki?

Þar af, ad þeir þioona Syndinni, og giora Diofulsins Vilia, so sem være hann þeirra Herra.

1. Joh. 3, 8. Hver sa SYNDINA GIORIR, er af Dioflinum.

Þridia Bæn.

Verdi þinn Vilie so a Jordu, sem a Himni.

580. Hvad er Guds Vilie?

Guds Vilie er vor Helgan fyrir Trwna og Kiærleikann, eftir Lögmaalinu og Evangelio.

1 Joh. 3, 23. Þetta er hans BODORD, ad vier TRUUM a Nafn hans Sonar, JEsu Christi, og ELSKUM hver annan, so sem þad hann gaf vs Bodord. 1. Thess. 4, 3. Þad er VILIE GUDS ydar HELGAN.

581. Skiedur þessi Guds Vilie alltijd og hia ollum?

Nei, þvi þar sem Guds Rijki kiemur ecki til, þar skiedur ecki hellldur hans, helldur Diofulsins, Heimsins og Holldsins Vilie.

582. Hvernig skiedur þa þessi Guds Vilie?

Þegar Gud hindrar oll vor ill Raad og vondan Villia, etc.

583. Giorir þa Vilie Mannsins ecki neitt Gott, ef hann maa vera sialfrædur?

Nei, þvi vors Holldz Sinnislag, er Fiandskapur

r i giegn Gudi; Hverki þeckium vier þad sem
s er Reyndar nytsamligt, nie hofum Rænu at
leita þess, nema Gud upplijsi vorn Skilning,
hneigi vorn Vilia til ad leggia oss undir þad
m hañ vill vera læta; Þvi hañs Vilie allei-
r Vijsdooms-fullur, goodur og fullkomiñ.

584. Gietur Guds Vilie skied hier a Jørd-
ñi af Mønnunum, eins og hañ skiedur i Himninum
f Einglunum?

Jaa, þo þad verdi eigi so fullkomliga, þa gi-
tur hañ skied samt med so hiartanligri Einlæg-
ni, Gledi, og Alvorugiefni.

585. Er þad noog ad vier i Hlijdniñi giørum
Guds Vilia?

Nei, oss biriar og so ad lijda þoliñmoodliga
þad sem Gud vill vera læta, og giefa oss alld-
ingis undir hañs Hond, lijka sem eiñ sivkur leg-
gur sig i Læknarans Hendur.

1. Sam. 3, 18. Eli sagdi: Hañ er DROTTIÑ, hañ
GIØRI HVAD HONUM ER ÞECKT.

586. Gieta Veralldariñar Børn med sañarligri
hiartans Alvøru bedid med þeirri Þridiu Bæn?

Nei, þvi þau strijda af Asetningi mooti Guds
Vilia, og vilia ad hañ hagi sier eftir þeirra dær-
igum Villa, og syndsamligu Siergiædi.

Fioorda Bæn.

Slef

Gief ofs i Dag vort dagligt Braud.

587. Hvad skilst fyrir dagligt Braud?

Allt þad sem eigi maa ann vera til þessa Lijfs Biargar, etc. Og er eigi alleina bedid um, a vier meigum odlast þetta, helldur ad þad meig einig blessast ofs.

588. Þvi kallast allt þetta Braud?

Af þvi Braudid er þad almenasta og naudsynligasta Medal, til Lijkamans Biargar og Uppheldis.

589. Hvers vegna bidur þu um dagligt Braud?

Þvi eg a ad vera anægdur med naudsynlig Uppheldi, an þess ad kieppast eftir yfirflodtanligu. 1. Tim. 6, 8. Nær vier hofum FÆDU og KLÆDNAD, so lаatum ofs; NÆGIA.:

590. Þvi er tillagt þetta Ord; J Dag?

Þvi eg maa eigi ala Önn annars Morguns, Helldur laata hverium Deigi NÆGIA SJJNA PJAANJNG. Matth. 6, 34.

591. Þvi seigir þu: Gief ofs VORT Braud?

Vegna þess vier smilykium einig vorn Na unga i Bæninni; Lijka þess vegna, ad vier eigum ad bidia, ad vier mættum eta vort eigid Braud, en ecki stolid Braud med Rangloeti og Leti, hverin ordsakast ad ganga a Vonar-Vol.

2. Thess. 3. 12. Slijkum biodum vier og aminnum

Þe

þar, fyrir vorn Drottin JEsum Christum, þad þeir ERFIDI med Spaklæti, og ETI SITT EIGID BRAUD. 1. Thess. 4. 11. 12.

592. A þa sa, sem bidur um Dagligt Braud, ad erfida lijka fyrir þvi?

Jaa, 1. B. Mos. 3. 19. J þijns ANDLITIS SVEITA skalltu neyta þijns Brauds.

593. Ma hun Rijki þa ecki vera alldungis Jdiulaus?

Nei, fyrst han vill eta, þa a han ad erfida; þad er, giora nockud Gott, hvad sem vera kan til Dyrdar Gudi og Gagns Naunganum.

1. Pet. 4. 10. ÞJONI HVER ödrum, hver sin, med þeirri GJOF, sem han hefur ödlast, so sem GODIR FORSTJORNAR-MENN marg-fallligrar Guds Naadar.

Fimta Bæn.

Fyrirgief oss vorar Skulldir, so sem vier og fyrirgiefum vorum Skulldunautum.

594. Hvad fyrir Skulld edur Gialld er þad, sem vier bidium Gud ad fyrirgiefa oss?

Vorar Syndir med þeirra forþlenta Straffi, tijmanligu og Eylijfu.

595. Vill Gud fyrirgiefa þa Skulld an Betalings?

Christus hefur betalad þan sijdarsta Pening fyrir oss, sem eigi kunum sialfir ad betala, þar fyr-

ir bidium vier i hañs Nafni uñ Naad og Fyr-
irgiefning.

596. Hefur Syndariñ Þørf ad bidia Dagliga uñ Fyrirgiefning Syndaña, þegar Gud hefur Einusiñ tekid hañ til Naadar?

Jaa: lijka so sem vier þurfum dagliga Braud vid, so þurfum vier og lijka Naadar og Fyrirgiefningar med; þvi vier, þvi midur! Syndgum dagliga af Breiskleika, jafnvel þo Guds Børn syndgi eigi framar af Asetningi edur Jllgyrni.

Ps. 19. 13. Hver kañ ad formerkia hversu oft hañ misgiørir? Fyrirgief þu mier miñ HEJMUGLJGUM BREST.

597. Hveriu losum vier Gudi i þessari Bæn, þá vier leitum Fyrirgiefningar til hañs?

Ad vier aftur aa mooti vilium fyrirgiefa og forlaata vorum Skulldunautum, þad er, hinum ødrum Moñum, sem brotid kuña ad hafa i mooti oss, jafnvel þo vier forþienum ecki þar med af Gudi Syndaña Fyrirgiefning. Col. 3. 13. UMLJDJD HVER ANNAN, og ef ad nockur hefur Klogu-Maal moot ødrum, þa FYRJRGJEFJD þad, hver ødrum iñbyrdis, LJJKA SO SEM CHRJSTUR hefur FYRJRGJEFJD ydur, so skulu þier einig. Luc. 6. 37. FYRJRGJEFJD, muñ ydur fyrirgiefid verda,

598. Kañ þa-sa Hatursfulli og Hefndargiarni ad bidia med þessari Fimtu Bæn sier til nockurs Gagns?

Ne-

Nei; þvi med þvi þad er eigi satt, ad hañ fyrirgiefi þeim, sem giørdt hafa honum i moot, þa bidur hañ, ad Gud vilie ecki helldur fyrirgiefa sier sijnar Syndir, og þad skiedur eigi helldur; Eñ Reidi Guds blijfur yfir honum, lijka so sem Reidi hañs yfir Naunganum. Syr. 28. 1. 2. Hver sijn SIAALFUR HEFNIR, a þeim mun DROTTINN aftur HEFNA, og honum eiñig HANNS SYNDIR afturhallda. FYRIRGIEF þijnum Naunga, þad sem hañ hefur misgiørdt vid þig, og BID SIIDANN, so munu þier og lijka þijnar SYNDIR verda FYRIRGIEFNAR.

Matt. 6. 15. Ef þier FYRIRGIEFID EIGI Moñunum siñ Brest, þa mun ydar FADIR EIGI FYRIRGIEFA ydur ydar Brot.

Siøtta Bæn.

Eigi iñleid þu oss i Freistni.

599. Freistar Gud nockurs Mañs?

Hañ er ecki eiñ Freistari til þess Vonda, þvi þad er mootstæviligt hañs Heilagleika. Jac. 1. 3.

600. Eru þar þa meir eñ einslags Freistingar til?

Ja, sumar eru af Gudi til Gooda; eñ, hinar til Ills, eru af Dioflinum, Heiminum, og vorri eigiñ Holldi.

601. Hvad eru eiginliga þær Freistingar sem koma fra Gudi?

Þær eru nockurskonar vlijst Asigkoinulag-, and-

endligt edur lijkamligt, sem Gud lætur Menñ reyna, til þess ad reyna þar, og láta sia, hvert þeirra Hiarta er soñ Trw, Kiærleiki, edur Poliñmædi.

602. Seig þa nockud til Dæmis uppa soddañ Freistingar?

So reyniſt og freiſtaſt ſa Riiki, med ſiinum Rijkdoomi, hvert hañ ſie myſkunſamur; ſa Fatæki, med ſiñi Orbyrgd, hvert hañ ſie ánægdur, ſa Mektugi, med ſiñi Makt, hvert hañ ſie lijtilaatur; ſa Beſæli, med ſiñi Eymd, hvert hañ ſie þoliñmoodur; ſa ſem hverki ſier nie fiñur Huggun, er þar med reyndur, hvert hañ gieti trwad eingu ad ſiidur.

603 Þeckir Gud ecki an þeſſa Hiarta Mañſins?

Ad viiſu þeckir Gud hañs iñſtu Þanka aleingdar, eñ hañ vill, ad Maduriñ verdi ſialfum ſier og ødrum riett kuñugur.

Job. 6. 6. Þetta ſagdi hañ af þvi, ad hañ villdi REYNA hañ, þviad HANN VISSI VEL, hvad hañ villdi giera. Sia Eftirdæmi Abrahams, 1. Moſ. 22. 1. etc. Iſraels Foolks i Eydimørkuñi, 2. Moſ. 16. 4. Ezechiæ 2. Chron. 32. 31.

604. Bidium vier þa i Siøttu Bæniñi, ad Gud freiſti vor alldeilis ecki?

Nei, þvi þad er oſs oftliga miøg nytſamligt. Jac. 1. 2. 3. Brædur miinir elſkanligir! REIK-
NJD

MJD þad fyrir allañ KOSNUD, nær þier i marg vijsligar FREJSTJNGAR' fallid, og vitid þad ydar Trw verkar Poliñmædi.

605. Hvad er þa Meining þessarar Bænar?

Ad sialfur Gud vilie eigi freista vor fram yfir vort veika Megn; helldur audsyna sig trwfastañ, og giefa soddañ Enda a Freistinguñi, ad vier faaum hana þolad; Og þa hañ lijdur þad, ad vorir Ovinir freista vor, þa setie hañ þeim vijst Takmark.

606. Hverier eru þeir Ovinir, sem freista vor til hins Vonda?

Þeir eru: Diofulliñ, Heimuriñ, og vort eiged Holld og Blood.

607. Hvernig freistunst vier af þessum vorum Saaluhialpar Ovinum?

1.) Diofulliñ, sa rietti Freistari, mz Eitur vondum Hugreñingum, eins og odrum gloandi Pijlum. Joh. 13, 2. DJOFULLJNN hafdi SENDT J HJARTA Judæ Simonis Jschariotñ, ad hañ sviki JEsum.

2.) Heimuriñ, þad er, Heimsins Born, freista med Oganan, Tillockan, hneixlanligum Eftirdæmum, og illum Muñrædum, sem spilla goodum Sidum.

Ordsk. S. 1, 10. Son miñ, þegar JLLJR SKALKAR LOCKA PJG, þa filg þu þeim ecki.

3.) Vort Holld og Blood, edur ill Nattura, so'sem hiñ naalægasti og hættasamligasti Ovinur, freistar vor med illum Gyrndum og Lystingum sem i Hugañ koma. Jac. 1. 14. Hver eiñ FREISTAST, nær hañ TILLEIGIST af siñi eigiñ Gyrnd, og LOCKADUR verdur.

608. Hvad er sa ad giøra, sem freistadur verdur til þess Bonda?

Hañ skal vaka, bidia, og strijda, med þeim andligu Hervopnum i mootl þessum Hættasamligu Ovinum. Eph. 6. 16. 17. 18. Umñ fram alla Hluti, þa hondlid TRUUARINNAR SKIØLLD, med hverium þier kuñid ut ad slockva øll Elldlig Skeyti þess extrada Ovinar; Og grijpid HIALM HIALPRÆDISINS, og SVERD ANDANS, hvert ad er Guds Ord, og BIDIED JDUGLIGA i allri Naudþurft, med Bæaum og Beidni i Andanum, og þar til VAKID med ollu Stadfesti og Akalli fyrir Heilogum

609. Er ecki Vantrw, edur hædiligir Þeankar um Gud, hættasamligar Freistingar af Diøflinum og Mañsins Hiarta?

Jw; eñ sierhver trwadur Madur, sem hefur Andstygd a þvi, og strijdir þar a moeti, eftir fremsta Megni, mar hugga sig þar vid, ad Gud sier, ad honum er þad eigi i Siaalfrædi, helldur er þad ein saarlig Piaaning, su er honum ad sijdustu verdur til Saaluhialpar Nota.

610. Gietur Madur eigi siaalfur leidt sig i Freistni?

Ju,

Ju, þa hañ ei flyr og fordast, allt Tækifæri til þess sem J-t er, helldur, les skadligar Bækur, umgeingst uggalaust med Bornum Veralldariñar, edur tekur sier, frañyfir sitt Embætti, þa Hluti fyrir Hendur, sem kuña ad lada hañ til Synda, og hneixla hañ.

611. Hvad er Hneixli?

Ein Asteiting, sem liggur i Veigi fyrir vorri Saalu, og kan ad verda heñi til Falls.

612. Er Hneixlid margslags?

Tveñslags.

1.) GJEFJD Hneixli, sem odrum verdur giefid, med syndsamligum Ordum, Atvikum, Athofnum, Forsoomun (þess sem gioraft skal) edur og med Misbrwkun siña Frijhelta, sierdeilis þa þad skiedur af þeim, sem i þeim Lavmur Hofud-Stiettum eru yfir adra bodnir til goodrar Fyrirmindar.

2.) TEKJD Hneixli, sem raangliga er tekid af þvi sem er saklaust og gott.

Matth. 18. 7. VEJ sie Heiminum fyrir HNEJXLUNUM. 1. Cor. 8. 13. Rom. 14. 13. o. s. f.

Matth. 15. 12. 13. 14. Þa geingu hañs Lærisveinar ad honum og sogdu: Veitstu, ad þa er þeir PHARJSEJ HEYRDU þad ORD, HNEJXLUDUST þeir? Eñ hañ svaradi og sagdi: Oll Plantan, hveria miñ Himneskur Fadir plantar eigi, mun upprætast. Latid þaa fara, þeir eru BLJNDJR og BLJNDRA

RA LEIDTOGAR, ef blindur leidir aññ blindañ þa falla þeir baadir i Grøfina. Joh. 6. 60. 61.

Siounda Bæn.

Hellldur frelsa oss frꝏ Illu.

613. Er margslags þad Illa sem vier hier afbidium? Fernslags, nefniliga, so mikid sem æhrærir Sꝏlu, Liif, Æru og Goß; og þar Diofulliñ eir illur, Jai, Ordsok til alls hiñs Illa, þa bidium vier og i þessari Bæn mooti honum.

614. Hvad er Illt, sem snertir og skadar Sꝏlina? Sialf Syndiñ, sem er Root alls Ills, nagandi Samvitska, Forherding, Orvijnglan, og Eyliif Helvijtis Angist.

615. Hvad er Illt, sem snertir og skadar Lijkamañ? Allrahanda Siwkdoomar, og adrar tilfiñanligar saarar Kvalir, af Hwngri, Kullda, Fanngelsi, Landflootta, og ödru þesshꝏttar.

616. Hvad er Illt, sem snertir og skadar Æru vora og Goodz?

Rain Tijmañligra Audæfa af Ovinum edur Þioofum, Elds-Bruni, Vatns-Vodi, svijvirdiligur Armoodur, Hꝏdung og Skoñ.

617. Hvad eigum vier hellst ad afbidia af ollu þessu hinu Illa?

Pad sem Illt er æhrærandi Sꝏlina, þvi ef vier hofum Frid vid Gud i eiñi goedri Samvitsku, þa

þa kuñum vier ad hugbreista oss i ollu odru Mootlæti, þvi þad er þa first eiñ heilsusamligur Kross.

618. Af hveriu er Krossiñ heilsusamligur?

Þvi haũ nidurdempar Syndina, Sialfrædi Holldsins, og Elskuna til Heimsins, uppvekur Eftirlaungun eftir þeirri Himnesku Roosemd, haũ æfir, reynir, og styrkir Trwna, og heñar Avexti, einig Bænina, Yfirvegan Guds Orda, Audmiukt, Poliñmædi, Reynslu og Vonina; Haũ lætur Guds Naad og Almætti merkiast i vorum Breyskleika, haũ giorir oss samlijka JEsu Mind, og leggur so Veigiñ til þess stærri Vegsemdar.

Post. Giorn. 14, 22. Oss biriar fyrir MARGAR HRELLINGAR INN AD GAANGA I GUDS RIKI.

619. Eru eigi þeir Ogudlegu og so Tijdum Krossberendur?

Nei, eingiñ er Krossberari, nema þess Krossfesta JEsu Eftirfilgiari; Eñ sa Ogudligi hefur ad soña margar Plaagur, sem haũ oftast nær giorir sier sialfur. Psal. 32, 10.

620. Hvenær verdur eitt Guds Barn fullkomliga frelsad fraa ollu Illu?

I Daudanum, sem þvi er ein Frelsan fraa þessum Daudans Lijkama.

621. Meigum vier þa oska oss Daudans?

Eckj af Opoliñmædi, helldur af Leida aa Syn-

diñi, og Trwariñar Eftirlaungun til þeirrar fullkomnu Sameiningar vid vorn Hiartkiæra Endurlausnara; Eñ þo so, ad vier med Poliñnædi befolum þad hañs Villa.

Phil. 1, 23. Eg hefi GYRND a fra ad skiliast, og HIAA CHRISTO AD VERA.

622. Hafa O-nñvendt Heimsins Born nockra Ordsæk ad ofka sier Daudans?

Nei, þvi þa þau giora þad, yfirvega þau eigi hvad þar eftir skal frañ vid þau koma, og hversu herfiligur ad er sa Kvalastadur, sem þeirra Salir komast i eptir Daudañ.

923. Hver fær þa Saluhialpligañ Dauda?

Sa sem deyr i Drottni; Pad er, i riettu Trwariñar Samfielagi vid Herrañ JEsum.

Opiñber. B. 14, 13. SÆLIR eru þeir Framlidnu SEM I DROTTNI DEYIA i fra þessu Iar, Andiñ seigir ad þeir HVJILI af þeirra Erfidi, eñ þeirra Verk filgia þeim eftir. Ebr. 11, 13.

624. Eru þa eigi allir sælir, sem kalladir eru so, þa þeir eru daudir?

Nei.

Spek. B. 3, 1. Salir riettlætra eru i Guds Hendi, og eingiñ Pijna snertir þær.

625. Hvernig hliodar Nidurlagid af Fadir vor?

Pviad þitt er Rijkid, Mætturiñ, og Dijrdiñ, ad Eylijfu, Amen.

626.

626. Hvar fyrir miñist su bidiandi Saala þessara Hluta sijdarst i Bæniñi?

Vegna þess, ad þad er krostugt Medal til Uppvorvunar Trwñi og Voniñi um Bænheyrslunа, ad miñast ai Guds Rijki, Magt og Dijrd.

627. Hvad merkir þad Ord, AMEN, sem seinast er tillagdt?

Þetta okuña Ord merkir Jaa, vissuliga, sañliga, þad skal verda.

628. Kañ Madur þa ad vera viss um, ad hafi verdi bænheyrdur, og ødlist þad sem hañ bidur um?

Jaa, þvi Gud hefur befalad ad bidia, og lagt Befalninguñi Fyrirheitid til, so þad skal skie ad hañ skal bænheyra oss. Amen, Amen, þetta skal þier alle vissuliga giefast; Lijka so verdum vier vissir giordir þar um af Fyrirhoon Christi, Heilags Anda, og allrar Christiligrar Kyrkiu.

Luc. 11. 9. BJDJED, og MUN YDUR GJEFAST, og LEJTJD ad, og munud þier FJNNA, KNJJED ai, og mun fyrir ydur UPPLOKJAST verda. Psal. 50. 15. Es. 65. 24. Joh. 16, 24.

629. Eñ skiedur þad þa alltijd?

Jaa, nema so sie ad Madur bidie i mooti Guds Vilia, edur um þad sem hañ helldur oss sie eigi þienanligt, og þa veitir hañ oss eigi þad sama, helldur añad betra i þess Stad. Joh. 5. 14. Þad er su Diørfung sem vier høfum til hañs, ad ef VJER

BIDJUM nockurs EFTIR HANNS BILIA, þa HEYRJR HANN oss. 2. Cor. 12. 8. 9.

630. Lætur Gud þa Bænheyrsluna koma strax fram?

Stundum, en eigi avallt; Þvi þa han vill ad vier jdkum oss i stadfastri Trw, Von, og Þolinmædi, þa dregur han Hiaalpina undan um̃ Stundar Sakir, og lætur hana koma i riettan̄ Tijma. Sia Habac. 2, 3. 2. Pet. 3, 9.

631. Seig mier nu Lokśins: Hvad a ad koma Manni til þess ad bidia kostgiæfliga?

Guds Befalning og Fyrirheit, Man̄eskiunnar eigin̄ Neyd, og ypparlig Nytsemd (sem hun hefur af Bæna Jdiun̄i), so og, ad Trwin̄ kun̄i ad eflast, og Gud verdi dijrdkadur og lofadur fyrir Bænheyrsluna.

Ut af Skijrnar Sacramentinu.

632. Hvad er Sacrament?

Þad er sierdeilis heilög Handtiering (hellagt Verk, og heilög Þioonusta) in̄sett af Gudi, i hverri han̄ med syniligum Meðolum fram̃bijdur, veiter og stadfestir sijna osyniligu Naad og himnesk Giædi.

633. Hvad morg voru Sacramentin̄ i Gamla Testamentinu?

Tvo; Um̃skurnin̄ og Paaska-Lambid.

634. Hvad skilur þu fyrir Umskurnina?
Gud skipadi Abraham ad allt Karlkyns af hans Sædi, skylldi endiliga umskierast eftir Fædingunna, og mediakast med þvi mooti i Saattmaala vid Gud; þo reiddu Gydingarnir sig raungliga uppa Umskurn þeirra i Holldinu, þar þeir voru eigi ad Hiartanu umskornir i Andanum.
1. Mos. 17, 19. etc. Rom. 1, 28. 29. Jerem. 9 26.

635 Hvad skilur þu fyrir Paaska-Lambid?
Paaska Lambid var tilsett af Gudi ad Degum Mosis, til Minnis um Utleidslu Israels Folks af Egyptalandi; Med þvi var og þeirra Trw stadsest, um Messiam, sem koma ætti, hver og einig mundi laata slaatra sier eins og eitt Lamb.
2. Mos. 12, 1. 10. 1. Cor. 5, 7. Ebr. 11, 28.

636. Eru morg Sacrament i Nya Testamentinu?
I Stadinn fyrir Umskurnina og Paaska Lambid hefur vor Drottinn JEsus innsett einnur Tvo i þvi Nya Testamenti, sem er: Su heilaga Skirn, og þad heilaga Kvølldmaaltijdar Sacrament.

637. Eru þa allir Christnir skylldugir ad tijdka þau heilogu Sacrament?
Jaa, þeim byriar ad þacka Gudi fyrir þvilijk Naadar Medol, og einganveginn ad forsooma þau ... fyrirlijta; En meiga þo eigi ... Idrunar

runar og Trwar, hafa eitt fawijsligt Traust at Brwkun þessara Medala, (edur i sini Hugskots Blindni reida sig uppa þad, ad þeir verdi Saaluhoolpnir, first þeir hafi þessi Mcdol brwkad.)

638. Hver Mismunur er a þessum Tveimur Sacramentum?

J Skijrnar Sacramentinu verdur Maneskian so sem i giegnum einar Dyr lateïn inn i Guds Kyrkiu, og samteingd Guds Naadar og heilagra Samfielagi; En fyrir verdugliga Brwkun Altaris Sacramentisins stadfestist og stirkist hennar Saal i þvi Gooda, sem adur var uppbyrlad.

639. Hoꝛsum vier margt ad athuga um Skijrnar Sacramentid?

Preent, sem er: hvad þad er? Hvad Gott Gud veitir oss med þvi? Og hvar til þad skyllldar oss?

640. Hvad er Skijrnar Sacramentid?

Skijrnin er ecki einsamallt Vatn. (Les Frædin.)

641. Hvad er hun þa meira?

Hun er þad Vatn, sem saman er reyrdt og bundid, etc. (Les Frædin.)

642 Er þa margslags veruligt Efni i þeirri Heilagu Skijrn?

Tvenslags: nefniliga, Vatnid og Guds Ord, samlagad Vatninu.

643. Hvad fyrir Vatn er þad?

þad

Pad er riett nattúrligt og almeñiligt Vatn.

644. Hvert er þad Ord sem samlagad er Vatninu?

Pad er JEsu Ord: Matth. 28, 19. Marc. 16, 15. 16. Farid ut, og kieñid ollum Pioodum, og skijrid þær, i Nafni Fodur, og Sonar, og Heilags Anda.

645. Hvad er Jñihalld þessara Orda?

Pad er tveñslags, sem er Skipan ad skiira, og læta sig skiira, so og lijka Fyrirheitid um Sæluhialpina handa þeim sem eru skijrdir, og þar med sañarliga trwa

646. Hverniger farid ad skijra?

Mañinum er dijft i Vatnid, ellegar þvi er ausid yfir hañ, i Nafni Guds Fodur, Sonar, og Heilags Anda.

647. Hvar fyrir nefnist þeirrar Heilogu Preñingar Nafn vid Skijrnina?

Pad hefur Christus so skipad til þess, ad ædvijsa þar med, ad sa skijrdi kiemst þa i nakvæmt Samkvæmi, og Sameining vid Gud, heyrir honum til, og er teiknadur med hañs Nafni.

648. Hver æ so ad skijrast?

Allar Pioodir; so hefur Christus skipad i Jñsetningar Ordunum, og lijka eiñiñ Ungborniñ, þad eru allir Meñ, ad eingum undañteknum,

sem

sem vilia komast iñ i Guds Sofnud, og verda Saaluhoolpnir.

649. Hver maa skijra?

Þegar Naudsyn krefur, maa þad giora hver eiñ Christiñ Madur, eñ regluliga verdur Skijrniñ framiñ og veitt af Guds Þienurum, sem eru Raadsmeñ yfir Guds Leyndardoomum. 1. Cor. 4, 1.

650. Hvad Gagn og Nytsemd er ad Skijrniñi?

Þad hun verkar og framkvæmir i oss Fyrirgiefning Syndaña, frelsar oss fraa Daudanum og Dioflinum, og giefur ollum þeim eylijft Lijf, sem trwa þessum Guds Ordum og Fyrirheitum. Guds Ord og Fyrirheitiñ eru þessi:

Marc. 16, 16. Hver hañ trwir og verdur skijrdur, saa skal Saaluhoolpiñ verda, eñ hver sem ecki trwir, hañ skal fordæmast.

651. Hver er Meining þessara Orda?

Þessi: Ad Skijrniñ giorir oss Tvofalldt Gagn, first frijar hun oss fraa miklu Illu, þar næst veitir hun oss mikid Gott.

652. Hvert er sierdeilis þad Firsta Illa, sem Skijrniñ frelsar oss fraa?

1. Syndiñ, fraa hverri hun frelsar oss, þad er, ad kvitt verdur giefid bædi Sekt og Straff Uppruna

runa Syndariñar, so vel sem þeirrar Gloranligu, og Makt og Yfirrad Syndariñar verda nidurdempud, fyrir Christi Kraft, i þeim, sem Skijrdur er, jafnvel þo Syndariñar Root takist eigi burt til fulls.

Rom. 6, 4. Þvi erum vier og eiñig med honum GREFTRADIR, FYRIR SKIJRNINA I DAUDANN, uppa þad, ad lijka sem Christur er uppvakiñ fra Daudum, fyrir Dijrd Fødursins, lijka so skulum vier GANGA I einu NIJU LIFFERni.

653. Hvad er þad Añad Illa, sem Skijrniñ frijar oss fra?

Daudiñ; Þvi allar Piningar, og sa sijdasti Vidskilnadur hiedañ fra þessu Lijfi, er þeim, sem eru Skijrdir, og Trwadir Christnir Meñ, ecki nockurt Straff edur Skadi, helldur eiñ Abati, blessadur Kross, og eiñ Saaluhlaalpligur Heimflutningur, og Iñgangur i þad eylijfa Lijf, med þvi sa andligi og eylijfi Daudi hefur tapad allri siñi Makt yfir þeim.

1. Cor. 15, 55. og 57. DAUDI! HVAR er ÞINN BRODDUR? HELVIJTI! Hvar er þiñ SIGUR? Gudi sieu Packir, sem oss hefur SIGURINN gefid fyrir Drottiñ vorn JEsum Christum.

654. Hvad er þad Pridia Illa sem Skijrniñ frelsar oss fra?

Diøfulliñ, hver ed tapar siñi Makt a þeim

sem

sem fyrir Skijrnina eru komnir fra Myrkrunum til Liossins, og fra Andskotans Valldi til Guds.
Post. Giorninb. 26, 18. Col. 1, 13.

655. Hefur Christur eigi frelsad oss fra Synduñi, Daudanum og Dieflinum: Hvernig tileinkast þad Skijrniñi, ad hun hafi frelsad oss fra þessu?

Vegna þess, Skijrniñ er : ad Medal, fyrir hvert vier komunst i Samfielag med Christo og niootum hañs Velgiorninga.

Gal. 3., 27. So mörgir af ydur, sem erud SKIJRDIR UPPaa CHRISTum, þier hafid IKLÆDST CHRISTO. Rom. 6, 3. 4.

656. Hvad Gott utvegar Skijrniñ oss i Stadiñ þess Illa, sem hun frijar oss fra?

Eylijft Lijf og Saaluhialp, sem eigi kañ ađad eñ filgiest ad med Fyrirgiefning Syndaña, hia þeim Christnu, sem skijrdir eru og trwa.

Marc. 16, 16. Hver hañ trwir og VERDUR SKIJRDUR, sa skal HOOLPIÑN verda, eñ hver eigi trwir, hañ skal fordæmast.

657. I hveriu er Saaluhiaalpiñ iñifaliñ?

I þvi, ad sameinast vid Gud, og niota Guds; Þvi hañ er þar ædsti Goodi, og su veruliga Sæla, Joh. 17, 21. 27.

658. Verda þa allir Saaluhoolpnir sem eru skijrdir?

Nei, ecki allir, helldur þeir skijrdir, sem trwa; Þvi Christur seigir, ad hver sem ecki trwi, skuli verda fordæmdur, jafnvel þo hañ sie skijrdur.

659. Er þad þa møguligt ad Smaabørnin̄ hafi Trwna?

Jaa, þvi þau gieta tekid aa mooti Verkun Heilags Anda, jafnvel þo þad vitist og fornemist eigi.

Luc. 1. 15. Þegar i fraa MOODUR-KVIDI mun han̄ UPPFYLLTUR verda af HEILÖGUM ANDA. Psal 22. 10. 11. Psal. 8. 3. Matth. 18. 6. Cap. 19. 14.

660. Fordæmast þau Ung-Børn sem deya, ádur en̄ þau hliioota Skijrn?

Einganveigin̄; þvi þau forakta eigi, helldur missa þad Medal Naadarin̄ar, sem Gud hefur ad son̄u bundid oss vid, en̄ eigi sialfan̄ sig, þvilijka gietur han̄ giordt Saaluhoolpin̄ aan Skijrnar.

Matth. 18. 14. So er EIGI VILIE FÖDUR ydar sem aa Himnum er, ad ein̄ af þessum SMAAU TAPIST.

661 Med þvi þad er so stoor og mikilsverdur Hlutur ad frelsa Men̄ fraa Syndin̄i, Daudanum og Dioflinum, og giefa þeim þad eylijfa Lijf, seig mier þa: Hvernig kan̄ Vatnid ad framkvæma so vegliga Hluti?

Vatnid maa ecki slijks orka, helldur, etc. (Les Frædin̄ framar hier um̄.)

662. Þvi kallast Skijrnin̄ Endurfædingar-Laug?

Þvi ad Skijrnin̄ er Endurfædingar Medal hiaa þeim Ungu, lijka so sem Ordid (er Endurfædingar Medal) hiaa þeim Gomlu.

663. En̄ hvar fyrir kallast Skijrnin̄ ein Laug edur Vatns-Laug i Ordinu?

Þad er talad i Eftirlijking, þvi so sem niifædd

Børn

Born verda laugud og þveigin af Líkamligum Saurindum, so verdur Saalin, med Skírnar Lauginni, þveigin og hreinsud af vidbioodsligum Syndarinnar Saurindum. 1. Pet. 3. 21. Skírnin er ecki BURTTEKT HOLLDSins SAURUGLEIKA, HELLDUR SATTMALI GOODRAR SAMVISKU vid Gud.

664. Þvi kallast Skírnin i þessum Ordum: ein Sattmaali?

Af þvi i henni framsetiast Spursmaal nockur, og verdur ingeinginn ein viss Sattmaali, þegar Gud giorir Loford vid Manninn, og Madurinn giorir aftur a mooti Loford vid Gud.

665. Hverin Goodu lofar Gud Manninum i þessum Skírnar Sattmaala?

Ollum þeim mikils verdu Hlutum, sem vier höfum adur heyrt, sem er: Frijan fraa Syndinni Daudanum og Dioflinum, ein Hlutskipti i eylífu Líífi edur Barna Riett og Arftoku i Guds Ríki.

666. Hverin goodu lofar Madur þa Gudi aftur a mooti i Skírnar Sattmaalanum?

Þessu ad hann vilie afneita, afsegia, og i mooti standa Dioflinum, og ollum hans Verkum, sem er; Prældomur Syndarinnar, og ollu hans Athæfi, nefniliga, Hoffrogt þessarar Veralldar; So og, ad hann vilie trwa a Gud Fodur, Son, og Heilagann Anda.

667. Er þad møguligt ad hallda þeña Saattmaala goodrar Samvitsku?

Jaa, fyrir Guds Naad er þad mogulligt fyrir Trwudu, sem vaka, bidia, og strijda dagliga mooti Dioflinum og hans Athæfi.

Phil. 4. 13. Eg FORMAA AllA HLUTI FYRIR þan, sem mig mattugan giorir, sem er CHRISTur.

668. Eñ syndga þau trwudu Guds Born eigi daglig af Breisklelka?

Jw, þvi midur! Þo falla þau eigi þar fyrir ur Naadar Saattmaalanum vid Gud. Rom. 8. 1.

669. Hvernig skiedur þad þa, ad Madurin fellur fra sijnum Skijrnar Saattmaala?

Þad kañ ad skie, añadhvert:

1.) Med þeim Hætti sem lijtid ber aa, og eigi formerkist, med Andvaraleysi, þegar Skijrnar Saattmaalin er eigi alltijd hafdur fyrir Augum ser, eftir þvi sem Ariñ fiolga, Naadar Verkinum Heilags Anda er mootstadid, soñ Bænrækni, og rlett Yfirvegan Guds Orda forsoomist, og þa Madur giefur tapt ad vera athuggamur uñ sitt Hiarta, og hættir aa þvi, ad strijda vid þaa andligu Ovini, og Siñislagid verdur so sidañ hvad af hveriu eftir Verallddariñar Hiartalagi Veralldlig, Hieggoomligt, Oandligt og Holldligt, hvar til Feredrarnir eru almeñiliga,

liga, og þad opt med stoorri Astundan hin stærsta Orsök. Ebr. 3. 12. 14. Rom. 12. 2. 1. Joh. 2. 15. 17. Jac. 1. 27. Cap. 4. 4.

Elleaar 2.) Þad skiedur, so meir ber at, edur meir eftirtakanliga, þa Madurin fellur i opinberar og utvortis drottnandi Syndir Illvilians og i Skælkapor. Eph. 4. 29. 30. Es. 3. 16. o. s. f.

670. Þegar einhver hefur nu so med Hyrduleysi edur Illrædis Syndum rosid sin Skijrnar Sattmala, er þa eingrar Nædar framar ad vænta fyrir han?

Iw, at medan en er Kostur at ad ydrast med þvi Gud at Nadarinnar Tijma kallar alla Synduga til Yfirbootar. Jer. 3. 1. 6. 7. Es. 55, 6. 7. Ezech. 33. 11. 2 Pet. 3. 9.

671. Skal sa þa skijrast uppa nijtt, sem vill umvenda sier?

Nei, eingan veiginn, þvi sa Skilmaali sem rofin var at Mansins Sijdu, stendur en þa oraskadur at Guds Sijdu, og hans Trigd verdur ei ad eingu fyrir Mannanna Vantrw. Rom. 3, 3.

672. Hvad er þa su Umvendan, fyrir hverja ein Syndari kiemst aftur at nij i Guds Nad og Sammaala goodrar Samvitsku?

Ad ydrast eda umvendast, er ad kenast i Hiarta sijnu vid sijnar Syndir, sem Madur drijgt hefur

tir, og alla Vanart siñar Syndumspilltu Náttúru, láta þar gánga sier til Hiarta, hrellast af þeim, og hata þær, og ad hafa måliga Eftirlaungun eftir Guds Náð i Christo, og setia sier alvarliga i Siñi ad betra siñ Lifnad.

673. Hversu margslags Umvendun edur Idran er til? Tveñslags: þeirra Föllnu, og hiña er Standa.

674. Hvad er Idran þeirra Föllnu?

Þegar su Maneskia, sem frá Guds Náð er alliñ, og i Syndiñi er daud, verdur fyrir Guds Kraft aftur uppvakiñ til þess andliga Lijfsins fyrir Trwna, forlijkud vid Gud, og þañig öldungis umvendud og umbreitt.

2. Tim. 2, 25. 26. Og straffid þa sem ÞRÆLÆUM eru, ef ad Gud giæfi þeim einhveriu Siñi UMBOOT, Sañleikañ ad vidurkieña, og Endurvitkadir verda ur Diofulsins Snöru, af þeirri þeir fangadir eru, eftir hañs Vilia. Jer. 3, 1. 6. 7. Eph. 2, 1. 5. Post. Giörn. 26, 18.

675. Hvad er Idran þeirra sem Standa?

Þegar þeir Trwudu bera dagligt Angur fyrir þeirra umlidnu Syndir, og eñ þa vidlodandi Breiskleika, bidia Gud Fyrirgiefningar a þeim JEsu Nafni, og einsetia sier ad deida allar Syndir.

Gal. 5, 24. Þeir sem CHRISTO TILHEYRA, þeir KROSSFESTA SITT HOLD med Syndunum

uin og Tilhneigingum. 2. Cor. 7, 1. 1. Joh. 3, 3.

676. Eiga Menn endiliga ad vita þeßa Mismun?

Jaa, til ad burtdrifa Andvaraleysid frá Heimsins Børnum, sem meina, ad þau ydrist og umvendi sier dagliga, sierdeilis þegar þau ganga til Skrifta, þo þau sieu enn þa andlig daud, og aan Hugskotsins edur Hiartans Lagfæringar, og hafi eigi lagt riettann Grundvøll Idrunar innar frá daudum Verkum. Ebr. 6, 1.

677. Hversu margir eru Partar sannrar Idrunar?

Tveir, sem er: Fyrst Angur og Treigi fyrir Syndirnar, þar næst, Trúinn aa Drottinn Jesum, hverrar Avøxtur ad er su nyja Hlydni.

678. Gietur Madurinn eigi trwad aa, og huggad sig vid JEsum Christum, nema hann finni adur fyrri til Angurs fyrir Syndirnar?

Nei, su Trw sem skal hendla Christum, hlýtur ad uppkveikiast med þvi, ad vier finnum til vorrar synduga Eymdarhags, þvi annars erum vier eins af þeim, sem meina þeir sieu hraustir og heilbrigdir, og eigi þurfa Lækningar vid. Matth. 9, 12.

679. Hvad er sannarligt Angur og Treigi fyrir Syndirnar?

Andlig Særing og Hrelling, sem sundurkremur Hiartad, og lætur þvi so sem svijda; Ja kreistir lijka aa stundum Taar og Graat ut af Syndarans Augum.

2. Cor. 7, 10. Su HRIGGD sem er af Gudi, verkar IDRAN TIL HIALPRÆDIS, hvers angiñ ydrar, eñ þessa Heims Hrigd verkar Dauda. Matth 26. 75. (Sica 672. Spurningu.)

680. Hvad stoort æ soddañ Angur og Treigi ad vera?

Sud sialfur hittir þañ rietta Maata, eftir siers þers Syndara andligu og nætturligu Tilstand; Eñ ad minsta Kosti hlijtur þad alvarliga ad fella oss, ad vier hofum med Syndunum tapad Guds Naad, og so eigum vier ad vera hrædd vid Syndina, sem sialfañ Diefuliñ: So sem er af Dæmi Davids, i ollum hañs Idrun Psalmum.

681. Hvar af æ ad koma soddañ Angur fyrir Syndirnar?

Ekki alleina af Kvljda fyrir Syndariñar Straffi, þvi þa er þad eins og Achabs Hræsni 1. Kong. B. 21, 27. Og so framveigis); Helldur og so sierdeilis af Hatri til sialfrar Syndariñar, sem og af Yfirvegan Guds Elsku og Velgiorninga, þa Madur sier sitt skielfiliga Oþakklæti vid soddañ eiñ goodañ og Giædsku-rijkañ Gud.

682. Hvad er til Raada fyrir eiñ hræddañ og angradañ Syndara, so ad hañ kuñi ad rietta vid, og falla eigi i Orvijunglan?

Hañ skal játa sijnar Syndir, og leita Guds Naadar i Christo med Trwñi.

683. Fyrir hverium á Madur ad játa Syndir sijnar?

Fyrst fyrir Gudi, sem alla Hluti veit ad sönu eñ utheimtir þo þvilijka Audmijkt: Þar eftir fyrir sijnum Naunga, ef Madur hefur mis giördt vid hañ; Hier til hlijdir og, ad þeir, sem hafa sturlad Söfnudiñ med opiñberum Hneixlunum, forlijki sig vid hañ aftur á nij med opinberri Medkieñingu: Og ad sijdustu skal Madur játa sijnar Syndir fyrir Sálusorgaranum. Jac. 5. 16. JÁTIÐ HVOR ÖDRUM SIJNAR SYNDIR, og bidied hver fyrir ödrum, þá hier heilbrigdir verdid.

684. Hveriar Syndir á Madur ad medkieña?

Ecki allar Breiskleikans Syndir, sem eru þvi midur! fleiri eñ vier siálfir vitum, helldur þær, sem hellst þvijnga, naga, og orooliga giöra Samvitskuna; Þo á ecki ad giörast hier nockur Papisk Samvitsku-Kwgan, so sem þá kyñi ecki ad fyrirgiefast, sem Madur skriftadi ecki uñ sier i Lagi; Helldur skiedur soddañ sierdeilis Medkieñing alleina vegna siñar stooru Nytsemdar, þar ed Sálusorgariñ, þá Syndariñ so opnar fyrir honum sitt Hiarta, og so sem utel-

uteys sijnu Hiartalagi fyrir honum, fær Hent ugle:ka til ad koma hañs Samvitsku til Hiælpar, mooti soddañ Syndum, med miklu betri Undirvijsan, Rædlegging og Huggun; Og æ Kieñifadiriñ þessari heimugligri Medkieñingu einig ad leyna. Psal. 32. 3. 4. 5. Þa er eg villdi hafa þagad, þa urdu mijn Bein mættlaus, af mini dagligu Veinan. Þvi ad þijn Hond var Nætt sem Dag þwng yfir mier, so ad mijn Vokvan uppþornadi, so sem æ Sumar þornar, Sela. Þar fyrir MEDKIENNI EG ÞIER MIJNAR SYNDIR, og DREG ECKI DULUR A MIJNN MISGIÖRNING. Eg sagdi: JAATA vil eg Drottni mijnar YFIRTRODSLUR, þa FYRIRGAFST þu mier þañ Misverknad miñar Syndar, Sela.

685. Hvad blijdir nu framar til sañarligrar Yf-
rbootar edur Idrunar?

Sæ Añar Partur Idrunariñar, og sæ sem nest rijdur æ, er Trwiñ æ Christum, (hvar um ædur er hondlad i Pridiu Greiniñi.)

686. Seig mier, hvert ad sie Trwariñar Verk s rietta Adferd, hiæ einum Angrædum Syndara?

Þegar eiñ fræfalliñ Syndari gyrnist ad leita Guds Nædar, og komast aftur i siñ Skijrnar Sættmæla, þa fiñur hañ eigi strax i sijnu Hiarta Kraft þess fullkomna Athvarfs og Trwariñar Trausts, helldur biriast Trwiñ hiæ honum med

Hwngri og Þorsta, það er, Eftirlaungun eftir Christi Riettlæti.

687. Hvernig fær hañ þa frekara Traust og Diørfung Trwarinar?

Þegar hañ bidur og les med Eftirlaungan, og yfirvegar Ord Evangelii, þa lockast hañ og ladast til af JEsu Ástsemdar Tilbodi.

Matth. 11, 28. KOMID til mijn aller þier sem ERFIDID, OG ÞUNGA erud HLADNIR, eg vil endurnæra ydur.

688. Kañ þa Saattmaali Skijrnariñar lijka ad koma til Huggunar og Trwarstyrkingar einum Syndara?

Jaa vissuliga; þvi þar ed Saattmaaliñ af Guds Alfu stendur alltijd oraskadur, þa standa og Naadar Dyrnar opnar, fyrir þeim Syndara sem ydrast og leitar Naadar; Jaa, Gud stendur allañ Dagiñ med utbreidda Arma Elskuñar, til ad taka a moote og fadma ad sier aftur a nij þa fortapadu Syndara sem koma heim aftur til Fødur-Hwssins. Luc. 15, 20. Es. 65, 1. 2. Rom. 2, 4. Cap. 5, 20. 1. Tim. 2, 4.

689. Verdur Syndariñ þa endurfæddur ad nyju a Tijma hañs Idranar, eftir þad hañ hefur tapad þeiri fyrstu Skijrnar Naad, sem hañ Endurfæddi?

Jaa, sierhver Umvendan fraa daudum Verkum og Uppvakning ad lifa i nijum Lifnadi, er ny Fæding.

690. Er Skijrniñ þa ecki þad einasta Medal Endurfædingariñar?

Nei, Ordid hefur ſama Kraft og Verkan.

1. Pet. 1. 23. So ſem þeir, hverier ENDURBORNIR eru, eigi af forgeingiligu, helldur af Oforgeingiligu Sædi, ſem er af ORDI GUDS lifanda, þad æfiñliga blijfur.

691. Seig mier fram̃veigis med Lutheri Ordum hvad Skijrniñ merkir?

Hun merkir þad, ad ſa gamli Adam, etc. (Les Frædiñ.)

692. Hvad er ſa gamli Adam, edur gamli Madur?

So kallaſt Vanart þeirrar Syndum-ſpilltu Natturu, ſu Uppruna Synd ſem i oſs bijr, med ſijnum ſyndſamligum Tilhneigingum, og Lyſtingum, ſem vier hofum allt i Arf tekid eftir Adam.

Eph. 4. 22. So afleggid i fra ydur eftir fyrri Breitni hiñ GAMLA MANNINN.

693. Hvad a ad giora vid þañ gamla Adam?

Hañ a ad deydaſt og dreckiaſt, þad er, undertryckiaſt med dagligri Ydran; og a þad verdum vier miñtir med Skijrniñi, i hverri þeir yfirauſaſt Vatninu ſem ſkijrdir eru, edur þeir dijfaſt i þad, eftir Sid þeirrar Fyrſtu Kyrkiu.

694. Hvad er ſa Nye Madurin?

Þad ſama ſem ſu nija andliga Art og Nattura, Siñislag, Upplijſing, Eftirlangan og Kraftur, ſem giefaſt med Endurfædinguñi.

695. Hvernig a þeſsi Nye Madur dagliga ad

framkoma æ meir og meir, og uppryjia i oss?

Pañveg, ad vier fyrir Endurnijanina og heñar Kraft, forum dagliga vaxandi i þvi Gooda, og latum Guds Mind og Christi Siñislag æ meir og meir Vidgaung fa og heckiast i voru Frampferdi, hvar til vor Skijrn skyldar oss; so og einig eigum vier þar uñ amiñtir ad vera, þa vier siaum þar vera upptekna aftur ur Vatninu, sem skijrdir eru, (þar sem so er farid ad skijra eftir Sid hiñar fyrstu Christni) og æ þvi hvers Christiñs Mañs Lijferni, ad vera hañs daglig Skijrnar Jdkun (so æ hver Christiñ Madur dagliga ad sæta Kijrast). Eph. 4 23. 24. ENDURNIJED YDUR i Anda ydvars Hugskots, og KLÆDIST ÞEIM NIJA MANNI, sem eftir Gudi er skapadur i sañarligu Riettlæti og Heilagleika.

696. Hvar stadfestist eñ nu framar þessi Sañleiki uñ Deyding Adams og Christi nija Lijfgun i þeirri skijrdu Christnu?

St. Paall seigir: Rom. 6. 4. Þvi erum vier og einig med honum GREFTRADIR FYRIR SKIJRNINA J DAUDANN, uppa þad, ad lijka sem Christur er UPPVAKINN fra Daudum fyrir Dijrd Fodursins, lijka so skulum vier gaunga i eiñu NIJU LIJFERNI.

697. Hvad er Skyllda þeirra sem hallda Bernum undir Skijrn?

x.) Ad þeir miñist sijns Skijrnar Sattmaala /

og prooſi ſig ſiaalfa, hverſu þeir hafi hallðið hañ, og einſetie ſier að lagfæra það ſem i þvi er aa, fatt orðið.

2.) Að þeir biðie hiartanliga fyrir þeim, ſem þeir hallða undir Skijrn.

3.) Að þeir ſijðañ, eftir þvi ſem Þorf gioriſt; og þeir hafa Efni til, hiaalpi til að Barnið upp, fooſtriſt i Otta Guðs: og þeſs vegna eiga riettſkickaðir, og ſañ-chriſtnir goodir Meñ þar til að utvelia ſt

Ut af Altariſins Sacramenti.

698. Er það margt ſem vita ſkal og athuga um þetta Heilaga Sacrament ?

Fiertdeilis Fernt, ſem er: hvað það er; hver það aa að brwka; Til hvers Gaans það er; Og hvernig Maður aa ſig til þeſs verðugliga að bwa.

699. Hvað er Sacramentum Altariſins, eður ſu Heilaga Kvølldmaaltijð ?

Sañarligt Hollð og Blooð vors Herra JEſu Chriſti, undir Brauði og Vijni, iñſett af Chriſto ſiaalfum til þeſs, að Chriſtnir Meñ ſkylldu eta og drecka það.

700. Hvar af veitſtu þetta ?

Af Jñſetningar Orðunum, ſem leſa maa hiaa Matthæum, Marcum, Lucam, og St. Paulum og hlioođa ſoleiðis:

Vor HErra JEsus Christus, (og s. f.)

701. Hver hefur insett þa heilogu Kvolldmaltijd?

Vor HErra JEsus Christur, a hvers Saun leika og Almætti vor Trw a i þessum Leyndardoomi ad grundvallast.

702. Hvenær insetti hann hana?

A þeirri Natt sem hann var forrodinn til Dauda, og þess vegna kallast hun lijka su Heilaga Kvolldmaltijd.

703. Rijdur nockud a ad vita þessa Tijmans Kriingumstædu?

Jaa, þvi þar af siaum vier vors JEsu Elskurijka Umhyggiu fyrer oss, ad þo hann vissi sijn Daudans Angist være strax fyrir Hendi, var honum meir hugad um oss en sialfan sig.

704. Hvernig insetti hann þetta heilaga Sacramentum?

Med sierdeilis Ordum og Adferd, bædi þa hann utdeilldi Braudid og Vijnid.

705. Hvad giordi hann og sagdi, þa hann utdeildi Braudid, edur þann firra Partinn af þessu Sacramenti?

Hann took Braudid, giordi Packir, braut þad, og gaf s. L. o. s. þ. e. m. L.

706. Hvad giordi hann og sagdi, þa hann utdeildi Vijnid, edur þann seinna Hlut Sacramentisins?

Hann took Kaleikinn, edur Bikarinn, med Vijni, og sagdi: Dreckid allir hier af, þetta er Kaleikur

likur hins N. T. i m. B. etc.

707. Til hvers skyllda oss þessi Ord og Verk ?
Til ad trwa Ordunum, og giora eftir þeim.

708. Hvad margslags Hlutir eru þad þa, sem
ier trwum ad sieu i Sacramentinu ?

Tveñslags, adrir Jardneskir, synilegir; Og
adrir Himneskir, osyniligir.

709. Hverier eru þeir Jardnesku Hlutir ?
Sañarligt og nattúrligt Braud og Vijn.
Luc. 22, 18.

710. Hverier eru þeir Himnesku Hlutir ?
JEsu Christi sañarligur Lijkami og Blood,
sameinad vid Braud og Vijn.

711. Sietur þu sied og fornumid þad ?
Nei, hverki sie eg nie verd var vid añad eñ
Braud og Vijn.

712. Trwir þu þa ad þar medtakist eigi nockud meir ?
Eg trwi, ad eg asamt Braudinu, medtaki
sañarligañ Lijkama Christi, og asamt med Vijninu, Christi sañarligt Blood.

713. Hvad kiemur þier til ad trwa þvi ?
Þessi Ord Christi: Takid og etid, þad er
miñ Lijkami. Item, dreckid, þad er mitt
Blood.

714. A þetta so ad skiliast, ad Braud og Vijn
umbreitist med Blessaniñi i Christi Holld og Blood?

Eingañvelgiñ; Braud og Vijn helldur sijn Náttúru samt, og eru þad þau voru fyr; því eftir Blessaninga kallar Paulus þad eñ þa Braud, og Reynslañ sijnir, ad þad gietur fúnad, so sem añad sama slags, med því Sameiningiñ millum þess Jardneska og Himneska varir eigi leingur, eñ medañ þad er brúkad, þa Sacramentid verdur utdeilt og medtekid; Og má því alldeilis einga Hiatrú hafa a Leifum þeim sem af því eftir verda.

715. Eiga þa Ordiñ so ad skiliast, ad þad brotna Braud og uthellta Vijn sie einasta einber Merking og eitt Miñis-Teikn Christi kramda Lijkama, og uthellta Bloods?

Nei, sú Meining fullnægir ecki helldur Frelsarans Ordum, sem eigi seigia, þad **Merkir**, helldur, þad **Er** miñ Lijkami, etc.

716. Hvernig er þad þa Christi Lijkami og Blood? Þañ eiginliga Máta til þess, má hvorki nie kañ vor Hölldlig Skinsemi rañsaka, eñ eftir því sem merkia og ályckta er af Ritningariñar Ordum, seigium vier: Braud og Vijn i Altarisins Sacramenti er Christi Lijkami og Blood, fyrir eina dulda, eñ þo saña og algiörva Sameining, Samteinging edur Samnautn.

717. Hvar med stadfestum vier þeña Lærdóm?

Med

Med St. Pauls Ordum:

1. Cor. 10, 16. Sa blessadi Kaleikur hvern vier blessum, er hañ ecki SAMEINING CHRISTI BLODS? og Braudid hvert vier briootum, er þad eigi SAMEINING CHRISTI LIJKAMA.

718. Verdur þa Holld og Blood JEsu Christi ad Fædu fyrir Lijkamañ?

Nei, Altarisins Sacramenti er eigi iñsett til Vidhallds Lijkamanum; helldur, so sem Braud og Viin hressa og stirkia Lijkamañ i kroftugasta Maata, so er og Christi Lijkami og Blood Fæda Saalariñar, sem hress.r hana og stirkir til þess andliga Lijfsins.

719. Handa hverium er su Heilaga Kvølldmaaltijd iñsett?

Handa sañ-Christnum Moñum, sem eru komnir so til Vits og Ara, ad þeir gleta proofad sig sialfa; eñ eigi handa Vitlausu Foolki, edur faavijsum Bornum.

720. Eru þeir þa allir, sem hafa Vit og Rænu, hæfir til ad niota þeirrar Heilogu Kvøldmaaltijdar?

Nei, estir Christi Iñsetningu hæfir eingum ad eta af þessu Braudi, og drecka af þessum Kaleik, nema hañs eigiñ Lærisveinar; þad er, þeim sem odrast, trwa a hañ, og breita eftir honum. Eñ eingañveigiñ eru þeir, sem gaanga eins og hañs Kross Ovinir, þar til hæfir. 1. Cor. 10, 21.

EJGJ FAAJD PJER J SEMN DRUCKJD Kaleik Drottins og Disflaña Kaleik, PJER GJET-JD og ECKJ J SEMN, HLUTTAKarar ORD-JD Matbords Drottins, og Matbords Disfulsins.

721. Hefur þa sa Ogudligi einganñ Riett til Altarisins Sacramentis, edur Gagn af þvi?

Nei, olldungis ecki, so leingi sem hañ hélldur afram i sijnu Yðrunarleysi, og tekur eigi Siñaskifti: þvi so sem sa, sem er natturliga daudur, kañ ecki ad eta natturliga Fædu, so kañ og eigi þeim, sem er andliga daudur, þad er, Jðrunarlaus, (hver ed kallast lifandi daudur) ad verda til Nota su Fæda sem er andlig, þvi þad verdur ad vera andligt Lijf, sem med andligri Fædu skal styrkiast.

722. Eñ kuña ecki þeir Ogudligu ad uppvekiast og verda skarri af þvi, þeir sa Sacramentid, so ad þess vegna eigi ad medtaka þaa þar til?

Nei, þvi Sacramentum Altarisins er eitt Stadfestingar Sacrament; þar fyrir eiga þeir fyrir Naad Guds ad vera adur bwnir ad uñvenda sier af Hiarta, añars verda þeir verri og eigi betri þar af, þvi Naadar Medoliñ gagna eigi fyrir þad, þo þau sieu brukud, hélldur gagna þau fyrir þad, ad þau sieu verdugliga brukud, og eftir þeirra riettri Reglu. 1. Cor. 11, 17. Þier komid eigi til samans med BETRJ VJJSU, hélldur med VERRJ Vijsu. Og 30. v. FYRJR

þad

PAD eru so margir SJUKJR og VEJKJR ydar a milli, og þeir margir sem SOFA.

723. Þvi gánga þa margir til Guds Bords, sem ecki ottast Gud?

Af þvi þeir añadhvert eigi þeckia Guds Vilia, og þess végna ætla þeir ad leita sier Huggunar med Sacramentinu, eñ þo rangliga, meinandi ad Madur muni vera forlijktur vid Gud, ef hañ er til Sacramentis, þo hañ sie Guds Ovinur i Hiartanu, og giori einasta Stundar-Frid utvortis uñ nockra Daga. Ellegar þeir gánga til Guds Bords af þvi, þeir skamast sijn ad forsooma þad, framar eñ adrir þeirra Nabuar giora.

724. Þvi er þeim þa leist ad gánga til Guds Bords sem ecki ottast Gud?

Af þvi ad Madur getur eigi sied iñ i Hiartad a þeim, og af Kiærleika vænter, ad þeir muni lagfærast, eins og þeir lofa þa muñliga ad verda skuli.

725. Nu þoott Madur kuñi ecki uti ad lykia Hræsnara fra Sacramentinu, þa hæfdi þo, ad þeir skylldu utilykiast fra Heilagra Samneyti, sem añadhvert eru miøg forsroodir, edur lifa i opinberum Holldsins Verkum?

Satt er þad, þegar þeirra Blindni og Fáfrædi, Yfirdrepskapur og Ydrunarleysi er med vissum Rókum augliooft ordid, þa eiga þeir og so ad utilykiast og af-snijdast, sem for-rotnadir Limir.

so ad eigi verdi Helgidoom fyrir Hunda kastad.
Matth. 18. 15. 18. Eñ ef Broodir þiñ briuur vid þig, far þu, og straffa hañ a millum þijn og hañs eins samans; ef hañ heyrir þig, þa hefur þ. þin Broodur uñid. Eñ ef hañ heyrir þig eigi, þa tak Eiñ edur Tvo til þijn, so ad i Muñi Tveggia edur Priggia Vottastandi øll Maalesni, eñ ef hañ heyrir eigi þeim, þa seig þad Samkunduñi. Eñ ef hañ heyrir eigi Samkunduñi, þa HALLD HANN SEM ANNANN HEIDINGIA OG TOLLHEIMTUMANN. Sañliga seigi eg ydur: Hvad helst þier BINDID A JORDU, skal og A HIMNUM BUNDID vera, og hvad helst þier LEYSID a Jørdu, skal LEYST vera a Himni.

726. Þvi kallast þetta Sacramenti Communio, edur Samneyti, og þeir sem þad medtaka, Communicantes (Sam-neytendur)?

Þad merkir bædi þa Sameining, sem þeir Trwudu hafa med Christo, þeirra Hofdi, og so lijka þad brooduriga Kiærleikans Samneyti, er þeir, so sem eins Lijkama Limir, hafa iñbyrdis siin a milli; hvert ed þeir eiñig jaata og stadfesta, med þvi, ad þeir a samt, hver med ødrum, brwka Sacramentid, og giefa sig eigi aan Naudsynia (allra siidst af Drambsemi, edur af þvi þeir hafi Alit a siñi eigiñ Gudrækni, so sem þeir yrdu ad ydka hana utaf fyrir sig) burt fraa þessu opinbera, og sameigiñliga Samneyti Sacra-

menti

mentisins, til þeirrar Sacramentis medtekningar, sem skedur einsliga edur heimugliga.

Joh. 6, 56. Hver hañ etur mitt Holld og dreckur mitt Blood, HAÑ BLIJFUR J MIER, OG EG J HONUM. 1. Cor. 10. 17. Þad er EITT BRAUD, so erum vier margir EJÑ LJKAMJ, med þvi, ad vier verdum allir EJNS BRAUDS HLUTTAKENDUR.

727. Hvad stodar þañig ad hafa etid og druckid?

Þad utvijsa mier þessi Ordiñ: Sem fyrir ydur giefst, og so fr. (Lis Frædiñ.)

728. Hefur þa sa Trwadi ecki Syndaña Fyrirgiefning, Liifid og Saaluhiaalpina adur eñ hañ geingur til Guds Bords?

Jw, eñ i þvi Heilaga Sacramenti giefst hönum þad med obrigdañligum Panti þar uppa, sem er sa Lijkami og Blood, fyrir hvert Syndiñ er forlijkud, eiñig Liif og Saaluhiaalp utvegud, þvi seigir Christur: Þad er miñ Lijkami, sem fyrir ydur verdur giefiñ; Item: Þad er mitt Blood, sem uthelliist fyrir ydur, til Syndaña Fyrirgiefningar.

729. Hvada Liif og Saaluhiaalp odlast þeir Trwdu i Sacramentinu?

Eigi alleina Fullvissu uppa þad eylijfa Liif, helldur og so kroftuga Efling þess andlega Lijfs, sem byriadlst i þeim i Endurfædinguñi til e: þ:

þa stærri Trwar, Vonar, Kiærleika, Polinmædi, Audmijktar, Bænar, og allra Avaxta Andans af JEsu Fyllingu. Joh. 6. 54. 55. 56. Hver hañ etur mitt Hold og dreckur mitt Blood, sa hefur EILIFFT LIFF, og eg mun uppvekia hañ a Efsta Deigi. Þvi mitt Hold er soñ Fæda, og mitt Blood er sañur Dryckur. Hver hañ etur mitt Hold og dreckur mitt Blood, sa BLIFUR I MIER OG EG I HONUM.

730. Hvernig kañ Lijkamlig Berging ad framkvæma so mikla Hluti?

Berging Brauds og Vijns framkvæmir þad i aungvañ Mata, (og s. fr.)

731. Hvad er þad þa, sem allra mest ærijdur, vid Brwkun þessarar Heilogu Kvølldmaaltijdar?

Þad er, (sem Lutherus riettiliga seigir) Trwiñ a þessum Ordum: Fyrir ydur; edur, ad eiñ sañydrandi Saal, m3 Eftirlaungunarsomu Trwnadar Trausti, tekur ad sier og tileinkar sier sierdeilis Christi Fullnæglu Giord.

732. Til hvers skal eiñ Christiñ Madur sierdeilis brwka þessa Kvølldmaaltijd, edur i hverri Meining?

Christur seigir: Luc. 22, 19. Gierid þetta i MJJNA MJNNJNG. Og St. Paulus 1. Cor. 11, 26. So oft sem þier bergid af þessu Braudi, og dreckid af þessum Kaleik, skulud þier KUNNgiora DAUDA DROTTJNS þangad til hañ kiemur.

733. Hvad er þad ad miñast Christi, og kuñ-

giora

giøra hans Dauda?

Þad er, med Gud-rækiligri Kostgiæfni ad yfirvega alla Christi Piauning, Krossfesting, Dauda, og þad sem þar ad hnijgur; Ad ællijta þad, sem þad einasta fullkomna Forlijkunar Offur fyrir sijnar Syndir, og styrkia sig þar vid kroftugliga i Trwñi; Ad yfirvega so i sijnu Hiarta hañ omælañliga JEsu Christi Kiærleika, i þvi, ad hañ leid þvilijkar Kvalir vegna vor, ad Sæluñ upptendrist med breñandi Kiærleika til hans aftur æ mooti, iñiliga fagni og gledie sig i sijnum Frelsara, hiartanlega þacki honum, lofi, prijsi og vegsami hañ, somuleidis, fyrir hans Lijkama og Bloods lijfgandi Kraft, audsijni i Verki og Sañleika, ad sier þyki mikid til þessa alls koma af Packlætis fullu Hiarta og Sælu, med nijrri og alvarligri Kostgiæfni til heilags Framferdis, og þvi siælfviliugri Polliñmædi i Piauningunum, eftir Dæmi þess Krossfesta.

734. Þvi eigum vier ad þeinkia uñ hans Dauda og hañ ad kuñgiøra?

So vier lærum ad trwa, ad eingiñ Skiepna kuñi ad hafa Fullnægiu giordt fyrir vorar Syndir, utañ alleina Christur sañur Gud og Madur; og ad vier lærum ad skielfast af vorum Syndum, og athugum hvad stoorar þær eru; Og ad vier skul-

um gledia og hugga ofs alleina i honum, og vid hañ/ og verda so Saalu-hoolpnir fyrir þessa somu Trw:

735. Hvad oft skal Madur gaanga til DRottins Kvølldmaaltijdar?

Uñ þad hefur Christur eingañ vissañ Tijma sett, so þad stendur i Siaalfrædi þeirra Trwudu ad hitta aa þa riettu Tijd; eñ ad þad eigi oft ad skie, er audraadid af þeim Ordum: 1.Cor. 11.16. SO OFT sem þier etid af þessu Braudi, etc.

736. Hvad aa ad aamiña og uppbvetia hvern Christiñ til ad medtaka oft Kvølldmaaltijdar Sacramentid?

Af Guds Alfu aa Mañ til þess ad knija, bædi Herrans Christi Skipan, og lijka hañs Fyrirheit; Þar næst af Mañsins Alfu, skal Mañiñ þar til knija hañs eigiñ Neyd sem aa honum liggur, vegna hverrar soddañ Tilbod, Tilladan og Loforan skiedur.

737. Hvad aa Madur ad giøra til, þa hañ kañ eigi ad fiña til soddañ Neydar, elligar nockurs Hwngurs og Þorsta eftir Sacramentinu?

Honum verdur ecki lagdt betra Raad, eñ hañ stijngi Hendi i siñ eigiñ Barm, og giæri ad hvert hañ hafi eigi eñ nu Holld og Blood, og trwi þo Ritningunñi, hvad hun seigir þar uñ. Gal. 5. 17. Rom. 8. 8.

738. Eñ ef eiñ Christiñ Madur væri so staddur, ad hañ feingi eigi medtekid þad Heilaga Sacrament

um/

um, so sem a laungri Reisu, edur i Landi nockru med al Heidingia?

Þegar soddaṅ Naudsyn sellur uppa, kaṅ Madur ad hafa sama Stirk og Kraft af þeirri andligu' Nautn, og Dryckian sem skiedur med Muṅi Trwariṅar. Trw þu, seigir Augustinus, so hefur þu etid.

739. Er þad þa aṅars Synd ad hallda sier leingi fra þvi Heilaga Kvølldmaaltijdar Sacramenti, þegar þad kaṅ ad fast?

Jaa, hellst þegar þad skiedur af þvi, ad Madiṅ er forokturd, edur af Andvaraleisi, Forsoomun, andligu Drambi, edur þess Hattar, þa er þad ein af þeim stærstu Syndum og Ovacklæti vid þaṅ mikla Hofund og ástwdliga Frelsara, sem so utþrickiliga og góodfwsliga seigir; Giorid þad i mijna Miṅing.

740. Eṅ gilldir þad þa eins, hvernig þad skiedur, þegar þad skiedur oft, og eftir þvi sem Vani er til?

Nei, laungt fra, þvi so sem þad er illa giordt, ad hallda sig þar med Jafnadi fra, so er þad laungtum verra, ad ganga til þess Overdugur og Otilreiddur, sier til þess stærri Fordæmingar. 1. Cor. 11. 27. 29.

741. Hvad skal Madur þa giøra, so ad haṅ kuṅ ad umslija soddaṅ Ofarir?

Pa Madur hefur fyrst hiartanliga bedid, um Heilags Anda Adstod til so heilags og haleits Verks, at Madur, adur en han geingur til Altaris, nakvæmliga og alvarliga ad proofa sialfan sig, eftir St. Pauls Ordum:

1. Cor. 11,28. Hver Madur PROOFi SIG Sialfur, og eti so af þessu Braudi, og drecki so af þessum Kaleik.

742. Hvern er hier sagt ad Madur eigi ad proofa? Ecki adra Men, helldur sialfan sig.

743. Hvad er þad ad proofa sialfan sig?

Pad er, ad taka sijna Panka fra ollum ønarligum Umhugsunum, til þess i Kird og Spekt, med Bæn og Yfirvegan, ad ganga riett inn i sitt eigid Hiarta: Nakvæmliga, og so sem fyrir Guds Augliti, ad rannsaka, hvernig stendst a fyrir Saalu sinni, og hvernig hattad sie ollu sijnu Lijferni og Christindoomi, innvortis og utvortis, alleina eftir Guds Ordi, Logmaalinu og Evangelio. J þvilijkri Proofan sialfs sijns a Madur vel ad taka sier vara fyrir þeirri svikfamligu Elsku til sialfs sijns, sem so audvelldliga an vissrar Astædu, (vissra Raka) hneigist til ad dæma, ad noog lijdi sinni Saalu vel? Par a moot eiga og þær freistudu og angrudu Saalir, eins vel ad taka sier Vara fyrir ollu oþorfu Angistar Vijli, sem a aungvum Fæti stendur, þvi Holldid gietur med Vantrw, alle eins

...komid sijnum Brogdum vid i þvi, sem i And, Daraleysinu. 1. Cor. 3. 18. Psal. 139. 23. 24.

744. Hveria Hluti a eiñ Madur serdeilis ad proofa?

Þessa Priar Hluti: Angur og Trega fyrir Syndirnar, Trwna a JEsum Christum, og þañ nija Asetning edur Aform til þess Gooda.

745. Hvernig proofar Madur sitt Angur og Trega?

1.) A Madur ad proofa sig eftir þeim Tiju Guds Bodordum i þeirra andligum Skilningi, hvert hañ þecki riettiliga Uppruna Syndina, asamt sijnum gioranligum Syndum, og hversu vidbioodsligar þær sieu?

2.) A Madur ad rañsaka allañ siñ Christindoom, hvernig hañs Trw sie hattad, hvad hañ hafi giordt og ogiordt latid, i sijnum Paunkum og Gyrndum, til Orda og Verka, i Skylldu siñi vid Gud, sialfañ sig, og Naunungañ, i sijnum Bænum og Yfirvegan Guds Orda. Hañ skal rañsaka sijna Arvekni og Kostgiæfni, hversu hañ hefur stadid sig i þvi dagliga Strijdi, vid þa andligu Ovini, einkum vid þær Syndir, sem Natturañ, Vaniñ, Lijfernislagid edur Hentugleikiñ plaga mest ad locka oss til. Hañ skal rañsaka sijn i Framfor, hvert honum fer fram edur aftur i þvi Gooda.

3. Ad Madur ad þeinkia um, hvert hann inniliga feili sier og skammist sijn, fyrir sijnar Avirdingar, sem hann finnur sig i, a mooti Gudi, sem so er goodur, og veit þær vissuliga enn fleyri, enn vier verdum varir vid siaalfir.

4.) Skal Madur hiartanliga proofa, hvert hann hatar allar Syndir? Er vingiarnliga forlijktur vid sinn Naunga? Og hvert hann hagar sier so ad ollu vid hann, sem hann er skylldugur til?

746. Hvernig a Madur ad proofa sijna Trw?

Madur skal giæta ad, hvert hann hefur Peckingu a Gudi, so sem hann þarf med, og a hanns Veru, Villia og Velgiorningum, sierdeilis a Christo, og Endurlausninni forir hann: Item þeirri Heilogu Kvølldmaaltijd? Hvert hann hafi gefid Heilogum Anda Rwm, so þessi Pecking sie eigi alleina i Heilanum, helldur og lijka lifandi og kroftug i Hiartanu? Hvert Madur er so fannfærdur af Gudi, ad hann sambickir Guds Ord? Hvert hann hefur sannarligt Hungur og Laungun eftir Guds Naad i Christo, og hiartanligt Trwnadar-Traust til þeirrar Fullnægiu, sem Christur giordi fyrir oss? Hvert hann leitar þa allrar sinnar Saaluhiaalpar, alleina i JEsu Christi Bloodi? Hvert Trwinn þannig er eigi daud, folk, ecki mindud

...ndud og sialfsmijdud Trw, helldur son og ...ifandi, sem umbreitir Hiartann?

2. Cor. 13, 5. REYNID YDUR sialfir, hvert bier erud i TRUUNNI. REYNID ydur sialfir, eda beckid bier ecki sialfa ydur, bad JESUS Christus ER I YDur? Nema bad sie, ad bier sieud oduganligir.

747. En ef Madur fær eigi fyrir andligri Sorg og hørdum Freistingum fundid og vrdid æskynia um sijna Trw; Hvad skal ba tilgiøra?

Pa skal Madur leita eftir Trwariñar obrigd...nligum Kleñiteiknum, heñar Avexti og Verk...n, sem vitna lijka um heñar Sañleika (ad hun ...ie bar vissuliga.)

748. Hviliikur er bessi Avøxtur og Verkan?

Sa vissasti og obrigdanligasti Avextur Trw...ariñar er hiartanligt Hatur og Vidbioodur æ ...llum Syndum, sierdeilis sijnum eigiñ vondum ...hneigingum, so og Flærdarlaus Elska til Guds Nærungans, allrahellst til Guds Barna.

749. Hvernig æ Madur ad proofa siñ nya...eining?

Madur skal rañsaka:

1.) Hvert hañ hefur alvarligañ, eñ eigi hvik...lañ, Asetning, ad vilia vardveita Trwna og ...oda Samvitsku; ad vllia, eigi alleina yfirgiefa ...lar mootbrooanligar Syndir, so ad hañ flæk... eigi vid nockra af beim; Helldur og meir ...

...mi...

meir ad hreinsa sig af ollum Syndum siins Farfrædis, og þeim, sem hañ af Astriidu og Breisskleika siinum hefur ratadi? Sierdeilis med stoorri Vandlæting ad vaka og striida, mooti siinum Hofud Ovin, þad er Syndum þeim, sem hañ veit sig mest i folgiñ, og sier kiærastar; Jaa, hvert hañ vill fordast allt Tækifæri til Syndariñar, illañ Selskap, og allt þad sem hefur illt Alit.

2.) Hvert Madur vill vera eñ þa trwfastari og alvarligri, i Kiærleikanum til Guds og Naungans, i þvi, ad taka Vara a sialfum sier i siñi sierdeilis Kallan, og ollu þvi, sem hañs Christiñdoomi vidviikur?

3.) Hvert Madur i Krafti Christi hefur feingid stadfastligañ Asetning ad standa i þessu stodugur allt til Enda, hvad sem hañ ætti þess vegna ad liida, og þo þad væri Daudiñ?

750. Hvers vegna a Madur ad proofa sig, og taka sig i Vakt so nakvæmliga, þa hañ brwkar þetta Sacrament?

Þvi þess Misbrwkan med Overdugleika, ordsakar hañ eiliifa Dauda, i stadiñ þess eyliifa Liifs og Saaluhialpar. 1. Cor. 11. 29 Þvi ad hver hañ etur og drekkur OVERDUGUR, sa etur og drekkur sialfum sier DOOM, med þvi hañ giordi ecki Greinarmun a Drottins Liikama.

751. Er nockur Madur verdugur til ad m[...] sa Himnesta Maaltijd?

Ef Verdugleikiñ væri iñifaliñ i fullkomn[...] Saklepsis Standi, edur skylldi hañ vera af sial[...] um oss til, þa findist eingiñ i þessu Lijfi verdug[...] [...]ar til; Eñ nu eru (so sem Guds Ord seigia) [...] [...]dugir og hæfir þar til, sem med einu riett ad[...] [...]iuku Hiarta, sem laungar þar eftir, og er ydran[...] [...]einskilid, og Alvorugiefid, leita Nadar allei[...] [...]rir Trwna a JEsum Christum, aan allrar s[...] [...] Forþienustu. Pvi er rædligt Angurfulli[...] [...]g freistudum Saalum, sier til Trwarstyrkinga[...] [...]ad brwka þetta Sacramentum, þa hid allra fyrs[...] þegar þær, i andligu Volædi, fiña sig sialfar þ[...] til allra Oberdugastar. Matth 9. 12. 13.

752. Hvernig verdur þa þetta Sacrament b[...] [...]gliga medtekid?

Ad fasta, og sig Lijkamliga þar til ad bwa, [...]d soñu good ytri Sidsemi, etc. (Les Frædiñ.

753. Er þad Endiliga naudsynligt ad tilrei[...] med Fostu?

Ecki hefur Gud skipad þad, og ecki er nock[...] [...]skulldbundiñ til þess sem þad kañ eigi ad þola, [...]d er ein fallig utvortis Sidsemi, og þienar [...] [...]ockrum til þess meiri Gudræknis Uppvorvun[...]

754. Hver a ad vera Hegdan eins Christins[...]

ns i og vid Tijdkun þessa H. Sacramentis?

Madur skal med audmiwkri Lotning, setia sier fyrir Sioonir Heilagleika þess mikla Guds, og hans Omælanliga Elsku til Mankynsins. Han a ad vidurkienna sinn Overdugleika, snwa ollu Sinni og Hugferdi fraa Jardneskum Hlutum, upplyfta sinni Saalu til Guds, yfirvega Christi Pijnu og Dauda, og þa Fridþæging sem han giordi þar med, laata sig laanga eftir naakvæmari Sameiningu vid han, og medtaka so Sacramentid i Bæn og Trw, med Audmykt, Fognudi og Packargiord.

755. Hvernig a eirn Christinn Madur ad haga sier eftir þad han hefur medtekid þessa Heilogu Kvolldmaaltijd?

Han skal eigi alleina einn edur faa Daga, helldur stijfelldt, innilega, og naakvæmliga hallda sier til sijns Saalar Brwdguma, þacka honum og vegsama han af ollu Megni, fyrir þessa stooru Naad, sem han hefur honum veitta, og taka Vara a þeirri somu, ad han falli eigi ur henni; upporva sialfan sig i Trwnni, Voninni og Kiærleikanum, forakta Verolldina, laata sig æ meir og meir laanga eftir sijnum JEsu, kunngiora hans Dauda, med Ordum og Verkum, deyda og drepa Syndina i Krafti hans Dauda, kieppast eftir ad laata sier framfara i þvi Gooda, þvi framar sem þad

hefur

hefur verid forsoomad, fylgia JEsu fwsliga eftir at þeim þraungva Veiginum, og audsyna sig so i dagligri Endurnijan allt til Æfiloka, ad vera eitt lifandi Lim at JEsu Lijkama. 2. Cor. 5. 15. 1. Pet. 2. 24. Gal. 2. 20.

757. Kañ su Mañeskia ad vera viss um, ad Deya Sælulhiælpliga, sem so trwir og lifir i Samfelagi med JEsu?

Jaa, saa Madur er vissuliga Guds Barn og Erfingi Himnarijkis.

STUTT AGRIP

Þess er Madur þarf vita sier til Sæluhiælpar, til Skilnings fyrir Ungdoomiñ og Fæfroodra.

I.

ÞAr er alleina eiñ Sañur Gud til i þremur Persoonum, Fadir, Sonur, og Heilagur Aandi.

2. Þessi Prij-Eini Gud hefur skapad allañ Heimiñ so sijñ hañ og eiñig helld: hiñ eñ nu vid Maakt, og stijrir hiñ.

3. Einglarnir voru allir af Gudi skapadir, goodir og heilagir, eñ nockrir fiellu fyrir sijna Ohlijdni fraa Gudi, þeir ed kallast Dioflar.

4. Madurin var og eiñig skapadur af Gudi aan Syndar, eftir Guds Mind, til ad þioona honum.

5. Þessi Guds Mind var iñifalin i naakvæmligri Samlijkingu vid Gud, edur i sonnum Vijsdoomi Riettlæti og Heilagleika.

6. J þessu Sakleisis Standi var Madurin farsæll, af

þt hñ lifdi i Sameiningu mz Gudi, sñ er sa hærsti Goodi.
7. Eñ vorir Firstu Foreldrar Adam og Eva lietu Di'-
ulin sviskia sig til ad snwast iñvortis i Hiartanu fra Gu-
,og utvortis til ad eta af þeim forbodna Tries Avexti.
8. Þess vegna tøpudu þau Guds Mind, i Stadiñ fyrir
eria ad kom Diøfulsins Mind, ed: Lijking vid þeña Gu-
Ovin. Skilninguriñ vard formyrkvadur, Vilieñ fra-
viñ, og daudur til hiñs Gooda, eñ hneigdur og ferdug-
til alls Jlls.
9. Þar med tøpudu þau og eiñig þeirra Sælufulla
umfielagskap med Gudi, fiellu undir Guds Reidi, og ur-
ek tiimanligs, andligs, og eylijfs Dauda.
10. Nu uz þvi ad Adam og Eva voru sa Stofn, af hv-
rium allar Mañeskiur hafa siñ Uppruna, þa hafa þessir
irstu Foreldrar gietid Børn eftir siñi Mind, og asamt
ed þeirri mañligu Nattturu iñrætt Syndina og Daud-
i alla sijna Eftirkomendur.
11. Þess vegna vantar alla Meñ, af Natturuñi
Guds Mind, edur þañ med fawada Viisdoom og Hei-
gleika; Eñ i heñar Stad fædast þeir med Uppruna-Syn-
ñi, andliga blindir, oheilagir, og mootviliugir.
12. Ut af þessari medfæddu Uppruna-Synd fliota all-
r gieraliigar Syndir i Hugreñingum, Gyrndum, Or-
dum og Verkum.
13 Sokum þessa eru allar Mañeskiur i þessu vesæ'
Syndariñar Standi, af Natturuñi til, undir Gu
Reidi, sekar tiimañligs, andligs og eylijfs Straffs.
14. Fra soddañ eylijfri Eymd gat eingiñ skøpud S-
pna frelsad oss.
15. Eñ Gudi sem i fra Eylijfu sa þessa Mañkinsiñ-
allra stærstu Neyd og Hørmung, hefur af oforþientum Ki-
ærleik

ærleika hrærst til iñiligrar Medaumkunar, og ælykta ad senda øllum Mońnum siñ eingietna Son, sæ ed ve þeirra Endurlausnari.

16. Þessi Endurlausnari, sem heitir JEsus Christ ur, var Verølldiñi lofadur strax eftir Synda-Fallid, og hañs bitri og bloodugi Daudi var i þvi Gamla Testa mentinu teiknadur og fyrirmindadur med Foornfæring um margra Þusund Dijra.

17. Løksins i Tijmans Uppfyllingu var þessi Gud eylijfur Sonur fyrir Heilags Anda Yfirskygginqu giet ian Syndar, og fæddur i Heimiñ af siñi Moodur, hi heiløgu Jomfrw Mariu.

18. Þessi vor blessadi Endurlausnari hefur þvi Tv Nœtturur i eiñi Persoonu, Guddoomliga og Mañdoom liga, so hañ er bædi Gud og Madur.

19. Eftir sijnu Embætti er hañ sæ einasti Med gœngari milkum Guds og Maña, vor ædsti Kieñime ur, Spœmadur og Konungur i Tvøfølldu Stan Midurlæginqariñar og Upphafningariñar.

20. Med sijnum heilaga Lifnadi og fullkomiñi H ni hefur hañ i vorn Stad Logmælid uppfyllt; Med bitru Pijnu hefur hañ utstadid Straffid fyrir oss fundid til Løgmælsins Bølvunar, bædi a Saal og, kama, eilijfs Tijmañligs og eylijfs Dauda, vegna voi Synda, sem hønum vorn i Guds Doomi tilreiknad

21. Med þessari siñi Hlijdni og Pijnu hefur hañ til Fridar Guds Riettlæti, forlijkad oss vid Gud, afr ad oss Frelsi fræ Syndiñi og øllu Illu, samt Riett Sameiningar vid Gud, og alla Sælubiælp sem þar kiemur, og þañig alldeilis fullkomnad þad stoora Endr lausnariñar Verk.

22. J Grofiñi var JEsus eigi leingur eftir siñ Dauda, eñ til þess a Pridia Deigi, þa Fadiriñ uppvakti hañ, og hañ sialfur med stoornum Sigurvinningar Krafti yfir sijnum og vorum Ovinum uppreis fra Daudum, augliisandi, ad hañ hefdi betalad fyrir oss Syndariñar Gialld allt til sijdarsta Penings.

23. Eftir Upprisuna er Christur uppstiigiñ til Himins, og hefur sett sig hia Guds hægri Hendi, hvar hañ bidur fyrir oss, og sendir oss siñ Heilaga Anda, so ad hañs utvegada Saaluhialp komi oss til gooda.

24. Heilagur Andi kallar alla Meñ alvarliga til þessarar Saaluhialpar, og verkar kroftugliga fyrir Naadar-Medoliñ, (þad er) Ordid, og þau Tvo Sacramenta; Siinir og eiñig vissañ Haatt og Maata, hvernig Meñ kuña ad odlast þa afrekudu Saaluhialp.

25. Þessi Haattur kallast Saaluhialpariñar Maati, og eiñinsaliñ i sañri Umvendan til Guds.

26. Umvendunariñar Partar eru Tveir, Hugar-Angrid og Trwiñ.

27. Augur og Tregi eru, ad þeckia riettiliga af Logmaalinu sijna naatturliga Spilling, og gioranligar Syndir, siña saarliga til þeirra, og hata þær alvarliga.

28. Af soddañ Tilfiñingu siñar eigiñ Eymdar, framkiemur, fyrir Evangelium, Trwariñar Eftirlaangan til Guds Naadar i Christo.

29. Þessi Trw frambijdur sig sijnum Lausnara, og umfadmar med stoorri Eftirlaangan hañs dijrmætu Forþienustu og Verdskulldan, sem siñ einasta Saaluhialpa Grundvoll.

30. Sonnu Trwar rietta Edli og Eiginligleiki er, a huu strax augliisir sig verkandi i Kiærleikanum til Guds r

Maau

Naungans, sem og einig i dagligri Hiartans Hrein-

31. Hver sem þa ekki mootstendur Heilags Anda Raad, helldur lætur sig leida til þessa Saaluhiaalpli. Maata, han uppvaknar af sijnum andliga Dauda, endurfædist til þess Lifnadar sem er nyr, ødlast aftur þa to. udu-Guds Mind, nijtt Lioos i Skilningnum, nija Gr nd og Kraft i Vilianum, nijtt umbreitt Sinni og Hio talag. Han riettlætist, þad er, iklædist Christi Riett ti, frijast fraa Sekt og Straffi Syndarinar, med Herradæmi Syndarinar er þa einig burttekid.

32. Han sameinast med Trwni a nij vid Gud, og last Hlutskipti i øllum þeim ometanligu Raadar-G um sem Christur hefur utvegad.

33. Na er han vordin sannarligt og Saaluhiaal Guds Barn, og hefur lifandi Von um Himnarijki lijfa Arfleifd.

34. Nu fær han Gudboomligt Lioos og Kraft, t til ad yfirvinna þad Illa, (so han syndgar ecki framar af settu Raadi mooti Samvitskunni), og til ad eftirfilgia þ Gooda af ellu Hiarta, so han leitar nu idugliga Gu Rijkis og hans Riettlætis, og framgeingur a Jørd med Himneskn Sinni, og so sem fyrir Guds Augliti.

35. Nu hefur han sanna Huggun i øllum Mootgaang Jøkum þess, ad Guds Rijki, sem er Riettlæti, Fridur o Fegnudur i Heiløgum Anda, bijr i hans Hiarta, jafnvi þo þad oft og tijdum sie hulid undir Veikleika og Sturlar

36. En vilie han ecki tapa soddan sijnu Saaluhiaalp su Raadar Standi, þa hlijtur han fyrir Trwna ad blijfo Christo, og laata sier stioorna af hans Anda.

37. Han hlijtur med innligri Bæn og Hiartans Al giefni kostgiæfiliga ad brwka þau Medøl, med hver

hans Trw kan ad halldast vid Makt, og styrkiast, sem er Guds Heilaga Ord og Sacramenti.

38. Han verdur þa riett ad vaka, stirjda, og bidia mooti Dioflinum, Heiminum og Syndinni, hverrar Eftirleifar loda enn nu vid han, enn skulu uthreinsast æ meir og meir, med dagligri Endurnijan; og þar a mooti Guds Mind meir og meir i honum uppreisast, so han læti auglioosliga sioa i sijnu Lijferni, ad han, sem endurfædt Guds Barn, er næstilldur þessum sijnum himneska Fodur, elski allt þad er han elskar, enn hati allt þad sem han hatar, og allt þad sin Verolldin er full af, nefniliga, Fijsn Auganna, Gyrnd Holldsins, og drambsamligt Lijferni.

39. Han hlijtur dagliga ad afneita siaalfum sier, og bera Krossinn þolinmoodliga eftir sijnum Frelsara a þeim þraungva Veigi.

40. Hver sem blijfur stødugur a þessum Veigi alla sina Lijfs-Tijd, honum er Daudinn umm sijdir Abati og fullkomid Frelsi.

41. Þvi han mun a Efsta Deigi uppriisa, ecki til Fordæmingar, helldur til eylijfs vegsamligs Lijfs, og einar ouppleysanligrar Sameiningar med Gudi.

42. Enn hver sem ecki vill eptir þessari Saaluhiaalparinnar Niburskipan medtaka og brwka Guds Naad, han er i sijnu synduga Naatturunnar Standi, verdur adskilinn fraa Gudi, og hlijtur ad vænta Hlutskiptis med Dioflinum og hans Arum i eylijfri Fyrirdæmingu.

Morgun Bæn.

O Þu eylijfi og almattugi Gud, myskunsami, elskuligi, himneski Fadir! Eg prijsa þig a þessari Morgun-Stundu af innstu Saal og Anda, fyrir þad, ad þu i

Myrkrum þessarar umlidinnar Nætur hefur verid
og Skiølldur yfir mier, og snuid allri Hættu og Sr
da frá Sáalu minni og Lijkama. Lát mig nu framm
veigis á þessum Deigi og alla Tijma finna þijna Fodur-
liga Blessan, Hiálp og Adsiod, á øllum mijnum Veg-
um, og i øllum mijnum Athøfnum! Frelsa þu mijna
aumu Sál frá Freystingu, Lijkama minn frá Siuk
doomi, Auga mitt frá Grááti og minn Foot frá Hrøs
unni. Enn Søknum þess, ad Syndinn er þad versta, þ
veit mier Styrk, O Gud! umframm alla Hluti ad sia
da henni á mooti fyrir Kraft Truarinnar; lát þijna H
nd vera yfir mier, þinn Anda i mier, og þinn Frid all
kriingum mig. Láttu mig ecki lifa sialfum mier, helld
i Guds Sonar Tru, so ad eg i øllum mijnum Paunku
Ordum og Verkum kunni ad þocknast þier, og mei
allskonar tilfallandi Neyd finna Athvarf hiá þier, n
mijnum Bænum. O þu hiartkiæri ástsamligi Fad.
Fyrirgiefdu mier af Náád þinni fyrir Sakir JEsu Cr
isti, allt hvad eg hefi hijngad til giørdt þier á moo
og gief mier framveigis Náád til ad betra mitt sy
samligt Lijferni, med sannri Endurnijungu, eftir þi
Mind, so ad mijns JEsu hoogværa, audmiuka, elsk
iga og hreina Lunderni meigi ætijd meir og meir skiast
allri minni Umgeingni. O Himneski Fadir! Vidhall
þijnum truada Søfnudi hier á Jordunni, og látt
ann fara dagvaxandi fyrir Afturhvarf þeirra Syndu
lessa þu Konunginn og hans Hws. Veittu Styrk
flingar almenniligum Gagnsemdum, giør Jordina
ártarsama, vardveittu oss frá Land-Plaagum, gi
vid mijna Vini og Ættingia, veittu Forsor
m Fátæku, hugsvaladu øllum Angrudum og Sp
bit-

[...]itnum, sierdeilis þeim sem liggia fyrir Daudanum, og að sijdurstu bw mig siaalfañ a sierhverium Deigi und-ir Saaluhiaalpligañ Afgang, og Dijrdar-fulla Upprisu. A M E N.

Kvollð Bæn.

O Þu himneski Fadir! a þessari Kvollð-Stundu beigi eg aftur mijn Knie fyrir þijnu allra heilagasta Augliti, og med Þacklæti endurminñist þeirrar miklu Nadar og margfolldu Velgiorninga, sem eg, an allrar minñar Forþienustu, hefi ødlast af þier a þessum Degi. O Drottiñ! Hvad er Madurinñ þess, ad þu minñist hañs? Og hvad er sierdeilis eg overdugur Syndari, ad þu soleidis dagliga uthellir yfir mig þijnum Velgiorningum? Eg er sañfærdur um þad i mijnu Hiarta, ad ef þu villdir hondla vid mig eftir mijnum Syndum, og betala mier eftir mijnum misgiørdum, þa kynñi eg ecki añars ad vænta, eñ ad utkastast fra þijnu Augliti i þau ytstu Myrkur, og eylijfa Noott þeirra Fordæmdu: Ja, ef þu villdir einasta tilreikna mier Syndir þessa umlidna Dags, i Þaunkum, Ordum og Verkum, mooti þier, mier sialfum og mijnum Naunga, þa kynñi eg ecki ad svara þier einu Ordi til þusund. Hafi eg i Dag frijast fra mootvilingum Illgyrnis Syndum og Andvaraleysi, þa tilreikna eg þad eingañveigiñ minñi fordiarfadri Nattu-ru, helldur alleina þiñi Nαd sem mig tiptar og vardveitir. Af þeirri somu þiñi oforskulldadri Giæsku hefi eg og so i Dag uppausid otelianliga lijkamliga Velgiorninga, sierdeilis Heilsu, Frid, naudsynligt Uppheldi, og Frelsun fra morgum Olucculigum Slis-um, sem margañ kañ ad hafa hendt, þeñañ Dag i Hei-

minum-

minum, og mig hefdi lijka eins gietad fyrir hitt, ef þiju Födurlig Tilsioon hefdi ecki verid yfir mier, og aftiirt fra mier ollu Vondu. Nu miñ Gud! eg hefi reynt þijna Trwfesti i Þusundfalldañ Maata, og þvi skallt þu Alleina vera framvegis Athvarf, Biarg og fasta Slot Mijns Hiarta. Vardveittu mig nu, O Gud! a þessi Nootti fra ollum Haaska og Skada bædi til Lijfs og Saalar. Laat mig hvijlast undir Skugga þiña Vængia til Hressingar mijnum Lijkama, og vek mig upp aftur a Morgun heilañ og hraustañ til miñar Þioonustu. Gud! hvert helldur eg sef edur vaki, ja, hvert eg lifi eda dey, þa laat mig vera þiñ, og hallda mier æfinliga fast vid þig med Eftirlaangan miñar Saalar. Þu ert mier betri eñ allir Hlutir, og nær eg hefi þig ad vinis, þa hyrdi eg hverki uñ Himin nie Jord, og þo mitt Lijf og Saal vanmegnist, þa ertu alltijd mitt Hiartans Traust og Hlutskifti æfinliga. Æ DRottiñ! Laattu þvi alldrei þijna Naadar Sool undirgaanga yfir mier! Laattu hana ætijd upplysa mitt mirkva Hiarta, verma mitt Js-kallda Hiarta, mykia mitt harda Hiarta, og uppvekia mitt trega Hiarta. O Sætasti JEsu! Laat þu mig Oaflaatanliga vera hier iñlijfadañ fyr eina lifandi Trw, og af þijnum Krossi odlast Kraft ad þreingia mier i giegnum þañ þraungva Veg og þad miova Port. Nu, miñ Gud! Eg vona a þig, yfirgiefdu mig ecki, nie helldur nockurn af mijnum a þessari Noottu. Laat alldreigi þijns Ords Lioosastiaka —t flytiast fra oss. Halltu Yfirvalldinu vid Makt, þu hefur þad sialfur tilskickad, so ad vier meigum rooliga undir þvi, i þijnum Otta. Afstijr naadarsamliga fra þessu Landi, Strijdi, Drepsoott, Hungri, Dijrtijd

...nid og ollum velforhientum Plagum. En ...essan til vor alla vora Lyfdaga. Ad sjdurstu laat ...rjalan Dauda, og eftir Daudan eylifa Roo og i Fadmi Abrahams. Amen.,

ERRATA.

...g. 16. Lin. 23. les Endurnijung. P. 23. l. ... Fyrir. P. 59. l. 24. les Holld. P. 128. l. ... a. P. 153. l. 18. les Skijmum. P. 155. ... Audi. P. 155. l. ult. les Vitni. 168. l. ... brisium. P. 179. l. 16. les J.

Hvad fleira smaveigis hefur kunad ... siaast, vid Correction Bookarinar, umbi... ...dsins Lesari ad lagfæra og lesa i Maalid.

* * *
* * * * * *

